

СРПСКО КОЛО

● ЛИСТ САВЕЗА СРБА ИЗ РЕГИОНА ● ПИСАН ИЈЕКАВСКИМ ИЗГОВОРМ ● ГОДИНА III ● БРОЈ 22 ● СЕПТЕМБАР 2017. ● БЕСПЛАТАН ПРИМЈЕРАК

КРАГУЈЕВАЦ БРИНЕ О ПРОГНАНИМ ЛИЦИМА

ПРЕДСЈЕДНИК ОПШТИНЕ ВОЖДОВАЦ

АЛЕКСАНДАР САВИЋ

Долазак *Икее* трајно је промијенио слику цијеле Србије

ПЕТИ ПУТ ОДРЖАНИ ДАНИ СРПСКЕ У СРБИЈИ

НА ОТВАРАЊУ МАНИФЕСТАЦИЈЕ ПРЕДСЈЕДНИК РС МИЛОРАД ДОДИК У БЕОГРАДУ ПОРУЧИО

РЕПУБЛИКА СРПСКА И СРБИЈА СУ ЈЕДНО!

ЦИЦОВИЋ: ДОМАЋИНИ У 20 ГРАДОВА СРБИЈЕ

МИОДРАГ ЛИНТА

Шта су хрватски бранитељи тражили у БиХ?

МАТИЈА БЕЋКОВИЋ

Ко год има образа на њему је исписан Горски вијенац!

КОМЕСАРИЈАТ ЗА ИЗБЈЕГЛА И РАСЕЉЕНА ЛИЦА

Зграда у београдском насељу Овча биће готова до краја године

ПРЕДСЈЕДНИК УГ ЈАДОВНО 1941 ДУШАН БАСТАШИЋ ОТКРИО МЈЕСТО СТРАШНОГ ЗЛОЧИНА У НДХ

На Пагу пронађено мјесто масовне гробнице Срба и Јевреја из 1941. године

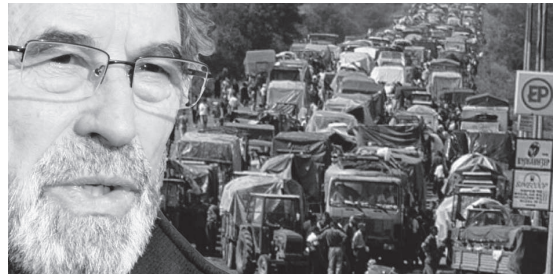

УВОДНИК

» Пише: Трифко Ђоровић

СТИЖУ (ЛИ) ДОЛАРИ?

Чикашки процес у коме су прогнани Срби тужили америчку фирму тражећи 10,5 милијарди долара, октобра прошле године, завршен је нагодбом за свега 1,4 милиона долара. Међутим, и даље је непознаница да ли је тај новац исплаћен, иако је прошло тачно годину дана како је пред Федералним судом у Чикагу постигнута нагодба вриједна 1,4 милиона долара између групе Крајишника прогнаних у Олуји и правног наследника компаније МПРИ, америчке консултантске куће Л-3 Сервисиз. Директор Веритаса је од почетка процеса 2010. године по београдским медијима био представљен као сарадник крајишких Срба из Америке, па није чудо што управо њега Крајишници сада позивају и питају: „Ђе су долари?“ У изјави за франкфуртске Вести (4.10.2017.) директор Веритаса Саво Штрбац је потврдио да су га до сада контактирали многи људи заинтересовани да аплицирају за дио тог новца, али да нема ниједне информације о томе да ли су паре добијене и да ли су распоређене по договору који је раније детаљно прецизиран. Тај одговор звучи необједљиво јер је управо Саво Штрбац прије годину дана прецизно дефинисао да ће 850.000 долара бити подијељено за стипендије крајишких студената, за правну заштиту Крајишника и за обиљежавање њихове трагедије, док је 150.000 долара предвиђено за судске трошкове. Остатак од 400.000 долара намијењен је америчким адвокатима тужбе који су према Штрпчевим ријечима „радили без надокнаде“.

Да је Штрбац до танчина упознат са свим детаљима свједочи и његова изјава у којој је навео да ће се новац пребацити на рачун фондације регистроване у америчкој држави Аризона. Како је том приликом рекао, при тој неименованој фондацији требало би да буде основана задужбина која ће управљати донацијом, која мора трајати најмање десет година. Штрбац је тада најавио конституисање управног одбора који ће на основу конкурса расподјелити новац уз могућност прикупљања донација од других донатора. Неименована фондација са непознатим члановима управног одбора од самог старта будила је неповјерење које је додатно појачала Штрпчева тврдња да би наставак суђења био прескуп (7–10 милиона долара). Испоставило се да је то само лош покушај оправдања јер је и у Влади и Скупштини Србије потврђено да се нико никад није обратио за финансијску помоћ државе у тзв. Чикашком процесу.

Штрбац, који је често представљен и као правни стручњак, недавно се „прославио“ са изјавом да ће „Капетан Драган бити ослобођен оптужби, ако суд у Хрватској није политички“.

Да ли је онда чудо што протјерани Крајишки Срби, који су се у вишедеценијском избјегличком животу нагледали и наслушали свега, данас кажу: „**Не дај Боже да те Црвени крст храни, а Саво Штрбац брани!**“

СРПСКО КОЛО

Оснивач и издавач: **Савез Срба из региона**
Главни и одговорни уредник: **Трифко Ђоровић**
Лектор: **Сања Вуковић**
Веб администратор: **Милосав Шапић**
Редакција: **Весна Вуковић, Сњежана Станишић, Јелена Рокнић, Жељко Ђекић и Јована Јакшић**
Адреса: **Краљице Марије 47, Београд**
Дописништво: **Булевар Ослобођења 26, Нови Сад**
Мејл: **srpskokolo@ssr.org.rs**
Телефон: **011/3820-250, 021/6613 600**
Сајт: **www.ssr.org.rs**

Тираж: **30.000 примјерака**
Дизајн и прелом: **Студио Хум, Барајево**
Штампа: **Штампарија Графопродукт**
Десанке Максимовић 52, Нови Сад
Лист излази посљедњег дана у мјесecu.
Рукописи и фотографије се не враћају.

ISSN 2466-3476

Штампање
Српског кола
помогло је
Министарство
културе и
информисања
Републике Србије
и Управа
за сарадњу
с дијаспором и
Србима у региону

ОДРЖАНА ТРИБИНА НА ТЕМУ РАСПОДЈЕЛЕ СТАНОВА У НАСЕЉИМА ОВЧА И КАМЕНДИН

» Гордана Ђушић, Вукашин Тишма, Стана Лукић и Бранка Покрајац

Да ли ће протјеране породице и након четврт вијека морати да плаћају подстанарску кирију?

Велики број избјеглих лица са подручја општине Чукарица заинтересованих за добијање крова над главом развишао се након трибине одржане са доста гњева јер на њихова бројна питања уводничари нису имали потпуне одговоре. Трибина на којој се расправљало о расподјели станова у насељима Овча и Камендин разочарала је окупљене и због чињенице да Град Београд није послао свог представника на овај скуп. Тако су се, ни криви ни дужни, у небраном гроњу нашли организатори трибине, примајући на себе салве критика и прозивки већ много пута извараног народа.

Отварајући трибину председник удружења *Етюдус деведесетих* Вукашин Тишма навео је да се већ дуго чека одговор на бројна отворена питања и да је управо овај скуп имао за циљ да се подстакну конкретна рјешења.

ОПШТИНА ЈЕ СЕРВИС КОМЕСАРИЈАТА

Тишма је захвалио представници Комесаријата за избјеглице и миграције Гордани Ђушић, представници Општине Чукарица Стани Лукић, секретару Коалиције удружења избјеглица Милану Гомирцу, председнику Удружења избјеглица из Републике Хрватске Вељку Жигићу и свима који су дошли да чују шта је урађено по питању изградње станова, помоћи у индивидуалној

стамбеној изградњи и откупу сеоских домаћинстава.

Члан Општинског вијећа Чукарице задужена за предшколске установе, особе са инвалидитетом и здравство, социјалну политику и ромска питања Стана Лукић рекла је да ово није њен ресор, али је дошла прије свега да учеснике трибине поздрави у име председника општине Срђана Коларића, који због раније преузетих обавеза није могао да присуствује овој трибини. Она је објаснила да је Општина само техничка служба Комесаријата.

– Када Комесаријат распише конкурс за дојелу грађевинског материјала, или неку другу активност, Општина Чукарица се уредно јави и чека резултате – рекла је Лукићева и додала да је Чукарица посљедње три године добијала грађевински материјал.

– Ове године нисмо прошли на конкурс, а како нам је речено разлог је што такву помоћ треба да добију и друге општине – рекла

је Лукићева и појаснила да општина нема право да даје материјалну помоћ било ком лицу јер надлежност по овом питању припада Граду Београду.

Вељко Жигић је затражио од представнице Општине Чукарица да локална самоуправа врши већи притисак на Град како би се ова питања рјешавала. Он је навео да су највише угрожене избјеглице које од доласка у Београд живе као подстанари, а то представља проблем преко кога се олако прелази, ма која странка била на власти у Граду Београду.

ПРОГРАМ ТРАЈЕ ЈОШ ДВИЈЕ ГОДИНЕ

На трибини се могло чути да су многи кандидати који су конкурисали за стан болесна лица, а неки од њих су више пута оперисани од карцинома.

– Немамо довољно пара ни за лијекове, а посљедњи динар даје се за безусловне подстанарске собичке – истакли су многи учесници трибине.

КРОВ НАД ГЛАВОМ ЧЕКАЈУ 26 ГОДИНА

Рајка Ивковић избјегла 1991. године из Дуге Ресе.

– Штета је што се нико није појавио у име Града Београда да нам бар разјасни шта је до сада урађено – рекла је Ивковићева наводећи лични примјер.

– Код мене и моје породице подстанарство траје већ 26 година. Колико смо пара дали станодавцима могли смо већ исплатити сопствени стан. Очито да некима одговара наша неорганизованост и то што нисмо сложни јер је лако манипулисати са мањим групама. Није ми јасно како још увијек нису ријешене жалбе – запитала се Ивковићева.

Гордана Ђушић, представница Комесаријата је у свом обраћању истакла да ово није њен ресор којим се бави у овој државној институцији, а да су колеге задужене за Регионални програм стамбеног збрињавања на терену и не могу да стигну на све овакве скупове.

Она је предложила да се сва постављена питања сортирају и упуте на адресу Комесаријата, на које ће касније добити адекватне одговоре, а она сама ће помоћи да се то уради што прије.

– Регионални програм стамбеног збрињавања траје још двије године, али има и других пројеката као што су донације из међународних организација и Европске уније. У тим пројектима Комесаријат служи само као подршка приликом избора корисника, а највећи терет пада на оне људе који раде са избјеглицама, односно са општинским повјереницима и на комисије на виоу локалне самоуправе – рекла је Гордана Ђушић и напоменула да ако неко није задовољан избором комисија, на свако рјешење може упутити жалбу.

Председавајући Вукашин Тишма се сложио да се формулишу сва постављена питања и доставе Комесаријату, а да ће одговори бити прослијеђени свим учесницима трибине, али и другим заинтересованим за ову проблематику.

ТЕКСТ И ФОТО: ЖЕЉКО ЂЕКИЋ

ИВАН МИШКОВИЋ ИЗ КОМЕСАРИЈАТА ЗА ИЗБЈЕГЛА И РАСЕЉЕНА ЛИЦА ДАО ОДГОВОРЕ НА СВА ПИТАЊА

Зграда у Овчи биће завршена до краја године

Редакција *Српског кола* потрудила се да питања избјеглих и протјераних лица не остану без одговора. Обратили смо се Комесаријату за избјегла и расељена лица Републике Србије и од Ивана Мишковића задуженог за односе са јавношћу добили одговоре.

Мишковић нам је потврдио да се на листи за станове у Овчи и Камендину налази 505 породица.

– Ријеч је о 505 стамбених јединица, а у Одлуци о избору корисника налазе се сви који су испунили услове конкурса – рекао је Мишковић и напоменуо да ће коначна листа бити готова до краја

новембра, јер комисија још није окончала разматрање жалби.

Мишковић је потврдио да је завршетак градње зграде у Овчи планиран до краја године, док би се породице са листе почетком наредне године требале уселити у станове. Средином новембра планирано је постављање камена темеља за насеље у Камендину чиме би званично отпочела градња овог насеља.

– Цијена закупа станова, као и откупна цијена по квадрату биће дефинисана у складу са Законом о избјеглицама – рекао је Мишковић, који је напоменуо да ће Комесаријат за избјеглице и ми-

грације конкурисати и за нове пројекте код Развојне банке Савјета Европе.

Мишковић је потврдио да су у току преговори око градње још једног насеља за избјегла лица, али да не може да прича о појединостима.

– Не можемо дати никакве прецизне информације, јер су преговори још у току и не можемо унапријед знати исход. Ако дође до договора, јавност ће о томе бити благовремено обавијештена – рекао је Мишковић.

Он је, такође, рекао и да пројекат градње 60 станова у Остружници није предвиђен за избјегла лица. **Т. ЂОРОВИЋ**

ЗА ОБНОВУ И УРЕЂЕЊЕ СРПСКОГ ДОМА У ВУКОВАРУ И СРПСКОГ ЦЕНТРА У КНИНУ

Србија са два милиона евра помаже Србе у Хрватској

Председник Републике Србије Александар Вучић састао се са председником Самосталне демократске српске странке и Српског националног вијећа у Хрватској Милорадом Пуповцем, са којим је разговарао о положају Срба у Хрватској, као и о политичким и економским односима међу двије државе.

Председник Вучић нагласио је спремност Србије да и даље пружа помоћ и подршку српској заједници у Хрватској.

Он је поздравио иницијативу Пуповца за обнову и уређење Српског дома у Вуковару и Српског центра у Книну и обећао да ће Србија помоћи те пројекте са два милиона евра.

Пуповац је захвалио Вучићу на подршци у рјешавању положаја Срба у Хрватској. Истакао је важност унапређења односа Србије и

Хрватске у данашњим регионалним и политичким приликама, као и отвореније и конкретније сарадње двију земаља.

Председник Вучић поновио је спремност Србије да о односима двију земаља разговара са хрватским званичницима.

ТАЊУГ

ПРЕДСЈЕДНИК УГ ЈАДОВНО 1941. ДУШАН БАСТАШИЋ СА ЕКСПЕДИЦИЈОМ ОТКРИО МЈЕСТО СТРАШНОГ ЗЛОЧИНА У НДХ

На острву Паг пронађено мјесто масовне гробнице Срба и Јевреја из 1941. године

На иницијативу удружења Јадовно 1941. из Бањалуке, недавно је организована дводневна експедиција чији је задатак био да на подручју острва Пага, на рту Слана лоцира мјесто на коме су у ноћи 14/15. августа 1941. године усташе, војници Независне Државе Хрватске, поклале 91 дијете узраста до петнаест година, 293 женске особе и 407 мушкараца.

Чланови експедиције располагали су са неколико фотографија које су урадили италијански војници почетком септембра 1941. и оскудним писаним материјалима који су само приближно описали локацију стратишта.

ком септембра 1941. и оскудним писаним материјалима који су само приближно описали локацију стратишта.

ПОМОЋ МЈЕШТАНИНА

Ипак, за одлуку о одласку на терен пресудна је била фотографија из истог периода снимљена на самом стратишту, која је у архив Удружења стигла недавно из Италије а на којој је видљив шири простор око тог мјеста.

Велику помоћ у лоцирању стратишта пружио је локални мјештанин, добар човјек и добар познавалац терена, који није одустао од потраге ни онда када се чинило да ће мисија бити неуспјешна. Успињући се по тешко приступачном и стрмом терену, на око 300 метара ваздушне удаљености од мора, недалеко увале Малин, екипа је стигла до мале висоравни благог нагиба са које је био видљив крајолик, истовјетан ономе на 76 година старој фотографији.

Мада је од лета 1941. природа учинила своје, на том мјесту, удаљеном око шездесет метара од руба висоравни Форнажа на сјеверу, јасно су видљиви трагови педесет метара дугог рова и неколико других, двадесетак мета-

РАЗБИЈЕНЕ ПЛОЧЕ

Спомен-плоча у ували Слана, постављена 1975. године, разбијена је 1991. године, обновљена 2010. и 2013. године разбијена су након свега неколико дана.

ра дугих постраничних ровова, гдје је убијена 791 жртва. Чланови експедиције урадили су низ фотографија и видео записа, а локација и пут до ње снимљени су ГПС апаратом.

СПАЉЕНИ ЛЕШЕВИ

На том мјесту, злочин је почињен ноћ уочи католичког празника Велике Госпе 1941. године, када су усташки злочинци непосредно пред затварање логора Слана и Метајна од стране италијанске војске, имали намеру да побију све преостале логораше.

Сјутрадан ујутро, након што су усташки злочинци довршили крвави пир, пијани и крвавих униформи, прикључили су се литији која се кретала улицама града Пага и завршила у католичкој цркви у центру града.

Због снажног воња тијела у распаду и страха од загађења питке воде, италијански војни санитарци су двадесетак дана након злочина извршили ексхумацију и спаљивање лешева, чији су пепео и нагорјеле тјелесне остатке затрпали у истеве ровове у којима су жртве биле убијене.

Пошто терен рта Слана обилује подземним водама које током кишних периода извиру и слијевају се према мору, пепео и остаци спаљених тијела ношени су протеклих осам деценија према плавој гробници Пашких врата, гдје је лета 1941. своје животе завршио највећи број жртава, од њих најмање 8.020 убијених на овом хрватском острву.

Данас на острву Пагу, на мјесту некадашњег логора, нема споменика који би подсјећао на стравичну судбину недужних жртава, Срба и Јевреја.

Потомци жртава окупљени око Удружења Јадовно 1941, у јуну 2015. године на мјесту некадашњег логора Слана, на брежуљку између српског и јеврејског логора поставили су и освештали Часни крст. УГ ЈАДОВНО 1941.

ХУМАНИТАРНИ ЦЕНТАР ЗА ИНТЕГРАЦИЈУ И ТОЛЕРАНЦИЈУ

Србија
21000 Нови Сад
Војвођанских бригада 17
телефон: 021/ 528 132, 021/ 520 030
мејл: office@hčit.rs; hčitns@gmail.com;
сајт: www.hčit.rs

Пријевремена пензија

Рођен сам 5. 12. 1955. године. Имам укупног пензионог стажа 37. година. Од тога 19 година стажа оствареног у Републици Хрватској и 18 година оствареног у Републици Србији. У Републици Хрватској сам радио на пословима на којима се стаж осигурања рачунао у увећаном трајању (бенифицирани радни стаж) и то тако да се за 12 мјесеци ефективног рада увећавао за 4 мјесеца по години рада. Када стичем услове за старосну или пријевремену старосну пензију у Републици Хрватској, а када у Републици Србији?

– Право на размјерни дио хрватске старосне пензије сте стекли, према члану 181. Закона о мировинском осигурању Републике Хрватске, када сте навршили 61 годину живота, то јест 5. 12. 2016. године.

Међутим, што се тиче услова за размјерни дио српске пензије, Ви не испуњавате услове, по прописима о пензионском осигурању Републике Србије, ни за старосну ни за пријевремену старосну пензију, јер мушкарци морају имати навршених 65 година живота и најмање 15 година стажа осигурања за старосну пензију или да су, према члану 20. Закона о пензионском осигурању Републике Србије, провели на радним мјестима на којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем најмање 2/3 стажа од укупно навршеног стажа осигурања. Наиме, према члану 19.в Закона о пензионском осигурању, најмање 40 година стажа осигурања и 56 година и 4 мјесеца живота потребно је за пријевремену старосну пензију, Дакле, Ви не испуњавате ниједан од прописаних услова за остваривање права на размјерни дио српске пензије. Уколико се одлучите за одлазак у пензију, све до ваше навршене 65 године живота можете користити само размјерни дио хрватске старосне пензије, а када навршите 65 година живота онда ћете остварити право и на размјерни дио српске пензије.

Да ли по остваривању услова за пензију могу примати пензију и наставити радити код истог послодавца?

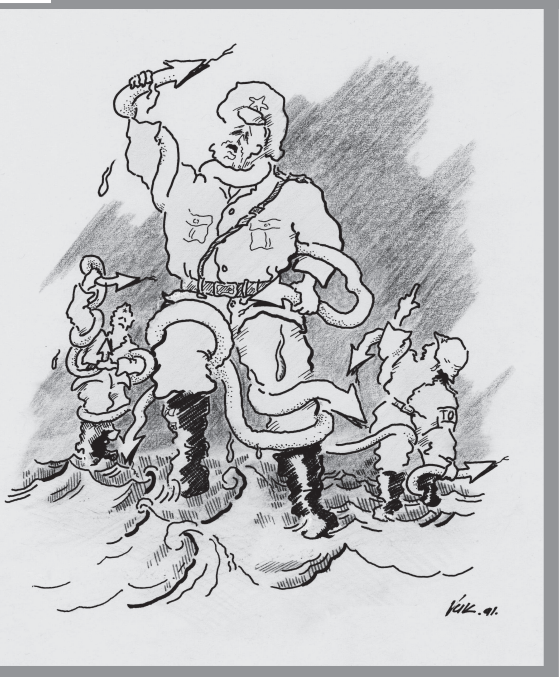
– Пошто сте остварили право на размјерни дио хрватске старосне пензије, можете наставити рад код истог послодавца у Републици Србији, према члану 37. став 6. Закона о мировинском осигурању Републике Хрватске, али не више с пуним радним временом, него до половине пуног радног времена, без прекида радног односа код тога послодавца и примати размјерни дио хрватске старосне пензије.

Хуманитарни центар за интеграцију и толеранцију (ХЦИТ) пружа бесплатну правну помоћ избјеглицама у Новом Саду, Војвођанских бригада 17, сваког радног дана од 9 до 15 сати, а уторком, сриједом и четвртком од 16 до 20 сати. Бесплатну правну помоћ ХЦИТ пружа и у Апатину, Бачкој Тополи, Кикинди, Сомбору и Суботици. О времену рада правног саветника ХЦИТ-а у овим мјестима информисите се на број 063 78 99 215. ХЦИТ, поред осталог, прибавља и документе за избјеглице из БиХ и Хрватске. За социјално угрожене избјеглице из Хрватске документе прибавља бесплатно.

СЛИЈЕПИ ПУТНИК

АУТОР: НИКОЛА ВУКОБРАТ – ВУК

МУЧАН ПУТ

Тек доласком на мјесто злочина може се барем мало претпоставити какав тежак и мучан пут су прешле жртве ходајући скоро два километра по каменој пустињи од мјеста логора Слана до мјеста гдје су биле мучене и убијене. Ништа лакше није било ни оним женама са дјецом које су од логора у Метајни у утроби брода биле превезене до увале од које је требало прећи око пола километра оштрог успона до ископаних ровова.

МАНИФЕСТАЦИЈУ ДАНИ СРПСКЕ У СРБИЈИ СА БЛАГОСЛОВОМ ПАТРИЈАРХА ИРИНЕЈА У БЕОГРАДУ ОТВОРИО ПРЕДСЈЕДНИК РС

Додик: Република Српска и Србија су једно

У Народном позоришту у Београду 15. септембра 2017. године је свечано отворена манифестација *Дани Српске у Србији 2017*, а председник Републике Српске Милорад Додик поручио је да су Република Српска и Србија једно и да су историјске несреће те које су направиле границе.

– Не желим да се одрекнем снова да РС и Србија буду једно – рекао је Додик приликом отварања манифестације током које је за седам дана близу 800 учесника представило РС кроз њену привреду, просвјету, науку, културу, умјетност и спорт.

ЗАХВАЛНОСТ ВУЧИЋУ

Додик је рекао да размисли да ли Република Српска треба уопште да се представља јер она припада Србији као што и Србија припада РС, додајући да је „то тако“ без обзира шта рекли из

Стејт департамента и Брисела. Он је подсетио и на све више пројеката који се реализују између РС и Србије поново истакавши да захвалност за то дугује и српском председнику Вучићу.

Директор Представништва Републике Српске у Србији Млађен Цицковић рекао

је како му је веома драго што ће грађани у 20 српских градова имати прилику да виде шта се све ради у Републици Српској и колико је Србима из РС важно да се тамошња достигнућа виде и у Србији.

ДЕЈТОН ГАРАНТ ОПСТАНКА

Министар одбране Александар Вулин рекао је овом приликом да је РС један од приоритета државне политике и да је у свом дејтонском оквиру, гарант опстанка српског народа. Републике Српске не би ни било да није било пријетњи по истријебљење српског народа, навео је Вулин и додао да говори о РС, а не поћи од чињенице да Срби имају право да одлучују

о себи и својој судбини, не би било могуће. Зајменик председника Одбора за дијаспору и Србе у региону у Скупштини Србије Миодраг Линта рекао је да је Република Српска настала као израз тежњи Срба западно од Дрине за својом државом као браном да им се опет не понови геноцид као у злогласној НДХ.

– Нажалост, Срби у данашњој Федерацији БиХ и Хрватској доживјели су етничко чишћење, бројне злочине и отимање и уништавање своје имовине. Србија треба да инсистира на поштовању Дејтонског споразума по коме је БиХ сложена држава састављена од два ентитета Републике Српске и

Федерације БиХ и три конститутивна народа – рекао је Линта и додао да је веома важно да се максимално у пракси реализује Споразум о специјалним и паралелним односима између Србије и Српске.

Отварању *Дана Српске у Србији* присуствовали су председник Републике Српске Милорад Додик, као изасланик председника Србије генерални секретар председника Никола Селаковић, патријарх Иринеј, министри у Влади Србије Ивица Дачић, Александар Вулин, Нела Кубуровић и Зоран Ђорђевић, министри у Влади Републике Српске и Савјету министара БиХ, зајменик председника

Одбора за дијаспору и Србе у региону у Скупштини Србије Миодраг Линта и други представници јавног и културног живота.

ТРЕЗВЕНО, САБРАНО И САБОРНО

Манифестација је отворена умјетничким програмом *Трезвено, сабрано и саборно* по сценарију Нелета Карајлића и Вулета Зарића. За режију је такође задужен Нела Карајлић. Ова манифестација је први пут одржана 2013. године, а у годинама које су услједиле, њен програм се проширивао да би ове године била реализована 32 програма кроз 45 извођења у 20 градова Србије. **СК**

ПАТРИЈАРХ: МОРАМО БИТИ ЈЕДИНСТВЕНИ

Патријарх српски Иринеј рекао је да му је велика част да у име српске цркве поздравља овај скуп који на неки начин спаја Србе из Србије и РС јер, како каже, Дрина не треба да буде мост који раздваја, већ река која спаја.

– Срби треба да као јединствен народ граде садашњу и будућу историју, то јединство је нормално, јер је то један народ са једним језиком, културом и историјом, чиме испуњава све услове да буде један народ који живи у овом времену, али гради своју будућност – рекао је патријарх.

Више од 300 учесника дефиловало *Стазама завичаја* у Новом Саду

У оквиру манифестације *Дани Српске у Србији* у суботу, 16. септембра у 19 часова, на Тргу слободе у Новом Саду, одржан је концерт *Стазама завичаја*. Концерт је организовао Фонд за пружање помоћи избјеглим, прогнаним и расељеним лицима у сарадњи са Представништвом Републике Српске у Србији а уз подршку Покрајинске Владе и Града Новог Сада.

Концерту је претходио пријем преко триста учесника манифестације у Скупштини Војводине, гдје су им додијелене захвалнице. Послије пријема у Скупштини услједио је дефиле учесника од Покрајинске Владе, кроз Дунавски парк и Дунавску и Змај Јовину улицу, до Трга слободе.

У програму који је окупио преко 300 учесника наступило је 11 културно-умјетничких друштава: КУД *Веселин Маслеша* из Бањалуке, КУД *Младоси* Пале, КУД *Романијска лача* Соколац, КУД *Swisslion alat* Требиње, КУД Наши обичаји Теслић, КУД *Фоча Фоча*, КУД

Мира Лукач Дрвар, СКД *Просвјета* Вуковар, КУД *Велико коло* Ветерник, КУД *Ђирило* и Методије Бусије, Мушка пјевачка група КУД-а *Младен Стојановић* Бачки Јарак, Милан Вашалић, гајдаш из Кикинде и други.

Програм је започео обраћањем директора Фонда за пружање помоћи избјеглим, прогнаним и расељеним лицима АП Војводине Душка Ђутила. У име Представништва Републике Српске у Србији присутнима се обратио директор Млађен Цицковић, који је захвалио Покрајинској Влади и Граду Новом Саду на подршци једне овакве манифестације. У име Покрајинске владе присутне је поздравио покрајински секретар за културу, јавно информисање и односе са вјерским заједницама Мирослав Штаткић. На крају поздравних говора обратио се и министар за културу и образовање Републике Српске Дане Малешевић. Присутна публика уживала је у разноврсном програму који је трајао до 22 часа. **СЊЕЖАНА СТАНИШИЋ**

Годишњи сусрет лидера РС и Србије

У Београду је, у Вили Републике Српске, на нивоу предједника влада Српске и Србије, уз учешће министара из обје владе, начелника и предједника општина Српске и Србије и истакнутих привредника с обје стране Дрине разговарано о могућности стварања јединствене регионалне платформе за боље пословно окружење. Форум за успостављање заједничког оквира за пословање у региону организовало је, у оквиру манифестације *Дани Српске у Србији*, Представништво Републике Српске у Србији у сарадњи са Националном алијансом за локални економски развој (НАЛЕД).

Млађен Цицковић, директор Представништва РС у Београду, у Вили РС разговарао је са Аном Брнабић, предједницом Владе Србије, Жељком Цвијановић, предједницом Владе РС, Петром Ђокићем, министром индустрије, енергетике и рударства РС, Златаном Клокићем министром за економске односе и регионалну сарадњу РС и Сребренком Голић, министром за просторно уређење, грађевинарство и екологију РС.

ЗНАЧАЈ ПРЕДСТАВЉАЊА ПОТЕНЦИЈАЛА

У поздравној ријечи, домаћин овог скупа, директор Представништва Републике Српске Млађен Цицковић је, поред осталог, говорио о привредним програмима у оквиру манифестације *Дани Српске у Србији* (ове године у Врању, Новом Саду и Суботици), о значају представљања привредних потенцијала Републике Српске и, посебно, о успјешности директних билатералних сусрета привредника током реализације тих програма. Цицковић је рекао да је Форум за успоста-

» Млађен Цицковић, Ана Брнабић и Жељка Цвијановић

вљање заједничког оквира за пословање у региону добра прилика и добар начин да се привреде Српске и Србије унаприједи, свака за себе, те оснажене потом заједно наступају на трећем тржишту.

Предједница Владе Републике Српске Жељка Цвијановић је истакла да је изузетно важно да се заједно ради на стандардизацији и усклађивању регулаторног оквира Србије и Српске, али и региона, те да се морају приближити регулативе и да све функционише по принципу исте пословне филозофије, а да у томе предстоје многи кораци у будућности.

Предједница је рекла да је Српска доста ствари и праксу копирала од Србије те да очекује да ће тако бити настављено и у будућности, али да и Србија може понекад да погледа на добре ствари у Српској, пошто и у Српској има шта да се види, али да још увијек постоји много неискоришћених ресурса и у Србији и Српској.

Предједница Владе Републике Србије Ана Брнабић је рекла да је Србија посебно важно инфраструктурно и економско повезивање, долави да се планирају многи

пројекти, али и да се издваја један који је симболичан: мост Љубовија–Братунац.

ЗА БОЉУ ПРИВРЕДНУ САРАДЊУ

Према њеним ријечима, циљ је да урадимо што боље можемо све активности у оквиру Берлинског процеса, који је један од механизама за лакше инфраструктурно и економско повезивање региона.

Предједница Владе Србије је рекла да од привредника присутних на форуму очекује конкретне предлоге о томе шта би могло да се уради заједно са Републиком Српском, али и такође да се више говори о економском повезивању.

Форуму у Вили Републике Српске у Београду из Србије су присуствовали: Бранислав Недимовић, министар пољопривреде, шумарства и водопривреде, Душанка Голубовић, градоначелница града Сомбора, Владимир Новаковић, генерални директор Апатинске пиваре, који је и извршни директор *Moolson Coors* за Србију и Црну Гору, а из Републике Српске: Петар Ђокић, министар индустрије, енергетике и рударства Српске, Сребренка Голић, министар за просторно уређење, грађевинарство и екологију, Златан Клокић, министар за економске односе и регионалну сарадњу, и Љубиша Ђосић, предједник општине Источно Сарајево, који је и предједник Савеза општина и градова Републике Српске. **СРНА**

Не желимо границе које дијеле и отежавају опстанак нашем народу

Програм свечаног затварања манифестације *Дани Српске у Србији*, у Српском народном позоришту, Сцена Јован Ђорђевић, почео је химнама Републике Српске и Републике Србије у извођењу хора и оркестра Опере Српског народног позоришта.

Поздравне ријечи публици и званицима упутио је директор Представништва Републике Српске Млађен Цицковић, подјетивши на богат садржај овогодишње манифестације уз захвалност свим учесницима у програмима, представницима градова и региона у Србији и Републици Српској, а посебно Влади Републике Српске и предједници Владе госпођи Жељки Цвијановић.

Пригодном бесједом на свечаном затварању манифестације *Дани Српске у Србији* обратио се потом Игор Мировић, предједник Покрајинске владе Војводине, и рекао да је та изузетна манифестација још једном потврдила чврстину веза Републике Српске и Републике Србије.

ПРИРОДНЕ ВЕЗЕ

– Чак и да нису формализоване у међународним споразумима који нас обавезују да их чувамо и обогачујемо, те везе су природне, трајне и нераскидиве – истакао је предједник Покрајинске владе пред пуном салом позоришта.

– Тај идентитет и непоколебљив осјећај да су сви Срби његов дио, чине чврсте и никад прекинуте вертикале које су кроз вијекове градили највећи међу Србима, без обзира на којем дијелу српског

» Предједник Покрајинске владе Игор Мировић

простора су поникли – рекао је Мировић и додао да су најважнији у моралној вертикали, која је Србе учинила оним што јесу, спремност за жртву и јунаштво Светог кнеза Лазара, Милоша Обилића, војда Карађорђа, кнеза Милоша и кнеза Иве од Семберије.

– Исто тако, српски језик не би био тако богат и раскошан као што јесте без Иве Андрића, Јована Дучића, Алексе Шантића, Петра Кочића, Бранка Ђопића и других великана – истакао је Мировић и нагласио да је зато узалудан сваки покушај да се идентитет српског народа посматра парцијално.

– Не желимо границе које дијеле и отежавају нашем народу опстанак и очување вриједности које су плод вјековног трајања и дио су европске и свјетске баштине – поручио је Мировић, и додао да ће у томе најзначајнију улогу имати Декларација о заштити и очувању српског народа, најављена од

стране предједника Александра Вучића и Милорада Додика, као и потписивање Протокола о сарадњи између Републике Српске и Аутономне покрајине Војводине.

ДАНИ СРБИЈЕ У РС

Предједница Владе Републике Српске Жељка Цвијановић рекла је да је од суштинске важности да сваки човјек у Републици Српској навија за сваког човјeka у Србији.

– И ми желимо да сваки човјек у Србији навија за сваког нашег човјeka у Српској. Да навија, да будемо заједнички добар тим и ја сам сигурна да ће тако и бити – рекла је предједница и у име Владе Српске посебно захвалила Србији на реакцијама и брзим интервенцијама које су долазиле када је било најпотребније, наводећи као примјер вријеме катастрофалних поплава у Републици Српској.

Она је позвала Србију да у Републици Српској организује манифестацију *Дани Србије у Српској*, да се и ту покаже какви су заједнички домаћини, те изразила увјерење да Србија то неће моћи одбити.

Свечаности у Српском народном позоришту присуствовали су сви покрајински и градски функционери, предвођени градоначелником Милошем Вучевићем, као и замјеник предједника Одбора за дијаспору и Србе у региону Миодраг Линта.

Водитељ програма свечаног затварања манифестације *Дани Српске у Србији* била је истакнута српска глумица Биљана Ђуровић. **СК**

ЉУДИ ИЗ РС ПОМОГЛИ РАЗВОЈ ПОКРАЈИНЕ

Говорећи о односима Војводине и Републике Српске, Мировић је оцијенио да су још чвршћи и још дубљи.

– Велики број грађана који живе у Војводини, или је рођен или је поријеклом из крајева западно од Дрине, својом вредношћу, упорношћу и истрајношћу, они су одавно постали изузетно важан фактор развоја наше покрајине, али никада нису заборавили ни стазе завичаја којима сте насловили прелијепи концепт који је током ове манифестације обишао Србију и показао сву раскош народног стваралаштва, заједничке традиције и обичаја – нагласио је предједник Покрајинске владе и најавио да ће у наредним мјесецима почети конкретна сарадња између Војводине и Републике Српске што се тиче универзитета, клиничких центара, болница, развојних агенција, пољопривредних института и служби, културних посленика, привредника, привредних комора и других установа.

ЗАЈЕДНИЧКА СЈЕДНИЦА 10. НОВЕМБРА

Премијерка Србије Ана Брнабић најавила је да ће се у Београду 10. новембра одржати заједничка сједница влада Србије и Републике Српске како би се унаприједила постојећа сарадња.

– Показали смо на пројекту Љубовија–Братунац како можемо да радимо заједно. Уколико буде проблема при отварању граничног прелаза ићи ћемо на отварање алтернативног граничног прелаза – рекла је Брнабићева.

Линта поздравио потписивање Протокола о сарадњи између АП Војводине и Р. Српске

Предједник Савеза Срба из региона Миодраг Линта поздравља потписивање Протокола о сарадњи између АП Војводине и Републике Српске јер ће тај протокол допринијети јачању стабилности у региону и сарадње у низу области што је од ин-

тереса за грађане обје стране потписнице. Потписивање Протокола о сарадњи у складу је са Споразумом о успостављању специјалних паралелних односа између Републике Српске и Републике Србије и омогућава чување и надограђивање веза кроз ре-

ализацију конкретних пројеката у области привреде, привредних ресурса, транспорта, науке, образовања, културе, спорта, здравства, социјалне политике, туризма, заштите животне средине, информисања и др.

У претходном периоду од 1996. до 2012. године није довољно учињено на реализацији и конкретизацији наведеног споразума, чиме су везе између Србије и Српске биле више симболичне умјесто снажне.

Линта очекује да ће Протокол о сарадњи између АП Војводине и Републике Српске значајно допринијети даљем зближавању Србије и Српске, а тиме и јачању мира и регионалне сарадње. **С.К.**

Опера Кнез Иво од Семберије

Послије свечаности затварања манифестације, на сцени Српског народног позоришта концертно је изведена опера *Кнез Иво од Семберије*, аутора Исидора Бајића, за коју је либрето написао Бранислав Нушић.

Концертно извођење опере *Кнез Иво од Семберије* режирао је диригент Александар

Којић. Хор је припремила Весна Кесић Крмановић. Улоге: Кнез Иво – Небојша Бабић, Кулин-бег – Александар Саша Петровић, мајка кнеза Иве – Марина Павловић Бараћ, свештеник – Горан Крнега, турски гласник – Бранислав Станков и мујезин – Александар Толимир. **С.К.**

Новосађани уживали у концерту етно групе *Траг* из Бањалуке

Уоквиру *Дана Српске у Србији* у Малој сали Српског народног позоришта у Новом Саду 17. септембра одржан је концерт етно групе *Траг* из Бањалуке. Етно група *Траг* је вокално-инструментални састав који његује традиционалну музику Балкана. Групу чини десет чланова: четири женска вокала (Валентина Милекић, Весна Милекић, Тања Данојевић и Јована Кисин) и шест инструменталиста (Јелена Шкрбић – виолина, Драган Граховац – бас гитара, хармоника, Младен Јанковић – клавијатуре, Бобан Аџић – гитара, Зоран Вујић – перкусије, Горан Пивашевић – фруле, гајде, кавал, вокал).

Новосађани су уживали у извођењу пјесмама: *Жубор*, *Аман њевојко*, *Весели се, кућни домаћине*, *Месечина*, *Седам саћи удара* и многим другим пјесмама.

Етно група *Траг* је вокално-инструментални састав који његује традиционалну музику Балкана. Дјелује од 2003. године као једна од секција Културно-умјетничког друштва *Славко Мандић* из Лакташа. С обзиром на то да *Траг* често и радо наступа у Русији, на репертоар су уврстили и неколико руских пјесама. Група наступа на многим значајним манифестацијама у БиХ и иностранству.

У мају 2008. завршили су снимање свог првог албума, под називом *Звуци Балкана*. На њему се налази 15 пјесама са простора Босне и Херцеговине, Србије, Црне Горе, Македоније и Бугарске. Посебно мјесто на албуму нашла је музика Лијевча поља, до тада мање позната публици. Други албум под називом *Завјештање* сниман је у периоду од ја-

нуара 2010. до октобра 2012. године а издавач је Радио телевизија Републике Српске. На овом албуму, поред традиционалних пјесама, нашле су се и двије ауторске пјесме, као што су пјесма *Жубор*, коју је написао Иван Глишић, а компоновао ју је чувени Радослав Грајић и пјесма *Црвен цвиће* ауторке Јелене Бојовић. Током 2013. године албум је представљен домаћој и иностранству, а урађена су и два спота за пјесме *Кад Лијевчанско жито заталаса* и *Црвен цвиће*.

Поред бројних концерата на простору Републике Српске, БиХ, Србије, Црне Горе и Хрватске, група је свој рад представила и широј публици на турнејама у Холандији, Њемачкој, Русији и Швајцарској. **ЖЕЉКО САВИЋ / АРС МЕДИЈА**

У ЗАДУЖБИНИ ИЛИЈЕ М. КОЛАРЦА У БЕОГРАДУ ОРГАНИЗОВАН ЈЕ КЊИЖЕВНИ ПРОГРАМ

Представљен *Херцеговачки вијенац*

У Београду је у Задужбини Илије М. Коларца, пред пуном салом био одржан књижевни програм *Херцеговачки вијенац*, који је припремила Књижевна заједница Јован Дучић из Требиња. Вече у Коларцу отворила је Ивана Жигон казивањем пјесме *Херцеговина* пјесника Боже Кијца.

Милош Марковић је надахнуто и увјерљиво говорио о духовној традицији, културним, научним и стваралачким остварењима Херцеговине. У главном дијелу програма учествовали су јесници из Херцеговине: Новица Телебак Тени, Радослав Милошевић из Требиња, Ружица Комар из Билеће, Сретен Видаковић из Гацка, Ђорђе Дабарчић из Невесиња, те Гојко Бого и Божидар Глоговац, који живе и стварају у Београду, а у срцу им је Херцеговина. Наступе пјесника

најављивала је Радмила Поповић, књижевница из Београда.

Свака најава била је права лирска минијатура о поезији и пјесницима, надахнута, сугестивна и увјерљива. Књижевно вече завршено је још једним убједљивим наступом Иване Жигон и *Пјесмом о Канаги* Новице Телебака. Символика наслова ове књижевне вечери садржана је у наслову пјесничке анто-

логије *Херцеговачки вијенац*, коју је приредио професор Гедон Стајић из Невесиња. Посетиоци књижевне вечери били су углавном чланови удружења Херцеговаца у Београду.

У име Представништва Републике Српске у Београду учеснике и посетиоце поздравио је Коча Говедарица, сарадник Представништва у припреми и реализацији овог програма. **СРНА**

Књига Нелета Карајлића *Фајронт у Сарајеву* промовисана у Аранђеловцу

Промоција књиге др Нелета Карајлића *Фајронт у Сарајеву* (друго, допуњено издање) одржана је у Аранђеловцу, у Центру за културу и образовање, гдје је, као и увијек кад је овај умјетник у питању, било пуно публике и одушевљеног, радосног аплаудирања. Умјетници Вуле Журић и др Неле Карајлић су тако интересантно говорили о Нелетовој књизи да су многи послје пред Центром причали да просто нису ни осјетили како је брзо прошло више од сат и по времена.

Прије почетка програма присутне је, као домаћин, поздравио Предраг Врештица, предсједник Удружења Срба са Косова и

Метохије и Босне и Херцеговине *Наша будућност* и том приликом додјелио плакету захвалности Бојану Радовићу, предсједнику општине Аранђеловац, за бригу и помоћ избјеглим и прогнаним српским породицама.

Хор *Србадија* из Бијелгине одушевио наступом у Дому војске у Београду

Уоквиру манифестације *Дани Српске у Србији* 18. септембра одржан је концерт хора *Србадија* из Бијелгине. У Свечаној сали Дома војске у Београду наступило је педесетак чланова мјешовитог хора овог српског црквено-пјевачког друштва, који су се београдској публици представили шареноликим репертоаром, свјетовним, српским, руским и украјинским народним пјесмама и изворним пјесмама, а све то под диригентском палицом др Јелене Милићевић Тракиловић и др Десанке Тракиловић.

У уводном дијелу вечери истакнута је порука је да су „Срби браћа по крви и вјери,

да нас нико не може подијелити ако будемо чували своју земљу, вјеру, светиње, писмо и пјесму. Република Српска и Србија су једна земља, кроз коју протиче ријека Дрина”, речено је прије него што су салом одјекнуле пјесме *Милости мира*, *Хајд иоведи весело*, *Ово је Србија*, *Тамо далеко* и многе друге.

Иако сала није била пуна, с обзиром да је исте вечери испред Градске скупштине био организован дочек српских кошаркаша, до аплаузима публике то се није могло осјетити.

Српско пјевачко друштво *Србадија* из Бијелгине основа-

но је 1899. године, а послје је прекида од Другог свјетског рата, његов рад је обновљен 1992. године захва-

љујући професорки Десанки Тракиловић.

– Ја сам 25 година испред хора у континуитету. Само

ДОБИТНИЦИ ОРДЕНА СВЕТОГ САВЕ

Србадија је добитник низа признања Српске православне цркве, између осталих и *Ордена Светог Саве* II и III степена. Предсједник Републике Српске је хор *Србадија*, поводом 110 година од оснивања, одликовао *Орденом Његоша* првог реда. Хор је освојио више награда у српским земљама, али и низ међународних признања, бронзаних, сребрних и златних медаља у Мађарској, Аустрији, Италији, Њемачкој, Словачкој... На свјетској ранг листи хорова, коју је формирала Интеркултурна фондација *Musica mundi* хор *Србадија* заузима 20. мјесто у категорији традиционалне музике и 98. мјесто на укупној ранг листи (ТОП 1.000) и тиме представља један од најбоље рангираних хорова из региона.

трудом и озбиљношћу овакав хор се може имати. Цитирала бих професора Воју Илића, који је једном рекао: „Не постоје добри и лоши хорови, постоје само добри и лоши диригенти” – рекла је професорка Тракиловић, која је истакла да се увијек радује наступу у Београду.

– Стално се говори о неким специјалним паралелним везама Србије и РС. По мени су ово паралелне везе, које нису на папиру, жива ријеч, култура и умјетност – закључила је она.

Српско црквено пјевачко друштво *Србадија* које броји око 150 чланова у свом саста-

ву има, како је рекла диригент др Јелена Милићевић Тракиловић, велики мјешовити хор и дјечији хор.

– Сада се припремамо за међународно такмичење хорова у Барселони, па је ово показна вјжба – истакла је она шаљиво.

Као солиста наступила је и Маја Мијатовић из Београда, а концерту је присуствовала и професор др Даринка Матић Маровић. Организатор манифестације *Дани Српске у Србији*, као и овог програма, је Представништво РС у Србији. Водитељ програма била је Драгана Весјић.

ВЕСНА ВУКОВИЋ

Братска пјесма и игра на Вождовцу

У Спортском центру *Вождовац* здравичар, играчи и пјевачи Културно-умјетничког друштва из Бањалуке *Српски вишезови*, у заједничком програму са културно-умјетничким друштвима са Вождовца *Лири*, *Рагоси* и *Војвода Стјепа* одушевили су публику, а прави ватромет емоција био је на крају када су сви КУД-ови заједно одиграли *Ужичко коло*.

Овај програм под насловом *Наздравимо – зајјевајмо; зајјевајмо – заирајмо*, у којем је учествовало више од стотину играча и пјевача, отворио је председник општине Вождовац Александар Савић:

– Окупили смо се вођени идејом очувања јединства, заједништва, идентитета, унапређења сарадње, али и у знак подршке коју Вождовац, Београд и Србија пружају нашем народу западно од Дрине. Између нас не постоји граница, ми смо један народ, припадамо једни другима, дијелимо прошлост и боримо се за бољу будућност. Захвалност за оснаживање наших односа, његовање културе, традиције, као и за несребичну помоћ коју и морално и законски имамо право да пружамо, дугујемо председнику

» Председник општине Вождовац Александар Савић

Србије Александру Вучићу, а циљ нам је да његов примјер слиједимо јер смо заједно јачи.

Потом се поздравним ријечима обратио Мирко Бајић из Представништва Републике Српске у Београду, захваливши се на топлој добродошлицы и пруживши подршку организацији овако лијепе манифестације.

На почетку програма Културно-умјетничког друштва *Српски вишезови* из Бањалуке здравицу је упутио Јовица Јелисавац, а потом су наступили гуслар Милован Ђурум, вокална солисткиња Анђела Делић, мушка пјевачка група КУД-а *Српски вишезови*, пјесник др Мирко Љубанић, а играчи су извели игре са Грмеча, Глуво глумачко коло и друге традиционалне игре.

КУД-ови *Лири*, *Рагоси* и *Војвода Стјепа* са Вождовца извели су сплет српских народних игара и кола.

На крају свечаности, председник општине Вождовац Александар Савић уручио је захвалнице Представништву Републике Српске у Београду и руководиоцима културно-умјетничких друштава, који су за свој наступ побрали велики аплауз. По завршетку програма, сви посјетиоци имали су прилику да погледају штандове са изложеним рукотворинама.

СРНА

ДВАПУТ ВРАЋАЛИ ВАНЕСУ НА БИС

18. 9. 2017. У Суботици је у Градској кући наступио Гудачки оркестар Бањалучке филхармоније. Одушевљена публика је два пута враћала нашу диву Ванесу Кременовић, а позитивне реакције публике која није журила на кошаркашку утакмицу репрезентације Србије могле су се чути у Суботици и наредних дана.

СРНА

НАСТУП ГРУПЕ КАТЕРА У БАЧКОЈ ПАЛАНЦИ

18. 9. 2017. У Културном центру у Бачкој Паланци одржан је концерт етно групе Катера из Источног Сарајева. Свирали су и пјевали: Јереј Видак Вујадиновић, вокал, перкусије, музика; Пеђа Харт, гитара, вокал, аранжман; Лука Новосел, хармоника, клавијатура; Јована Бојанић, вокал; Јелена Батак, вокал; Сара Марић, вокал и Јелена Вулић, вокал. Чињеница да музички састав Катера изводи и севдалинке публика је примила с посебном пажњом као и информацију да су те пјесме својина свију народа у Републици Српској и Босни и Херцеговини.

ПРЕДСТАВЉЕНА ТУРИСТИЧКА ПОНУДА РС

На Тргу слободе испред Градске куће у Новом Саду пункт туристичке понуде Републике Српске био је постављен 20. и 21. септембра. Поред Београда и Новог Сада туристички штанд био је постављен и у Врању. Као што се то обично и догађа када је туризам у питању, било је ту и разних специјалитета с оне стране Дрине, доброг вина, музике и пјесме.

СЊЕЖАНА СТАНИШИЋ

ТРИ ИЗВОЂЕЊА ПРЕДСТАВЕ LIFE У ИНЂИЈИ

У Инђији је на сцени Културног центра Инђије, изведена позоришна представа под насловом *Life* Студентског позоришта из Бањалуке. Аутор је Тина Коси, а режију и сценографију потписао је Александар Пејаковић. Представа је имала три извођења: у 11, у 17 и у 20 сати. У пријеподневним и послеподневним часовима представу су пратили ученици Економске, Електротехничке, Машинске средње школе као и ученици Гимназије. Термин у вечерњим сатима сачуван је за све заинтересоване грађане Инђије. Теме које ово дјело обрађује везане су за проблеме адолесцентног доба и родитељства (алкохолизам, трудноћа, поремећај исхране итд.). У овој драми нико није оптужен за оно што чини, тако да је свеопшти кривац за право друштво. Представа је ретроспектива догађаја који су се десили у „неком претходном лајфу“. Адаптацијом комада радња је премјештена у Бањалуку, а сјајну драмску причу својом глумом испричали су: Ена Радовановић, Јелена Стојаковић, Раденка Шева, Жељко Касап и Рајко Марчета.

СРНА

Књижевници Српске у Матици српској

У Новом Саду је у Матици српској, 19. септембра, одржан програм Удружења књижевника Републике Српске. Присутној публици представили су се пјесници Ранко Рисојевић, Предраг Бјелошевић, Јованка Стојчиновић Николић и Златко Јурић.

На самом почетку присутне је поздравео Ђорђе Ђурић, генерални секретар Матице српске а публици се затим, у име Представништва Републике Српске у Србији, обратио и господин Душко М. Петровић.

Ранко Рисојевић је српски математичар, физичар, историчар математике, затим пјесник, књижевник, прозаиста, драмски писац, есејиста, преводилац, директор Народне и универзитетске библиотеке Републике Српске и члан Сената Републике Српске.

У свом обраћању Рисојевић је посебно истакао да је објавио три књиге у Матици српској и да је свака од тих књига била вишеструко награђена. Рекао је да су Нови Сад и Бањалука мје-

ста његовог духовног живљења. Публици се представио избором својих пјесама.

Предраг Бјелошевић је пјесник, драмски писац и преводилац. Директор је Дјечјег позоришта Републике Српске и председник Удружења књижевника Републике Српске. Добитник је бројних награда и признања, између осталих и *Ордена Њепоша* другог реда. Бјелошевић је у свом излагању направио пресјек до сада објављених пјесама.

Својом поезијом представили су се и пјесници Јованка Стојчиновић Николић, пјесникиња из Добоја, и Златко Јурић, пјесник родом из Котор Вароши. Јованка Стојчиновић Николић добитник је више награда за пјеснички и прозни рад. Златко Јурић тренутно живи у Бањалуци и уредник је дјечјег часописа *Мали њринци*. **СЊЕЖАНА СТАНИШИЋ**

У БЕОГРАДУ ИЗЛОЖБА БАЊА ЛУКА ГРАД ОТВОРЕНОГ СРЦА - БИОГРАФСКА КАРТА

У Београду је 16. септембра отворена изложба *Бањалука град отвореног срца – Биографска карта*, која приказује биографије и отиске шака истакнутих личности из различитих сфера умјетности.

Изложба је отворена у Матици исељеника и Срба у региону, а организатори су Асоцијација за унапређење и промоцију туризма, умјетности и културе и Центар за културне и промотивне дјелатности *Примера МЛЛЛ* из Бањалуке.

Циљ пројекта *Биографска карта* је да за сваку личност, са кратком биографијом и фотографијом, односно потписом и отиском руке, буде сачуван дјелић историје за поштоваоце њиховог рада и за будућа покољења.

СРНА

МОНОДРАМА ВУК КАРАЦИЋ

У Панчеву је у Културном центру глумач Лубо Божовић из Источног Сарајева казивао монодраму *Вук Караџић* по тексту Милована Витезовића. Публика је као без даха слушала причу о животном путу реформатора српског језика, а послје представе је било и фотографисања са глумцем – за успомену и дуго сјећање. Представа је у склопу манифестације "Дани Српске у Србији" изведена у Урбасу и Суботици.

БЕЗГРАНИЧНО СА ТОХОЉЕМ И ПРЖУЉЕМ

У Удружењу *Милутин Миланковић* у Београду започела је серија Књижевних разговора Весне Капор на трибини под насловом *Безгранично*, у оквиру којих ће се једном мјесечно београдској публици представљати имена савремене књижевности Србије и Републике Српске. Први саговорници Весне Капор били су Мирослав Тохол и Жељко Пржуљ.

Централне теме разговора биле су књижевност као мјесто чувања идентитета и свједочанство времена и утицај културне политике на положај писца данас.

Весна Капор је рекла да су Тохол и Пржуљ били стубови времена када се стварала Република Српска и ријетки ствараоци који се у континуитету баве темама из српске историје. Тохол је нагласио да је важна подршка манифестацији *Дани Српске у Србији* и изразио наду да ће у њој учествовати бројна нова покољења.

Књижевник из Источног Сарајева Жељко Пржуљ истакао је да је свима из Републике Српске који се баве умјетношћу циљ да се представе у Београду и нагласио да је он на неки начин „члан културне репрезентације Српске у Србији“, која се у оквиру ове манифестације представља публици у матици. – Манифестација *Дани Српске у Србији* је шанса да покажемо да се ми са оне стране Дрине бавимо културом, књижевношћу, музиком... Драго ми је што сам овдје и надам се да ћу и наредних година бити достојан репрезентер државе – рекао је Пржуљ.

У својству домаћина скуп је на почетку програма поздравео председник удружења *Милутин Миланковић*, а трибини су, у име Представништва Републике Српске у Србији, присуствовале Тијана Кеџмановић и Јелена Кусмук.

СРНА

У САБОРНОМ ХРАМУ ПРЕСВЕТЕ БОГОРОДИЦЕ У БИЈЕЉИНИ ЕПАРХИЈА ЗВОРНИЧКО-ТУЗЛАНСКА ДОБИЛА НОВОГ ЕПИСКОПА

Патријарх устоличио владика Фотија у трон епископа зворничко-тузланског

Епископ зворничко-тузлански Фотије свечано је 17. септембра 2017. године устоличен у Саборном храму пресвете Богородице у Бијељини.

Епископ Фотије је на овом мјесту наслиједио владика Хризостома, који је изабран за митрополита добробосанског.

У трон епископа зворничко-тузланског, владика Фотија свечано је увео патријарх српски Иринеј.

Свечаном чину претходила је света архијерејска литургија, коју је служио патријарх српски Иринеј, а богослужење је завршено причешћем вјерника.

Патријарх српски Иринеј рекао је да је Синод СПЦ изабравши владика далматинског за будућег епископа зворничко-тузланског Црква Божија умолила вољу Божију и премјестила владика Фотија у ову епархију.

– Свети синод је имао увида у његов рад у Епархији далматинској, у том турском подручју некадашње заједничке државе, са надом да ће онако како је успјешно радио у својој првој епархији, наставити и овдје – рекао је патријарх српски Иринеј, обраћајући се присутнима.

СТРАДАЛНИЧКА ЕПАРХИЈА

Владика Фотије је поручио да ће Црква наставити да се бори за своју аутономију и слободу својих просвјетних установа, јачајући националну свијест у народу.

Он је у својој бесједи о историји Епархије зворничко-тузланске рекао да је она прошла велику голготу, како од Аустроугарске у Првом свјетском рату, тако и у Другом свјетском рату од Независне Државе Хрватске (НДХ).

– Тада су страдали многи православни свештеници са својим народом, чиме су се придружили општем мучеништву Српске православне цркве (СПЦ) на просторима бивше Југославије – рекао је епископ зворничко-тузлански.

Владика Фотије је поручио да то изгледа, нажалост, није било довољно, па су се догодила нова страдања у трагичним дешавањима од 1992. до 1995. године.

– Да ли је све тако морало бити – не знамо, али оно што знамо јесте да из историје треба учити за будућност да би свим народима који живе на овим просторима, и Србима и Хрватима и Бошњацима било боље – рекао је владика Фотије.

Епископ зворничко-тузлански је нагласио да Цр-

ква „нема ништа силније од позива свих на покајање које је темељ новог живота”, те да је покајање једини истински духовни лијек који свима може помоћи.

БУДУЊНОСТ ЗА СВЕ НАРОДЕ

Владика Фотије је позвао вјерујући народ Епархије зворничко-тузланске да наставе заједно све оно што је добро започето у овој епархији, да наставе са градњом храмова и да воде заједно свој народ путем Светог Саве и путем светих Немањића.

– Наш пут треба да буде пут светих наших отаца, који нас уче љубави према Богу и богослужењу и непрестаној бризи о сиротињи. У свему ћемо сарађивати са државним институцијама Републике Српске, као и са институцијама на нивоу БиХ, не заборављајући никад на своју мајку Србију – рекао је владика Фотије.

Епископ зворничко-тузлански је навео да је ради општег добра потребна сарадња и са представницима Исламске заједнице и Римо-

католичке цркве, јер народ од вјерских великодостојника жели да чује ријечи утјехе, мира и праштања.

СЈЕЋАЊЕ НА ДАЛМАЦИЈУ

Владика зворничко-тузлански Фотије подсетио је да је, по промисли Божијој, већ 18 година служио као епископ у Епархији далматинској.

– Долазећи тамо затекао сам апокалиптичку пуштош, куће и цркве без кровова, разрушене манастире и прогнан народ – рекао је владика Фотије и додао да је само уз Божју помоћ све то превазиђено.

Бројни званичници присуствовали су овом догађају, а међу њима члан Предсједништва БиХ из Републике Српске Младен Иванић, изасланик предсједника Републике Српске Миладин Драгићевић, министар здравља и социјалне заштите РС Драган Богданић, министар финансија Зоран Гелетија, министар индустрије, енергетике и рударства Петар Ђокић, као и генерални секретар предсједника Србије Никола Селаковић, замјеник предсједника Одбора за дијаспору и Србе у региону Миодраг Линта.

Устоличењу су присуствовали и припадници Трећег пјешадијског (Република Српска) пука Оружаних снага БиХ, као и друге званичне, свештенство, представници локалне власти и бројни вјерници. **С.К.**

» Никола Селаковић, Владика Фотије, Младен Иванић, патријарх Иринеј, Миладин Драгићевић и митрополит Хризостом

Митрополит Хризостом честитао насљеднику

Трпеза љубави организована је у етно селу Станишићи. У име свештенства и монаштва, протојереј-ставрофор Јово Лакић, архијерејски замјеник, уручио је пригодне дарове епископу Фотију и митрополиту Хризостому, који је био досадашњи владика у овој Епархији. Градоначелник Бијељине Мићо Мићић пожелио је да сарадња буде на корист Цркве и народа.

Присутнима су се обратили члан Предсједништва БиХ Младен Иванић, у име предсједника Републике Србије Никола Селаковић и савјетник предсједника Републике Српске Миладин Драгићевић.

Митрополит добробосански Хризостом пожелио је устоличеном зворничко-тузланском Фотију да добро управља епископијом, и бираним ријечима се опростио од својих досадашњих свештенослужитеља и монаштва.

На крају се обратио и епископ Фотије и захвалио, између осталих, и свом духовном оцу, епископу бачком Иринеју на свакој духовној помоћи и подршци у животу.

У културно-умјетничком програму учествовао је оркестар Министарства одбране Републике Србије Станислав Бинички са умјетником Данком Стојиљковић.

СЕЛАКОВИЋ: ПОМИРЕЊЕ СПАЈА ЉУДЕ

Генерални секретар предсједника Србије Никола Селаковић рекао је на чело древне зворничко-тузланске епархије долази владика који је прошао бројна искушења.

– Владика Фотије је 18 година провео у кршној Далмацији у незгодном и тешком времену послје рата, човек који можда најбоље зна шта значи Божија ријеч, шта значи љубав, шта значи помирљивост и помирење и оно што људе спаја – рекао је Селаковић. Он је рекао да је у име предсједника Србије Александра Вучића имао част да буде са људима из Семберије и РС. – Помоћи ћемо Републици Српској и српском народу широм БиХ не желећи ништа лоше другоме, а себи најбоље – поручио је Селаковић.

ЛИНТА: БОРБА ЗА ОПСТАНАК СРБА У ТУЗЛИ

Замјеник предсједника Одбора за дијаспору и Србе у региону у Скупштини Србије Миодраг Линта присуствовао је устоличењу епископа Фотија у трон епископије зворничко-тузланске у Саборном храму пресвете Богородице у Бијељини. Линта је честитао епископу Фотију избор за епископа зворничко-тузланске епархије и пожелио му да са успјехом обавља нову дужност и уз Божју помоћ помогне опстанку српског народа у овој епархији.

– Наш народ и црква у овој епархији доживјели су физички и духовни геноцид у злочиначкој НДХ и велика страдања деведесетих година прошлога вијека – рекао је Линта и напоменуо да је у Одбрамбено-отаџбинском рату управо на простору ове епархије СПЦ доживјела највећа страдања.

– Према преосталим Србима на подручју Тузланског кантона спроводи се системска дискриминација јер не могу да се запосле у полицији, правосудју, просвјети, здравству, односно генерално у јавном, али и приватном сектору – рекао је Линта. Он се нада да ће владика Фотије уз подршку Србије и Републике Српске успјети да преостали Срби у Тузли сачувају свој национални и културни идентитет. **С.К.**

УСТОЛИЧЕЊЕ ВЛАДИКЕ НИКОДИМА НАЈВЕЋИ ПРАВОСЛАВНИ СКУП У ШИБЕНИКУ У ОВОМЕ ВИЈЕКУ

Далматинска епархија након 106 година добила владикуну рођеног у Далмацији

Највећим скупом православних вјерника у овоме вијеку у Саборном храму Успења пресвете Богородице у Шибенику 1. октобра 2017. године у трон далматинских епископа устоличен је архимандрит манастира Крка, новоизабрани владика Никодим. Њега је устоличио патријарх Иринеј, који је на том мјесту наслиједио епископа звоничко-тузланског Фотија. Са навршених 36 година архимандрит манастира Крка Никодим сада је најмлађи владика у СПЦ, а након 106 година и први далматински епископ који је у њој и рођен. Занимљиво је да је претходни Далматинац на трону ове пархије био чувени Никодим Милаш.

Свету архијерејску литургију служио је патријарх Иринеј уз саслужење митрополита: црногорско-приморског Амфилохија и загребачко-љубљанског Порфирија и епископ: бачког Иринеја, врањског Пахомија, шумадијског

Јована, браничевског Игантија, звоничко-тузланског Фотија, милешевског Атанасија, горњокарловачког Герасима, крушевачког Давида, славонског Јована, бихаћко-петровачког Сергија, брегалиничког Марка и стобијског Давида, као и са бројним свештеницима и ђаконима. Појао је хор пријатеља манастира Крке.

На крају литургије извршен је чин устоличења. Уводећи владикуну Никодима у трон епископа далматинских, патријарх Иринеј му је предао жезло као симбол архиепископске власти у Епархији далматинској.

РАШТРАКАНО СТАДО

– Долазите на древну и славну епархију чији су се предводници трудили да личе на своје велике претходнике. Долазите на епархију која је у нашем времену, нажалост, много пострадала. У епархију у којој данас живи само остатак нашег народа – рекао је патријарх Иринеј и напоменуо да је пред новим владиком веома тежак задатак.

– Треба да прикупите раштркано стадо Божје и наставите да обнављате духовни хришћански живот и да на томе са свим заједно зидате заједничку будућност. Нека Вам Господ да снаге и мудрости да управљате епархијом својом љубављу јер је љубав она најмоћнија сила која управља свијетом. Угледајте се на своје претходнике и наставите њиховим путем на радост Цркве и свих нас. Нека Вам Господ

буде на помоћи и једини руководитељ у животу – поручио је патријарх Иринеј и додао да Срби у Далмацији живе као малено стадо.

Приступна бесједа епископа далматинског Никодима била је веома емотивна. Он се захвалио свима онима који су му кроз живот помогли не забрављајући родни Задар, село Шуљковац поред Јагодине, гдје је живио у избјеглиштву, Сремске Карловце, Солуну и Рим као средине у којима се школовао.

– Земља која је дала једног Симу Матавуља, који је кроз своју приповијетку Пилипенда испричао сву трагедију на-

УМЈЕСТО РИЈЕЧИ ЉУБАВИ ЧУЈЕМО ПРИЈЕТЊЕ

– Живите у нама блиској држави са браћом католицима од којих очекујемо, прије свега од представника Цркве, да чујемо ријечи јеванђелске, ријечи мира и љубави; да као хришћани једни према другима покажемо љубав и уважавање. У свакоме од нас без обзира на поријекло и боју коже присутан је Господ и све што једни другима чинимо чинимо Господу своме – рекао је патријарх Иринеј, а потом је упутио ријечи присутнима бискупу и надбискупу.

– Ми одавно очекујемо да чујемо вашу ријеч. Ријеч љубави и према свом народу и према свима другима. Нажалост, до сада то нисмо чули. И умјесто ријечи љубави, чујемо неке нове пријетње, нека нова застрашивања, неке нове освете. Не може се будућност чинити на нечему што није божанско и морално, него само на ономе што је вриједно – рекао је патријарх Иринеј и додао да су сви као представници цркве позвани да наставе науку Христову.

– Ми смо са римокатолицима дуго живјели као једна црква, па и данас кад је силом историјских прилика дошло до раздвајања, ми имамо много више заједничког, него оног што нас дијели – поручио је патријарх Иринеј и позвао да „зидимо наше односе на ономе што нам је заједничко“.

ПОДРШКА БОДИРОГЕ И ТАРЛАЋА

Након устоличења званице су се окупиле у ресторани хотела Иван на трпезу љубави, гдје су били окупљени и бројни пријатељи владике Никодима, а међу њима легендарни кошаркаши Дејан Бодирога, Драган Тарлаћ као и бројне личности из друштвеног живота Србије и Хрватске.

» Миодраг Линта и Чувари Христовог гроба са вјерницима у православном храму у Шибенику

рода овога краја и посвједочио православно вјеру ових људи у двије кратке реченице: „Ја се уздам у мога српског Риста! Ако ће ми помоћи, хвала му, ако неће и онда му хвала, јер ми је све дао, па ми све може и узети, и душу!“ – рекао је владика Никодим и са сузама у очима се присјетио својих родитеља.

ПОМИРЕЊЕ И САЖИВОТ

– Трудићу се да допринесем помирењу и саживоту. Моји преци су вијековима живјели у овим крајевима борећи се и сукобљавајући се како са каменитом и штуром земљом, једући хљеб у зноју

лица свога тако и са другим невољама, али увијек превазилазећи све и налазећи начина да остану и опстану овдје – рекао је владика Никодим.

Свечаностима столицења Епископа далматинског Никодима присуствовали су министар одбране Александар Вулин, изасланик председника Републике Србије Александра Вучића; др Марко Николић, замјеник директора Управе за сарадњу са Црквама и вјерским заједницама Републике Србије; замјеник председника Одбора за дијаспору и Србе у региону Мидораг Линта, амбасадор Републике Србије у Хрватској Мира Николић, савјетник министра културе републике Хрватске Миљенко Домијан, надбискуп сплитски Марин Баришић, бискуп шибенски Томислав Роговић, градоначелник Шибеника Жељко Бурић, градоначелник Книна Марко Јелић, као и представници других жупанија и општина са подручја Епархије далматинске, представници јавног и културног живота Хрватске и Србије. **Т. ЂОРОВИЋ**

ЗАХВАЛНОСТ ВЛАДИЦИ ФОТИЈУ

– Желим посебно да се захвалим и свом духовном оцу, епископу Фотију, кога сам и наслиједио на свештеном трону мученичке и распете Далмације, а има ли веће радости него да син наслиједи оца, по ријечима Св. Григорија Богослова. Захваљујем што је мене трпио, моју дивљу и неукроћену далматинску природу, коју је најбоље описао блажени Јероним ријечима: „Опрости ми, Боже, што сам Далматинац!“ – рекао је владика Никодим и захвалио се епископу бачком Иринеју, митрополиту загребачко-љубљанском Порфирију, братству ковиљском и крчком, а посебно сестри Даници.

ХРВАТСКИ ЕКСТРЕМИСТИ НИСУ УПЛАШИЛИ МИОДРАГА ЛИНТУ, КОЈИ ЈЕ ДВА ДАНА БОРАВИО У ДАЛМАТИНСКОЈ ЕПАРХИЈИ

Никад није било теже бити Србин у Далмацији

Устоличењу владике Никодима присуствовао је и замјеник председника Одбора за дијаспору и Србе у региону Миодраг Линта, који је неколико дана уочи овог догађаја на свом Фејсбук профилу добио више непријатељских порука од стране хрватских екстремиста који су му пријетили смрћу. Он није хтио да коментарише пријетње, већ се осврнуо на положај Срба у Далмацији за који је рекао да „никад није био лак“.

– Данас је чини се теже него икад бити Србин у Далмацији. Владика Фотије је у претходном веома тешком периоду одолио многим искушењима и као духовни пастир на овом простору оставио дубок траг. Многе цркве су обновљене што је допринијело бољој вези Епархије далматинске са људима у дијаспори који сада све чешће користе прилику да се окупе у завичају – рекао је Линта и упутио честитке владици Никодиму на устоличењу у трон епископа далматинских.

– Положај Срба у Далмацији и ши-

ре у Хрватској је веома тежак и они су фактички грађани другог реда. Главни разлози су дискриминација од стране власти и дијелу законодавства. У Хрватској не постоји стварна политичка воља да држава гарантује једнака права свим својим грађанима, без обзира на националну и вјерску припадност.

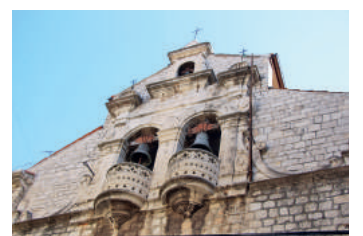
Због тога Србија има посебну обавезу да активном политиком помогне опстанак преосталих Срба на свом вјековном подручју. Потребно је дефинисати дугорочни план помоћи и подршке нашем народу – рекао је Линта, додајући да ће Срби у супротном постепено нестати.

– У последњих десетак година све већи је број Срба који се исељавају у Србију, а посебно у последњих 5-6 година због новог таласа усташтва – рекао је Линта, напомињући да Србија има право на реципроцитет.

– Београд је омогућио улазак хрватског капитала у Србију. Зато је најприродније да сада инсистирамо да се омогући несметан улазак српског капитала у Хрватску и отварање српских фирми, посебно на крајишком подручју. На тај начин би се омогућило запошљавање српских повратника и покретање економског развоја крајишког подручја, што је један од предуслова за опстанак српског народа на овим просторима – закључио је Линта. **С.К.**

ДУГА ИСТОРИЈА ПРАВОСЛАВЉА У ШИБЕНИКУ

Црква Успења пресвете Богородице највећи је православни храм у Шибенику. Налази се поред владичанског двора Епархије далматинске Српске православне цркве. У Шибенику поред колоније православних Грка, од раног средњег вијека живе и православни Срби, највише у предграђу званом Варош. По одлуци Млетачког сената, унутар зидова града Шибеника, православни Грци и Срби 1569. године подижу Цркву Светог Јулијана. Будући да су били бројнији од Грка, 1600. године православни Срби у Шибенику у свом насељу Варош подижу још једну цркву за богослужбене потребе – Храм посвећен часном крсту. У овом храму је служено све до краја 18. вијека, када је у непосредној близини подигнута већа Црква Вазнесења Господњег, 1778. године, са иконостасом од грчких икона. Ова црква је и данас богослужбено активна и назива се Црква Светог спаса. У вријеме француске владавине Далмацијом 1810. године, православни Срби купују и оснивају још једну цркву у Шибенику, а то је данашња Саборна црква Успења пресвете Богородице. Иконостас Саборне цркве урађен је 1827. године од стране сликарске породице Лазовић (Симеона и Алексија).

Саборна црква има веома богату ризницу, коју чине преко стотину икона рађених у византијском стилу (од 15. до 19. вијека), као и богату ризницу богослужбених предмета и рукописа.

» Академик Матија Бећковић

» Митрополит Амфилохије

» проф. др Милимир Мучибабић

» Петар Божовић

ЊЕГОШ У НАШЕМ ВРЕМЕНУ ПОВОДОМ 170 ГОДИНА ОД ШТАМПАЊА *ГОРСКОГ ВИЈЕНЦА* У БЕОГРАДУ ОДРЖАНА СВЕЧАНА АКАДЕМИЈА

МАТИЈА БЕЋКОВИЋ: КО ГОДИМА ОБРАЗА НА ЊЕМУ ЈЕ ИСПИСАН ГОРСКИ ВИЈЕНАЦ!

У организацији СПКД *Просвјета* Београд и под благословом патријарха српског Иринеја, а поводом 170 година од штампања *Горског вијенца* у Београду је одржана свечана академија *Његош у нашем времену*.

У присуству патријарха српског Иринеја и великог броја званичника, у препуној сали Коларчеве задужбине, о Његошу су говорили проф. др Милимир Мучибабић, председник СПКД *Просвјета* Београд, његово преосвештенство архиепископ цетињски и митрополит црногорско-приморски Амфилохије и академик Матија Бећковић.

У културно-умјетничком дијелу програма учествовали су гуслар Славко Алексић, као и Прво београдско пјевачко друштво, које је на крају свечаности заједно са глумцем Хаџи Петром Божовићем извело поетско-музички програм *Луча микрокосма*.

Организатор ове манифестације било је СПКД *Просвјета*, из Београда, чија мисија и јесте, како рече уводничар програма, „да нас расуте и подијелене сабира и интегрише у циљу развоја нашег језика, науке, културе, просвјете и умјетности“.

ЗА СРПСКУ КУЛТУРУ ВАЖНА ЈЕ 1847. ГОДИНА

У име СПКД *Просвјета*, на почетку програма, званичнике и многобројну публику поздравео је председник овог друштва и сенатор Републике Српске проф. др Милимир Мучибабић, рекавши да у години када обиљежавамо 170 година од првог штампаног издања *Горског вијенца* морамо и да се сјетимо да обиљежавамо и 800 година ствара-

» Отац Петар Лукић, Миодраг Линта, проф. др Милимир Мучибабић, Матија Бећковић, митрополит Амфилохије и патријарх Иринеј

ња српске државе, односно крунисања Стефана Првојенчаног.

– Ми на један посебан начин говоримо о 1847. години значајној за нашу историју, која има изузетну вриједност за разумијевање наше културе и умјетности, наше просвјете и васпитања нације. Те године Вук Стефановић Караџић штампао је свој превод *Новой завјети* на српски језик, Бранко Радичевић своје пјесме, Ђуро Даничић *Срп-*

ски језик и његош, а Његош *Горски вијенац* – истакао је у уводу Мучибабић.

Истакавши да када неолиберализам долази као нови империјализам, морамо да се сјетимо златног доба српске књижевне културе у средњем вијеку, кад смо изгубили државу, али смо стекли менталитет да одбранимо себе од других и друге од себе, што није био нимало лак посао, исто као што није било лако да поново, након свих тих година добијемо своју самосталност.

– Говорећи о Његошевом дјелу, као о нечему што је било незамјениво штивно на овом васколиком јужнословенском простору, долазимо до апсурдне ситуације да је од неких квазиинтелектуалаца ниподаштанаван у својој Црној Гори – навео је Мучибабић и закључио да Његош за нас остаје пјесник слободе и филозоф, религијски мислилац, духовник, државник чије дјело има најдубљу психолошку, религијску, хришћанску и етичку вриједност, а да је *Горски вијенац* једно енциклопедијско казивање о Црној Гори које превазилази њене границе.

О свом претходнику митрополит црногорско-приморски Амфилохије, још када је устоличен на то мјесто, какао је да је та столица кроз вијекове зрачила вјером и свједочила наду проповиједајући љубав, проносећи упаљену и неугасиву свјетилку небеску, а да свом претходнику Петру II није достојан да одријешу ремење на обући његовој.

ЕВРОПА ДРЖИ РУКУ ПОД НАШИЈЕМ ГРЛОМ

Осврћући се на излагање др Мучибабића, митрополит Амфилохије је рекао да Његош није знао за неолиберализам, али је знао за нешто друго, што је исто тако пророчно, па је записао да: „Европа држи руку под нашијем грлом.“

– Оно што се касније догађало и што се догађа, оне бомбе и пројектили у срцу Београда, који су наставак Хитлеровог бомбардовања, и оно отимање жиле куцавице духовног била, а онда и материјалног добра овога народа, Косова и Метохије, нису ништа друго него Његошева пророчност – рекао је владика Амфилохије, додајући да Косово и Метохију изгубљеним сматрају само они који немају вјеру.

Своју бесједу митрополит Амфилохије почео је питањем које му је прије почетка ове свечаности постављено: Шта је то савремено код Петра Петровића Његоша?

– Сам Његош и свако његово дјело је данас савременије неголи у времену када је оно написано. Зато ћу вам навести шта мислим о Његошу из једног његовог писма које је упутио свом пријатељу у Трст 1850. године, гдје каже: „Ја сам ти мученик и после два урагана европејскога и асијанскога“. А ми смо ево 2017. година... Потомство Његошево, овај народ и ова земља нијесу ли и данас можда више изложени мученици између иста ова два урагана европејскога и асијанскога? Његово дјело је негдје у том духу писано и његово виђење и његово прозреније из свога времена и времена доцније нега. Савремени Његош је управо савремен зато што је имао виђење тајне Бога, тајне свих свијетова и тајне људске судбине. И прије времена, у времену, а и у вјечности – образложио је Његошеву савре-

меност митрополит црногорско-приморски.

У већ свом препознатљивом стилу скупу се обратио и пјесник Матија Бећковић, без сумње једно од најзначајнијих имена савремене српске поезије.

„НОВИ ЗАВЈЕТ“ СРПСКОГ НАРОДА

– *Горски вијенац* је објављен истовремено са Вуковим преводом *Новой завјети* и временом постао својеврсни „нови завјет“ српског народа. За велике пјесме потребни су и велики разлози, само највећа нужда изазива сушту ријеч. Његошево дјело је настало у шкрипцу, а *Горски вијенац*, у ропцу, кад су се суша и глад и Омер-паша удружили да утуле последњу варницу слободе српског народа. Право на постојање под својим именом могло се одбрани само *Горским вијенцем* – рекао је академик Матија Бећковић, настављајући да говори о савремености Његоша у данашњем тренутку.

– У сличном шкрипцу данас се налази српски народ и отуд толика својеврсна присутност Његоша и Његошевог дјела у нашем свакодневном животу. У вријеме када је мастило светије од крви мученика, а хартија блијеђа и скупља од крви сутњика, Његош је писао по образу свога народа. Ко год је имао образа, на њему има исписан *Горски вијенац*. Кад се пише по образу народа, води се рачуна и шта се, и како се, и о чему се пише. Ко није имао образа, ни Његош на том образу није ништа писао. Сад има хартија ко на гори листа, а мастила ко ладне воде, па је свако може арчити и било, и како било, а они који до образа држе и данас носе на образу исписан *Горски вијенац*, као неку врсту невидљиве тетоваже – наставио је Матија Бећковић, прекидан громогласним аплаузима.

– На 200-годишњици Његошевог рођења, митрополит-црногорски Амфилохије га је прогласио свецем, Ловћенским тајновидцем, исто онако како је Његош свог стрица Петра I, у присуству Вука Караџића, прогласио свецем. Написано је његово житије, испјеван тропар, премјештен његов лик на икону – закључио је своју бесједу Бећковић, који је у славу и част тог чина објавио поему *Праху оца њезије* својеврсну реплику Његошевом *Праху оца Србије*.

Управо одломцима из ове поеме пјесник Матија Бећковић завршио је своје излагање казивајући стихове.

На крају свечаности глумачи Хаџи Петар Божовић и Прво београдско пјевачко друштво, извели су поетско-музички програм „Луча Микрокосма“.

Домаћини су још једном захвалили свим присутним, посебно патријарху Иринеју, као и старјешини Саборне цркве у Београду Петру Лукићу и оснивачу хуманитарне организације *Сивара Раишка* Воји Вукичевићу, који су пружили несебичну помоћ СПКД *Просвјета* да на овакав начин организују овај скуп.

Академију је са помном пажњом праatio патријарх српски Иринеј, а међу бројним званицима били су председник и замјеник председника Одбора за дијаспору и Србе у региону Иван Костић и Миодраг Линта.

ТЕКСТ И ФОТО: ЖЕЉКО ЂЕКИЋ

» ЈЕДАН ОД ОРГАНИЗАТОРА: Дејан Мاستиловић

БЕЗ САБОРНОСТИ НЕМА СУВЕРЕНИТЕТА

– Кад је било саборности, било је и самосталности и суверенитета. Готово нас иста судбина чека и данас. Моћници одређују куда ћемо, с ким ћемо и како ћемо. Међу нама лако налазе и проналазе оне којима је опште и друштвено у сјени личног. Ово је тренутак да кажемо шта хоћемо, а не само шта нећемо. Кад о томе промишљамо, стално имамо нову представу да су наша снага Стефан Немања, Свети Сава, Карађорђе, Милош, Доситеј, Вук, Његош, Црњански, Тесла, Пупин, Миланковић, на чијем дјелу треба да привучемо образоване и младе људе. Ако их привучемо на тај пут, неће бити тешко да створимо и јаку државу – истакао је Мучибабић, наглашавајући да нам то наше позивање на великане многи замјерају и кажу да стално идемо у прошлост, али наше позивање на овакве претке није препрека, него залог за рационално промишљање и јачу Србију.

ОДГОВОР ПРЕДСЈЕДНИКА САЗЕЗА СРБА ИЗ РЕГИОНА МИОДРАГА ЛИНТЕ НА СРАМНИ ТЕКСТ ПОРТАЛА ДУБРОВАЧКИ ДНЕВНИК

Шта су тзв. бранитељи тражили у БиХ?

Недавно је Дубровачки дневник покушао да одбрани неодобрањиво. Наиме, у тексту под насловом *Срамојна хушкачка пољитика председника Савеза Срба* од 2. септембра 2017. године који је потписала новинарка Ивона Бутјер пориче се да се у Дубровнику догађало „етничко чишћење Срба” и говори се како је политика дубровачког градоначелника тобоже окренута ка будућности.

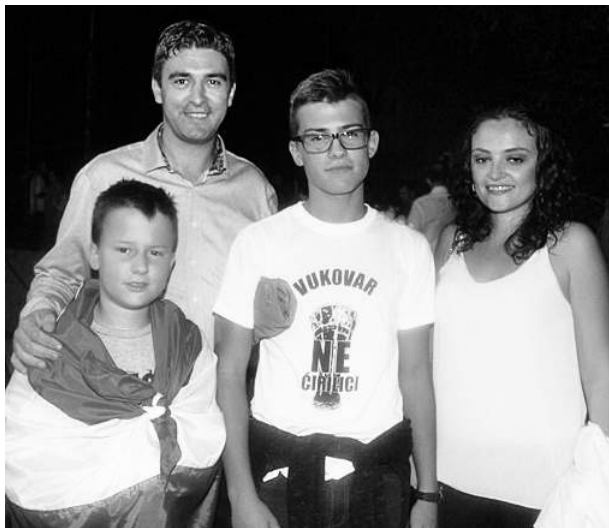
Франковић, који се приликом отварања граничног пријелаза Иваница 29. августа „прославио” одбијањем да се фотографише са замеником градоначелника Требиња, веома брзо је послао једну поруку Србима у окружењу. Наиме, 15. септембра 2017. године у дубровачком селу Громача одржан је концерт проуштакског пјевача Марка Перковића Томпсона.

ЗЛОПОТРЕБИО ДЈЕЦУ ЗАРАД МАРКЕТИНГА

У публици је било много људи са црним мајицама на којима је исписана усташка парола „за дом спремни”, а међу њима је био и дубровачки градоначелник Мато Франковић са супругом и дјецом која су злоупотребили једну на сврху политичког маркетинга. Како се види на фотографији коју је објавио Дубровачки дневник, старији син је обукао мајицу са србомрзачким натписом „Вуковар НЕ ћирилице”, што се потпуно уклапало у проуштакски амбијент, који је приређен у организацији тзв. Удруге Громача.

Новинарка Ивона Бутјер је у свом тексту, без икаквих аргумената, назвала мене ратним хушкачем и посебно истакла како бих се ја могао угледати на Франковића, који је у више наврата наглашио како хрватски народ треба гледати у будућност.

Поставља се питање да ли је гледање у будућност чињеница да дубровачки градоначелник присуствује концерту проуштакског пјевача Томпсона, који пјева о клању Срба и редовно користи кољачки поздрав „за дом спремни” и који своје малолетном сину даје да облачи мајицу са србомрзачким натписом „Ву-

» Франковић са породицом на концерту Марка Пековића Томпсона

ковар НЕ ћирилице” и тиме позива на кршење Уставног закона о правима националних мањина из 2003. године по коме Срби у Вуковару имају право на слободну употребу ћирилице.

Дубровачки дневник тврди да сам познат по својим срамотним изјавама у којима сам „домовински рат” у Хрватској назвао „удруженим злочиначким подухватом”. Према писању овог портала, ове наводе руши правома пресуда Хашког трибунала генералима Анти Готовини, Младену Маркачу и Ивану Чермаку из 2012. године. Не желим да трошим простор објашњавајући пристрасност и политички карактер Хашког трибунала. Бројне чињенице јасно показују да тзв. „домовински рат” није био никакав одбрамбени и ослободилачки рат, већ је по свом карактеру био агресорски и злочиначки, с циљем стварања хрватске државе без или са што мање Срба.

Намеће се кључно питање: шта су тзв. хрватски бранитељи радили на територији БиХ? Чињеница је да су регуларне снаге Хрватске војске попале и потпуно уништиле насеље Иваницу и педесетак српских села на подручју требињске општине и из њих протјерале сво становништво.

Лош у јесен 1991. године хрватске формације боравиле су у селу Равно у Поповом пољу. Након акције Југословенске народне армије село је ослобођено, а хрватске

трупе отишле су у Дубровник. Међутим, након повлачења Југословенске војске са Дубровачког ратишта у мају 1992. године на административној граници између Босне и Херцеговине и Хрватске дошло је до гомилања јаких снага хрватске војске, која је жељела да искористи примирје на крајишном ратишту насталом последице потписивања Венс-Овеновог мировног плана.

Циљ је био заузимање пограничног појаса и прављење тзв. залеђа у Дубровнику. Операција је шифровано названа *Тигар*, а трупама хрватске војске командовао је генерал Јанко Бобетко. Детаљне планове ове акције генерал Бобетко описао је у својој књизи *Све моје бишкје*.

Офанзива на Требиње почела је средином маја 1992. године, а у акцији су учествовале јединице хрватске војске: Прва гардијска бригада, тзв. *Тигрови Заиреба*, Друга гардијска бригада, тзв. *Громови Силића*, Четврта гардијска бригада, тзв. *Пауци Силића*, 163. Дубровачка бригада, као и дијелови борбених јединица из Опузена, Сиска, Винковаца, Метковића и Имотског.

КО ЈЕ КРИВ ЗА СУДБИНУ 44 БОБАНСКА СЕЛА?

Мјештани из села на Бобанској висоравни напустили су своја огњишта крајем маја 1992. године, а разлог је био повлачење Југословенске народне армије. Бобанска висораван је практично остала небрањена тако да су јединице регуларне хрватске војске ушле на то подручје. Том приликом су тзв. бранитељи запалили или минирали српске куће на територији општине Требиње. Од 44 села на бобанској висоравни ниједно није остало читаво. Офанзивне операције трајале су све до октобра 1992. године и операције Влаштина.

Ријеч је о акцији која је требало да буде завршена заузимањем стратешког вида са којег се види Требиње. И овом акцијом руководио је генерал Јанко Бобетко. У борбама са војском Републике Хрватске погинуло је 300 војника Требињске бригаде, док је четрдесетак припадника војске Републике Срп-

ске заробљено и одведено у логоре у Хрватској. Највеће страхоте и мучења преживјели су они који су завршили у злогласном затвору *Лора* поред Сплита.

У агресији Хрватске војске потпуно је уништено више од 50 српских села у релативно Бобана, Поповог поља и Требињске шуме. Све куће и пратећи објекти су разорени, а уништене су православне цркве и манастири у селима Завала, Зачула, Шћеница, Запљаник. Скрнављена нису поштеђена ни гробља ни споменици.

Поред генерала Бобетка, акцијом су руководили официри хрватске војске: Јозо Миличевић, Дамир Томљеновић Гавран, Ратко Драговић Клек, Мико Шаре и Андрија Матијаш звани Паук.

Погибија хрватског генерала Матијаша у Мркоњић Граду на територији БиХ најбољи је доказ улоге тзв. хрватских бранитеља, који су у знак одмазде због погибје свог заповиједника начинили тешке злочине над Србима далеко од територије Републике Хрватске. Бранитељски, него шта?

Занимљиво је да је младом градоначелнику промакло да је својевремено председник општине Требиње др Доброслав Ђук уз руковање са тадашњим градоначелником Дубровника Андром Влахушићем јавно изјавио жаљење „за оних што се догодило деведесетих година прошлог стољећа” уз поруку „да опростимо једни другима, свјесни да подсећањем на то ратно вријеме отварамо ране прошлости”.

Много година касније Франковић својим екстремним изјавама свој град и грађане гура у изолацију. У тренутку када су велике тензије направљене због неријешеног питања морске границе са БиХ и градње Пељешког моста, Франковић умјесто да спусти тензије, наводи Дубровчане да незадовољство исказује према Требињу.

Грађани Дубровника показали су већу зрелост од свог градоначелника, па је одавно постало нормално да Дубровчани свој добар животни стандард поправаљају и кориштењем здравствених и свих других услужних дјелатности у Требињу.

Позивам портал Дубровачки дневник да замоли свог градоначелника Франковића да престане да подстиче мржњу и нетрпеливост према Србима својим присуством на концертима проуштакског пјевача Томпсона и срамном злоупотребом свог старијег сина. Такође, Дубровачки портал би требало да да позове Франковића да се извини својим бившим суграђанима српске националности који су деведесетих година протјерани из Дубровника само зато што су Срби и што су им отета имовинска, стечена и статусна права.

ДА ЛИ ЈЕ ИКОГА СРАМОТА ЗБОГ УСТАШКИХ ЗЛОЧИНА У ПРЕБИЛОВЦИМА?

Генерал Бобетко је у својој књизи потврдио да се и на подручју Дубровника и Херцеговине такође догодила удружена злочиначка акција. Како другачије описати операцију *Чагаљ* усмјерену на протјеривање Срба из долине Неретве. Круна те акције било је минирање започетог храма у Пребиловцима. Том приликом потпуно је уништена спомен-костурница у којој су се налазиле мошти пребиловачких новомученика страдалих од усташке каме 1941. године. Цијели свијет (осим Хрватске) признаје да су Пребиловци, након чешког села Лидице, најстрадалније село у Другом свјетском рату. Устахе су у само једном дану 6. августа 1941. године бацањем живе дјеце и њихових мајки у јаму Голубинку код Шурманца убили око 600 становника овог села. У истом мјесецу на више од 40 мјеста убијено је још више од 200 људи из овог села које је пред Други свјетски рат имало око хиљаду становника. У Пребиловцима су, тада, потпуно уништене 52 породице, а 36 огњишта је угашено. Убијено је око 85% укупног становништва, а преживјела су свега 172 становника Пребиловаца.

У ГЛАВСКОЈ - НУЖНИК У ОЛТАРУ

Према подацима Епархије захумско-херцеговачке и приморске у Храму Светог првомученика и архијакона Стефана у селу Главска трагови рата, варварства и звјерства видљиви су у најдрастичнијем облику. Грбови су оскрнављени, споменици ручно чекићима полупани. Упокојена лица вађена и кориштена за ратну размијену са лажним именима. Лешеве су искасапљени, одсијечене су главе и дијелови тијела. На гробовима су остали натписи: „Овдје су заклани српски пси.” Цркву су демолирали, оскрнављени и у олтару су злотвори направили нужник. Послије рата у олтару је откривена темпирана бомба а на вратима цркве остао је натпис: „СРБИМА И ПСИМА ЗАБРАЊЕН УЛАЗ.”

МИНСКА ПОЉА ОКО ЦРКВЕ У ЗАПЛАНИКУ

Тужну судбину захваљујући тзв. бранитељима имао је и Храм Светих апостола Петра и Павла у Запљанику. Овај храм био је саборни за шири крај Требињске Шуме. Хрватска војска је храм и гробље гранатирала и демолирала. Цијела структура храма заједно са кровом се неким чудом одржала. На простору око храма тзв. хрватски бранитељи поставили су минска поља. Да тзв. хрватским бранитељима ништа није свето, потврђује и Храм Светог пророка Јеремије у селу Зачула, саграђен на темељима ранохришћанске цркве. Храм је обновљен у два посљедња вијека и спадао је у три најљепше православне цркве у БиХ. Припадници регуларне хрватске војске су га „стручно” минирали и срушили до темеља у парампарчад.

КО ЈЕ НА ТРЕБИЊЕ БАЦИО 700 ГРАНАТА?

Послије потписивања Дејтонског мировног споразума на окупираној територији општине Требиње основана је општина Равно. Њена површина износи 447 км², што чини око трећину некадашње општине Требиње. О боравку Хрватске војске свједоче и споменици са именима погинулих војника у селима: Сливница, Шћеница и Иваница. Послије рата многи споменици су уклоњени како би нестали докази о боравку хрватске војске на овим просторима. Такође, припадници хрватске војске су у јуну 1992. године ушли и у српско село Вуковићи у Требињској шуми. Ту се налазио и велики крст и плоча са именима погинулих припадника хрватске војске. Послије рата плоча је уклоњена како би се прикрили трагови боравка хрватске војске на овим просторима. Осим генерала Бобетка и један од ратних заповједника 156. бригаде хрватске војске Ратко Драговић Клек је у својим књигама *10 година послје*, *Ђукови извидници* и *Тигрови облаци* описао борбе и тиме потврдио да агресивну улогу регуларне хрватске војске на територији окупираних општина Требиње. Од 1992. до 1995. године на Требиње је пало више од 700 граната, а уништена су или оштећена предузећа *Шипад*, *Аутопревоз*, *Новотекс*, као и бројни приватни и друштвени објекти.

ЈАКША РАГУЖ ОПИСАО СТВАРНЕ ПЛАНОВЕ

Какви су били стварни планови тзв. бранитеља описао је и доктор историјских наука Јакша Рагуж у дубровачком недељнику *Глас града*. Наиме, он је објавио фелтон зашто хрватска војска, иако је могла, није заузела Требиње. Циљ је био окупирати јужне дијелове Херцеговине и заузети важне хидроенергетске објекте на ријеци Требишњици. Према Рагужевим тврдњама, главни стожер Хрватске војске ову операцију је планирао под шифрованим називом *Бурин*. Ратно предсједништво општине Требиње рјешењем 3/92 процијенило је да је причињена штета од 150 милиона марака.

ГДЈЕ СУ НЕСТАЛИ ДУБРОВАЧКИ СРБИ?

Према попису из 1991. године у Дубровнику се 4.342 (9%) грађана изјаснило као Срби. На том попису се нешто више од хиљаду Дубровчана изјаснило као Југословени. Не треба наглашавати да су апсолутну већину међу њима управо чинили припадници српског народа. Такође, у рубрици „остали” било је уписано чак 5.839 становника, међу којима је био и дио Срба који су се плашили да се национално изјасне због страха за властиту безбједност. У сваком случају, непорецива је чињеница да је 1991. године у Дубровнику живјело најмање 6.000 или 12% Срба. Двадесет година касније званични попис у Дубровнику показао је да су Срби сведени на бројку од 1.164 лица или 2,73%. Данас је број Срба у Дубровнику још мањи, па постављам питање гдје је нестало 80% Срба који су прије рата живјели у Дубровнику? Град Дубровник је, уосталом као и држава Хрватска, урадио апсолутно све да отежа положај српске националне заједнице, па су тако многи рођени Дубровчани српске националности заувјек избрисани са списка хрватских грађана.

АЛЕКСАНДАР САВИЋ ТВРДИ ДА СУ СТРАНИ ИНВЕСТИТОРИ У ЊЕГОВОЈ ОПШТИНИ ПРЕПОЗНАЛИ ФЕР И ДОМАЋИНСКИ ОДНОС

Долазак Икее на Вождовац трајно је промијенио слику цијеле Србије

Грађани Србије годинама су велике куповине обављали по европским регионалним центрима, остављајући велики новац и утрошено вријеме по Мађарској, Румунији, Бугарској. Међутим, отварање дуго чекане робне куће Икеа у Бубањ Потоку потпуно је промијенило слику не само општине Вождовац него и града Београда, па и саме Србије.

– Долазак шведске компаније донио је инфраструктуру у вриједности од 10 милиона евра и нова радна мјеста. Урађено је више од два километра саобраћајница којима се приступа овоме комплексу, три кружна тока, скоро два километра нове јавне расвјете, потпуно ново криво ријеке, постројење за прераду отпадних вода, више од 5.000 метара водовodne и канализационе мреже, 60.000 квадратних метара зелених површина. Уведена је нова аутобуска линија број 70, која саобраћа на релацији Бежанијска Коса – Робна кућа Икеа – каже Александар Савић у разговору за Српско коло.

Да ли су у плану још неки капитални пројекти?

– Почела је изградња првог кондоминијума, под називом Вождове капије. Пројекат је вриједан 170 милиона евра и представља наставак улагања израелске компаније *Shikun&Binui Group* у српско тржиште. Ускоро слиједи и отварање трговинског ланца ЛИДЛ на Трошарини. Имамо одличну сарадњу и са представницима из Грчке, Кине и Бјелорусије у областима образовања, привреде, културе и туризма.

Сви се боре за довођење инвеститора. Које су предности Вождовца у односу на друге?

– Све људе из свијета желимо да дочекамо као добри домаћини и омогућимо им да средства која желе уложити у нашу општину могу пласирати са што мање административних процедура.

Вождовац је препознатљив и по станоградњи...?

– Ми смо једна од ријетких београдских општина која је извршила попис и има евиденцију своје јавне имовине, тако да можемо презентовати инвеститорима са чим располажемо. Стварањем бољих услова за пословање и пружањем неопходне подршке за реализацију пројеката, ми грађимо

БЕЗБЈЕДНОСТ

У оквиру акције *Сигурно је безбједно* подијељени су пакети прве помоћи за возаче, флуоресцентни прслучи, ротационе лампе и свјетлосна сигнализација за трактористе из подавалских родитељима уручена су на поклон сједишта за бебе, а кациге са опремом мотоциклистима.

односно повјерења са инвеститорима који су заинтересовани за улагања на Вождовцу.

Које сте проблеме учили као најприоритетније на Вождовцу?

– Главни циљ, задатак, обавеза и мотив руководства Градске општине Вождовац је сте рад на побољшању услова живота свих Вождовчана, од најстаријег до најмлађег.

Улажемо подједнако и у градски и у приградски дио Вождовца, исправљамо вишестепени неправде. Жалосно је да становници Рипња нису имали воду у 21. вијеку или што канализација у појединим дијеловима општине није била ни започета, газило се блато умјесто асфалта, а није се улагало у образовне и здравствене установе.

Све те проблеме, који су од виталног значаја за развој наше општине, града и државе, ми данас заједничким снагама рјешавамо.

У којој мјери су на Вождовцу ријешени инфраструктурни проблеми и на чему ћете највише радити у предстојећем периоду?

– Претходна власт на Во-

ждовцу није се бавила много инфраструктурним проблемима. Данас имамо изграђених 70 километара водовodne мреже у Рипњу. Отворен је погон за пречишћавање отпадних вода у насељу Зуце, изграђена је и канализациона мрежа Мала утрина у Јајинцима, ради се на реализацији пројеката изградње новог кумодрашког и железничког колектора...

Каква је ситуација са путном инфраструктуром?

– Асфалтирали смо за три године око 80 некатегорисаних путева и кракова од села Кумодраж до Рипња... Асфалтирали смо противпожарне путеве, интерне саобраћајнице и међублоковске пролазе у насељима Митрово брдо, Браће Јерковић и Бањица, које нико није одржавао од њихове изградње. Захваљујући помоћи Града Београда постављени су тротоари и реконструисане главне улице у Белом Поточку, Риносави, Зуцу, у Земљорадничкој у селу Кумодраж. У Рипњу је изграђено 20 аутобуских стајалишта, тамо гдје до сада нису постојала. На захтјев наших суграђана, уведене су нове аутобуске линије у насељу *Стеја Стејановић* и Рипњу, такође су и продужене аутобуске линије гдје је то било потребно. Постављена је јавна расвјета у Бањичкој шуми, као и у рипњанским и другим до сада неосвјетљеним, вождовачким улицама.

Какви су услови у здравственим установама?

– Побољшали смо услове и приближили здравствене услуге грађанима из подавалских насеља изградњом савременог здравственог центра у Јајинцима. Та-

кође, насеља *Кумодраж 1*, *Кумодраж 2*, и *Стеја Стејановић* добила су нове амбуланте. Изградња нове амбуланте у Прњавору и реконструкција амбуланте у Улици војводе Степе 226 су у завршној фази. У 2018. планирамо реконструкцију амбуланте у селу Кумодраж и Рипњу.

Да ли има довољно мјеста у школама и вртићима?

– Изграђена је нова школска зграда и спортска сала ОШ *Војвода Стеја* у селу Кумодраж; школа и вртић у насељу *Стеја Стејановић*, вртић у насељу *Браће Јерковић*, спортска сала у Јајинцима и Зуцу. Постављене су заштитне ограде око школа. Уређени су тоалети, кухиње, степеништа, санирани кровови гдје је то било неопходно...

Које су најзначајније манифестације?

– ГО Вождовац у својим просторијама неријетко за све Вождовчане организује културне догађаје и манифестације, изложбе слика, књижевне вечери, представљање страних култура и народа (дани Кине, Мађарске, Словачке, Бугарске, Бјелорусије, Русије, Италије, Израела... уз филмске пројекције), академије и свечаности у част војводи Степе, Милунки Савић, Милану Ђ. Милићевићу, мајору Гавриловићу. У Установи Вождовачки центар *Шумице*, поред спортских, одвијају се бројна културна дешавања. Предраг Вуковић Пећолино, глумац и омиљени дјечји водитељ, за најмлађе и нешто старије Вождовчане, организовао је разне културно-умјетничке и музичке садржаје и такмичења, од којих је најзапаженије протекао про-

грам за вријеме лјетњег распуста *Вождовачке лјетње вечери*.

Да ли Вождовац има туристичке потенцијале и у којој мјери их искористава?

– Ове године уређен је комплекс око Авалског торња и створени су нови садржаји (спортски терени за кошарку, одбојку и рукомет са трибинама, теретана на отвореном, лифт за особе са колицима и дечији парк, а у подножију торња – сувенирница, кафе, етно галерија, банкомат, благајна и дјечија играоница), тако да ће Торањ на Авали бити атрактиван за посјетиоце и током зимског периода. У непосредној близини Торња на Авали налази се црква брвнара посвећена Светом Деспоту Стефану Лазаревићу. Црква је изграђена на иницијативу грађана Вождовца уз значајну подршку Општине и ангажовање МЗ Бели Поток.

Које су знаменитости Вождовца?

– Учествујући у манифестацији Дани европске баштине сваке године настојимо да промовишемо и грађанима Београда и цијеле Србије приближимо знаменитости Вождовца, првенствено реновирану родну кућу војводе Степе Степановића у селу Кумодраж, Спомен-парк Јајинци, Музеј старих заната у селу Раковица, Музеј књига и путовања Адлигата на Бањици...

Какви су услови за развој спорта?

– Створили смо боље услове за развој спорта. Уз помоћ Града претходних година изградил смо више нових, модерно уређених дјечјих игралишта, а од сопствених средстава реконструисали смо преко 20 дјечјих игралишта

НОВА ВРАТА

Вождовачки центар *Шумице* ускоро ће добити нову реконструисану салу за биоскопске и позоришне представе. Ове године смо успјели да издвојимо средства за постављање 110 нових улазних врата на вождовачким зградама. Са овом праксом ћемо наставити и убудуће.

и спортских терена у градском дијелу Вождовца (промијењени су кошери, клацкалице, голери и други реквизити).

Омогућили смо младима бројне бесплатне спортске садржаје у току школског распуста, бесплатна путовања за најуспјешније ђаке у спорту, а одржани су различити турнири и хуманитарне спортске утакмице.

Вождовац је постао нови дом и многим протјераним Србима деведесетих година прошлог вијека. Да ли је и у којој мјери избјегличка популација утицала на развој општине?

– Рјешавајући своје стамбено питање избјегличка популација куповала је плацеове на ободу Вождовца, чиме је убрзала доношење ГУП-а и уређење тих дијелова наше општине. Та су се насеља брже развијала, дошло је до увођења водовodne и електроинфраструктуре и асфалтирања улица. Избјегличка популација је била инвентивнија у проналажењу радних мјеста, те су многи од њих почели да се баве привредним и услужним дјелатностима, чиме су обогатили понуду на територији општине Вождовац.

Са којим сте градовима или општинама у братским односима?

– Најбољу сарадњу протеклих година Вождовац има са шангајским дистриктом Ђадинг из Кине и Кефалонијом из Грчке, са којима смо сарађивали на пољу културе, образовања, туризма, а остварили смо и међусобне посјете. Такође и са Републиком Бјелорусијом, уз реализовану културну сарадњу. Чак је крајем септембра, у склопу обиљежавања 150 година српско-грчког пријатељства, у братском граду Ликсури, на острву Кефалонија, једна улица добила назив *Вождовац*.

Т. ЂОРОВИЋ

ВОЈДОВАЧКЕ ЧАРОЛИЈЕ

Од прошле зиме актуелна је и манифестација која је скупштинском одлуком уврштена у сталне, под називом *Вождовачке чаролије*, у оквиру које смо у насељу *Степа Степановић* током јануара и фебруара отворили бесплатно клизалиште, као новогодишњи поклон малишанима на Вождовцу. Крајем 2016. године, пред новогодишње празнике, Општина је организовала бесплатни концерт *Срцем за дјецу* на којем су наступале Јелена Томашевић и Мари Мари. Недавно смо у Установи СЦ *Вождовац* организовали културно-умјетнички програм *Дани Српске на Вождовцу*.

ИЗЛЕТИ ЗА ПЕНЗИОНЕРЕ

– Прољетос смо вождовачким пензионерима омогућили једнодневне бесплатне излете на Фрушку гору. Сада настављамо са истом акцијом, овог пута са дводневним излетима у Вршац. Сви заинтересовани пензионери могу се пријавити путем телефона: 064/8788-107. Основали смо и Хуманитарни фонд Срцем за Вождовац, у намјери да помажемо осјетљивим категоријама становништва, као што су болесна дјеца, стари и социјално угрожени.

ПОМОЋ РАСЕЉЕНИМА ЗА ГРАЂЕВИНСКИ МАТЕРИЈАЛ

Општина Вождовац ове године реализује Конкурс за додјелу грађевинског материјала за рјешавање стамбених потреба интерно расељених лица у износу од 5.5 милиона динара. Двадесет и једна интерно расељена породица добиће грађевински материјал у распону од 184 до 550 хиљада динара. Ове године је и у току реализација Конкурса за додјелу економских пакета за економско оснаживање интерно расељених лица у износу од три милиона динара. Средства су намијењена за покретање, развој и унапријеђење доходних активности у пољопривреди, занатској, услужној или другој области. Двадесет и шест интерно расељених породица добиће разне врсте алата или опреме у износу до 200.000, динара. Повјереништво за избјеглице и миграције општине Вождовац је у координацији са Комесаријатом додјелило 69 пакета хране социјално најугроженијим интерно расељеним породицама са територије наше општине.

Крагујевац брине о прогнаним лицима

Град Крагујевац је привредни, културно-просвјетни, здравствени и политички центар Шумадије и Поморавља и сусједних региона. Налази се у срцу Шумадије и Србије, јужно од главног града Србије – Београда удаљен је 140 км ауто-путем Е10. Простире се на површини од 835 км², са 57 насељених мјеста и 78 мјесних заједница.

Највећи избјеглички талас прогнаних Срба из бивших република СФРЈ, а нарочито из БиХ и Хрватске, забијежен је у периоду од августа до октобра 1995. године. Према извјештају повјереника за избјегла, прогнана и расељена лица на почетку избјеглиштва од 1992. до 1995. године на територији града Крагујевца боравило је око 4.200 избјеглих и прогнаних лица из бивших република Хрватске и Босне и Херцеговине.

На попису из 2001. године, на територији града Крагујевца боравило је око 2.300 избјеглих и про-

гнаних лица. Након деценија проведених у избјеглиштву велики број избјеглица и прогнаних из БиХ и Хрватске дјелимично је ријешио проблеме репатријацијом, односно повратком у земљу рођења, одласком у треће земље или локалном интеграцијом.

Од 1991. године град Крагујевац, Комесаријат за избјеглице и миграције, међународне хуманитарне организације и надлежне институције спровеле су велики број активности у циљу обезбјеђивања елементарних услова за живот избјеглих лица која су боравила на територији града Крагујевца.

Реализован је велики број пројеката за стамбено збрињавање, програми едукације и оспособљавања, додјеле грантова у виду опреме и материјала за започињање сопственог бизниса, додјела грађевинског материјала за завршетак и адаптацију куће, организовање бесплатне правне помоћи и много других

програма и пројеката који су избјеглицама, прогнаним и ИРЛ лицима били од велике помоћи на превазилажењу проблема са којима су били суочени.

У сарадњи са Комесаријатом за избјеглице и миграције Републике Србије пружени су различити видови подршке побољшању услова живота и становања избјеглих лица, затворени су колективни центри и пружена помоћ у виду социјалног становања у заштићеним условима, откупа сеоских домаћинстава и додјеле грађевинског материјала за адаптацију простора у коме избјегла лица живе.

У циљу стамбеног збрињавања избјеглица и интерно расељених лица Град Крагујевац је у сарадњи са партнерима учествовао и у многим пројектима.

Наводимо неке од њих:

– Године 2002/03. године пројектом *Израдна станова за прво прихватање избјеглица смјештених у КЦ града Крагујевца* обезбијеђено је 16 станова за 47 избјеглих лица смјештених у КЦ Трмбас.

– Пројектом *Хранилишки смјештај и социјално становање* 2003. године додијељено је 10 станова за 22 избјегла лица. Исте године пројектом *Куће за старије избјеглице и интерно расељена лица* стамбено је збринута још десет избјеглих лица

Пројектом *Подршка интеријерација избјеглицама у одабраним оштинама у СРЈ* 2003. године додијељено је седам пакета грађевинског материјала за изградњу или адаптацију кућа.

Исте године започет је пројекат *Програм становања и трајна интеријерација избјеглица у Србији – СИРП*, а реализован је у периоду од 2005 до 2008. године. Израђено је 76 стамбених јединица за избјеглице са ниским примањима и друга рањива домаћинства као и додјела 22 зајма у оквиру развијања алтернативних стамбених јединица кредита за алтернативно становање (вриједност зајма по породици 9.000 долара).

Пројектом *Откупи сеоских домаћинстава – кућа у приградским насељима* 2007/08. године додијељено је седам кућа избјегличким породицама.

У оквиру пројекта *Подршка побољшању услова живота ирисилних миграната и заштите колективних центара* у 2015. години обезбијеђена су стамбена рјешења и побољшање услова живота за избјеглице. Програм је спроведен у дијелу који се односи на изградњу шест монтажних кућа социјалног становања и за стамбену зграду са 26 стамбених јединица, од којих је 21 стамбена јединица додијељена избјеглим и интерно расељеним лицима.

САРАДЊА СА КИРС-ОМ

Повјереништво има дугогодишње искуство и знања у овој области и директно се бави рјешавањем многих проблема ових људи, како административних, тако и личних. Иначе, Град Крагујевац издваја буџетска средства како би се побољшао положај избјеглих лица у локалној заједници и допринијело њиховој интеграцији у друштво кроз програме које реализује у сарадњи са КИРС-ом као и међународним невладиним организацијама.

У стратешким документима избјегла лица имају приоритет при реализовању активности од значаја за рјешавање питања становања и социо-економског положаја. На подручју града дјелују и удружења избјеглих лица чија је мисија хуманитарног карактера, са циљем што боље интеграције ових лица у локалну средину.

На свим пројектима Град Крагујевац обезбиједио је комплетну комуналну инфраструктуру и грађевинско земљиште за изградњу стамбених јединица и монтажних кућа. **С.К.**

У КРАГУЈЕВЦУ ЖИВИ 11.231 ИНТЕРНО РАСЕЉЕНО ЛИЦЕ

Данас у граду Крагујевцу борави око 230 лица који су задржали статус избјеглице. У оквиру Градске управе за здравство и социјалну заштиту обављају се послови повјереника за избјегла, прогнана и расељена лица, који свој рад у цијелости заснива на законским прописима, међународним конвенцијама и инструментима и упутствима Комесаријата за избјеглице и миграције. Према последњим подацима из 2016. године на територији града Крагујевца борави 11.231 интерно расељено лице.

Одржан други састанак код замјеника Градоначелника Београда Андреје Младеновића у вези са рјешавањем проблема избјегличког насеља Грмовац

Уз подршку народног посланика Миодрага Линте дана 25. септембра 2017. године одржан је други састанак делегације избјегличког насеља Грмовац (општина Земун) са замјеником Градоначелника Београда Андрејом Младеновићем. Делегацију избјегличког насеља Грмовац чинили су свештеник Владимир Милановић, Саша Бјелајац и Валентино Поповић. На састанку су били још присутни народни посланик Миодраг Линта, директор директор ЈП *Пушеви Београда* Славиша Живковић, градски секретар за саобраћај Душан Рафаиловић, градски секретар за имовинско-правне послове Славица Савчић и директор ЈВП *Београдводе* Ненад Ђинђић. Први састанак код замје-

ника Градоначелника је, такође уз подршку народног посланика Линте, одржан 19. јула када је договорено да ће наредном састанку присуствовати и представници надлежних градских институција што је и испуњено.

Линта је на почетку састанка упознао Андреју Младеновића са кључним проблемима насеља Грмовац, који се односе на потребу асфалтирања улица, посебно пете централне улице, рјешавања имовинско-правних питања да би се омогућио промет некретнина, односно овјеравање купопродајних уговора код нотара и чишћење канала. Рјешавање имовинско-правних питања кључни је предуслов да би се омогућило да се покрену

разговори о изградњи вртића, школе и других јавних објеката у насељу. Делегација насеља Грмовац је детаљно говорила о проблемима и потреби њиховог рјешавања након дугогодишњег занемаривања.

Договорено је да се организује састанак представника Града Београда и Градске општине Земун на коме би се дефинисало обезбјеђивање средства за асфалтирање улица за наредну годину, да се организује састанак градских институција у вези рјешавања имовинско-правних питања не само у насељу Грмовац него на територији града Београда која муче становнике, прије свега, избјегличких насеља и да се представници насеља Грмовац у вези чишћења канала обрате ЈП *Србијаводе*. **С.К.**

СРПСКИ ДОБРОВОЉЦИ У ПРВОМ СВЈЕТСКОМ РАТУ

за Српско коло пише: др Милан Мицић

4.

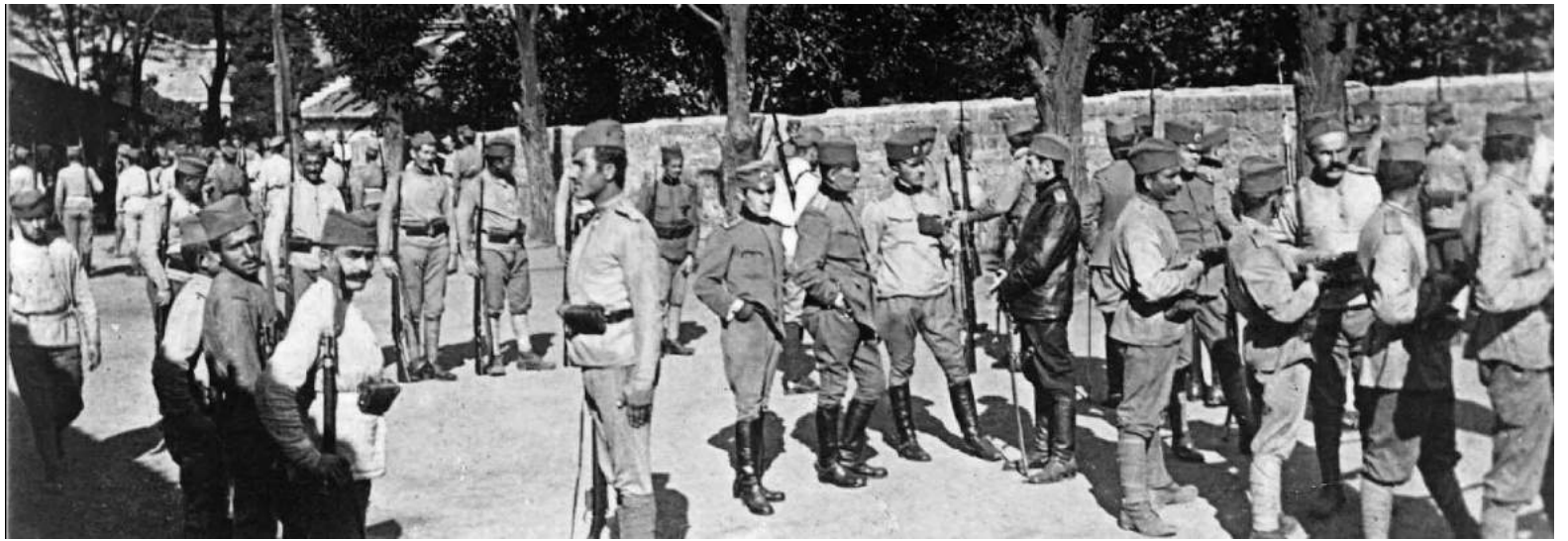
Војни пораз Србије 1915. године није значајно и њену капитулацију. Дио војске (око 150.000 војних обезника), Влада, краљ, посланици Народне скупштине и извјестан број цивила повукли су се преко Албаније. Српска војска опоравила се на острву Крф у лето 1916. године и изашла у ровове Солунског фронта. Опоравак српске војске, њено опремање и њене активности на Солунском фронту непосредно су зависили од помоћи Француске и били су дио свеукупних ратних напора сила Антанте у рату који је неочекивано дуго трајао.

После окупације Србије 1915. године попуњавање српске војске није било могуће са окупираног подручја. Једини извор српске војске у другој фази рата 1916–1918 године били су Срби, и други Јужни Словени, који су били аустроугарски држављани, односно добровољци и то из печалбе у САД и Јужне Америке и из заробљеничких логора Русије и Италије. Тако је добровољачко питање од маргиналног питања за српску Владу 1914–1915 године постало прворазредно војно питање, као и вандредно политичко питање, јер су добровољци, аустроугарски држављани, својим чином добровољства у српској војсци давали легитимитет српским ратним циљевима донесеним Нишком декларацијом у децембру 1914. године, којом се захтијевало уједињење Срба, Хрвата и Словенаца у једну југословенску државу.

ПОМОЋ РУСИЈЕ И ФРАНЦУСКЕ

Савезници, прије свега Русија и Француска, од 1916. године активно су политички, материјално, финансијски, дипломатски, организационо и логистички учествовали у прикупљању добровољаца за српску војску. Француска војна инспекција која је у јуну 1916. године обишла српске јединице припремљене за борбе на Солунском фронту уочила је знатно мањи број људства у четима српске војске од оних који су били пријављени и кренула у организацију прикупљања добровољаца за попуњавање српске војске, заједно са српском војском и Владом, у прекоморским земљама, прије свега у САД. Српској војној мисији која се појавила у САД у јесен 1916. године, на чијем челу је стајао српски потпуковник и ратни херој, Банијац, Милан Прибићевић, француска Влада обезбиједила је кредит за њено дјеловање.

Влада САД прећутно је до свог уласка у рат 6. априла 1917. године одобравала ту акцију на својој територији, а последице је подржавала као дио ратних напора савезничких сила. Прикупљени добровољци из САД, махом Срби, највише из Лике, Баније, Кордуна и дијела Босне, боравили су потом у прихватним и привременим војним камповима

Помоћ великих сила

у Канади, о трошку британске Владе, а потом су ка Европи транспортовани британским бродовима. У Француској они су пролазили кроз тзв. „мале српске депое“ на атлантској и средоземној обали (Авр, Бордо, Марсеј) и „велики српски депо“ у Тулону, гдје је вршен пријем и регистрација добровољаца, а потом обучавани у француским касарнама у Бизерти од стране српске војске и транспортовани на Солунски фронт.

Српски добровољачки покрет у Русији 1914–1918. године прошао је кроз двије фазе: једну 1914–1916. и другу 1916–1918. године.

У ратним операцијама на Галицијском фронту 1914–1916. године велики број Срба, аустроугарских држављана, предао се руској војсци и они су као ратни заробљеници били расијани на широком простору од логора *Дарнице*, код Кијева, до логора *Тјумен*, у Западном Сибиру, и од Одесе, на обали Црног Мора до Узбекистана и Средње Азије.

У логорима, заједно са аустроугарским заробљеницима других националности, они су услед недостатка радне снаге, која је мобилисана у руску војску, радили на великим спахијским имањима, код богатих сељака, у рудницима, на жељезници, на сјечи шуме и живјели у врло тешким условима услед недостатка хране, топле одјеће и обуће, одговарајуће хигијене, услед велике руске зиме на коју нису били навикли, изложени епидемијама и болестима.

20.000 ПИСАМА

Већ од ране јесени 1914. године међу Србима, ратним заробљеницима, у Русији спонтано се јавио покрет за уписивање у добровољце српске војске и до српског посланства у Петровграду и српске војне мисије, која се у лето 1915. године нашла у Русији, дошло је 1914–1916. године близу 20.000 врло дирљивих писама, написаних од стра-

не Срба, ратних заробљеника, аустроугарских држављана.

Притисак знатног броја Срба, аустроугарских држављана, ратних заробљеника у Русији да се укључе у српске војне формације довео је руску и српску владу у недоумицу како да на ове захтјеве реагују.

Руски цар Николај II био је иницијатор сазивања Хашке конференције 1898. године која је резултирала на 2. Хашкој конференцији 1907. године кодификацијом основних питања закона и ратних обичаја на које су се земље потписнице обавезале о непотребљавању ратних заробљеника против земље чији су грађани били.

Подршка ратним заробљеницима, аустроугарским држављанима српске националности, да ратују против државе чији су поданици били представљала би национално-револуционарни чин, који је био у супротности са државним и политичким устројством руске царевине. Афирмација национално-револуционарног начела могла је да угрози темеље руског царског државног и политичког устројства јер у самој царској Русији национално питање није било ријешено.

Зато су се руске власти приликом прикупљања добровољаца за српску војску у заробљеничким логорима на територији Русије 1914–1916. године нашле у контраверзној позицији: упркос ставу руске Владе и цара Николаја II Романова од јануара 1916. године да помогне прикупљање добровољаца за српску војску, у многим случајевима локалне војне и управне власти отежавале су прикупљање добровољаца услед легалистичког, феудалног става да су народи обавезни на вјерност свом суверену.

Јануара 1916. године руски цар и Влада одобрили су финансијска средства и упутили допис војним и цивилним властима којима је прикупљање добровољаца за српску војску међу аустроугарским држав-

љанима, ратним заробљеницима дозвољено. На територији Русије требало је од ратних заробљеника, аустроугарских држављана, формирати српске војне јединице уз помоћ и у организацији руске државе и војске. Ратни заробљеници, по правилу Срби, из својих логора превођени су у сабирне и транзитне логоре прије него што би били упућени у Одесу, гдје се оснивала Прва српска добровољачка дивизија.

Ти логори налазили су се у Тјумену, Козлову, Кошири, Јелецу, Борисавелску. У Одеси добровољци су добијали руске униформе са шајкачом и смјештали се у привремени смјештај у трамвајским депима на ободу града. За борбе Прве српске добровољачке дивизије храну и простор за обуку обезбјеђивале су руске војне власти, а српски официри имали су подршку градских власти у Одеси.

Међутим, опремање Прве српске добровољачке дивизије од стране руских војних власти било је непотпуно; војници су задуживани заплијењеним пушкама „манлихеркама“, знатним дијелом неисправним и заплијењеном, а такође и често неисправном муницијом. Добровољци Прве српске добровољачке дивизије у борбе са елитним бугарским пуковима ушли су без шаржера са само 150 метака по војнику и пушке су користили као једнометке, а борбе су рјешавали борбом прса у прса, да би дошли до квалитетнијег бугарског наоружања.

Формирање српске дивизије састављене од ратних заробљеника, добровољаца поддржано од стране руске државе и војске ову јединицу довело је у позицију зависности од тренутних руских потреба рата. Пошто је августа 1916. године Румунија ушла у рат на страни сила Антанте, Русија се обавезала да румунске трупе помогне снагама јачине једног корпуса на за Румуне споредном ратишту у Добруци. Прва српска

добровољачка дивизија снаге од око 18.000 људи, иако недовољно опремљена и обучена, била је зато укључена у састав 47. Руског корпуса генерала Зајанчковског и представљала је дио румунско-руских трупа у бојевима на Добруци у лето-јесен 1916. године.

Српски добровољци побјеђивали су бугарске јединице у више добруцанских битака, али због слабости румунских и руских снага били су, упркос својим побједама, приморавани на повлачење, што је деморалисало добровољце.

Упркос огромним губицима које је Прва српска добровољачка дивизија имала у борбама на Добруци, она је само једном добила попуњење од 2.000 добровољаца јер су руске војне власти, заједно са представницима српске војске и Југословенског одбора у октобру 1916. године кренули у формирање Друге српске добровољачке дивизије, чији састав су пунили тзв. „силвольцима“, Хрватима, Словенцима и Србима које су присилно мобилисали у заробљеничким логорима Русије јер нових добровољаца у јесен 1916. године није било.

ПОБУНА ХРВАТА

Оснивање Друге српске добровољачке дивизије од присилно мобилисаних ратних заробљеника требало је у руским војним плановима да бројчано ојача њену војску, а политика српске Владе и Југословенског одбора била је да се, макар на овакав начин, прикаже савезничким владама и јавном мњењу савезничких земаља утемељеност југословенске идеје у хрватским и словеначким масама.

Наравно, Друга српска добровољачка дивизија распала се услед хрватске побуне у њој октобра-новембра 1916. године. Распадом су мобилисани Хрвати показали вјерност Хабзбуршком дому и Фрањи Јосифу као персонификацији аустроугарске државе.

Револуционарна збивања у

Русији 1917–1918. године дубински су потресла добровољачке јединице које су биле потрошене тешким и бесмисленим борбама у Добруци у лето-јесен 1916. године у којима су српски добровољци замјењивали руски војни потенцијал на том ратишту. Фебруарска револуција 1917. године на власт у Русији довела је демократску владу, али идеје бољшевичке револуције о праведном миру, подјели земље сељацима и додјеливању фабрика радницима свом силином су потресле Русију.

Под снагом тих нових социјалних идеја руска војска се распадала, а бољшевичке идеје круиле су добровољачке јединице стациониране у логорима око Одесе.

13.000 ДОБРОВОЉАЦА РАСУЛО СЕ ШИРОМ РУСИЈЕ

Српски добровољачки покрет у Русији тако је револуционарним збивањима 1917–1918. године излазио ван контроле руске Владе и војске, али је постао подложен свим бурним социјалним и идеолошким гитањима у Русији и бољшевичкој пропаганди, која је добровољачке јединице посматрала као царску творевину која може бити војнички употребљена против револуционарне војске.

Зато су по угледу на руску војску у добровољачке јединице око Одесе у прољеће 1917. године уведени били војнички совјети који су војницима омогућавали контролу над јединицама и потпуно урушили ауторитет официра и принцип војничке субординације.

Зато је око 13.000 добровољаца изашло у прољеће 1917. године из српских добровољачких јединица и расуло се широм бескрајне Русије, захваћене грађанским ратом, борећи се на страни револуције и контрареволуције, лутајући Русијом или продајући своје војничко знање за новац онима којима је њихова војничка способност требала у том бурном и крвавом времену. **НАСТАВИТЕ СЕ...**

ИЛИЈА МИЉКОВИЋ, ДОБИТНИК ПЛАКЕТЕ ЗА ЛИЧНОСТ ГОДИНЕ ОПШТИНЕ ИНЂИЈА

ХУМАНИСТА У СВАКОМ ПОГЛЕДУ

Поред тога што је 131 пут дао крв и тим чином многим помогао у њиховим најкритичнијим тренуцима, а неким и живот спасао, Илија Миљковић је своју хуманост показао и доказао приликом доласка избјеглица на простор Републике Србије. Од 1991. године, када је у свом стану у Београду смјестио велики број прогнанника из Хрватске, до Олује 1995. године, помогао је огромном броју људи које је ратни вихор одувао са њихових огњишта. Међу њима и најближу родбину из села Кољана поред Врлике, у Далматинској загори.

Сличну судбину прошао је и сам, једино што њега није ратна ситуација довела у Србију, већ немогућност преживљавања у кршевитим предјелима испод Динаре. Тамо је као дијете похађао основну школу у селу Жељевић, неколико километара удаљеном од родних Кољана, када га је задесила породична несрећа и његов отац остао без ноге.

НАМЈЕШТАЈ СА ОТПАДА

Тешко је отац могао даље издржавати многобројну породицу и свјестан тога давне 1965. године, као голобради дјечак, Илија је са ујаком кренуо на пут неизвјесности у патизи са великим животом.

– Након неколико мјесеци проведених са ујаком, ријешено је да се осамосталим. Са отпада сам узео астал, столице, виљушке, тањире. Цицпеле сам купио први пут од крваво зарађене наднице. Радио сам тешке земљорадничке послове, касније на грађевини, а истовремено увече ишао у вечерњу школу са много старијим од себе. Са седамнаест година сам завршио школу, започео тапетарски занат и са успјехом га завршио. Уз то сам из Далмације довео сестру, старијег брата, па млађег брата, истргнуо их из оног беспућа и, хвала Богу, сви смо постали своји људи – почиње причу Илија, у свом дворишту у Инђији, испод крошње дрвета, исте онакве каква је красила његово двориште у родном селу.

Недуго затим је одслужено војску, завршио курс за десетара, што се последице показало пресудним, у наставку његове животне приче и одабиру занимања.

– Био сам добар војник, а тапетарска школа ми је помогла јер сам могао да радим и неке ствари по касарни. Сисак у коме сам одслужио читав војни рок памтим по дешавањима у Чехословачкој 1968. године и првом давању крви. По доласку у Инђију, иако нисам имао радног ис-

куства, на препоруку неких пријатеља, запослио сам се у фирми која се бавила тапаирањем намјештаја. И живот је кренуо на боље. Међутим, пошто ђаво не мирује, код нас у фабрику је дошао нови пословођа, прије тога управник радионице у Казнено-поправном дому Пожега. Није заборавио навике одатле и почео је да шамара људе. Кад је дошао ред на мене, пошто сам се бавио спортом и био изразито јак, бацио сам га на под. Морала је да засједна партијска организација, али ме ипак нису казнили јер сам био у праву. Међутим, пословођа је све то добро запамтио и био сам свјестан да морам даље. Тад још нисам знао куда – наставаља увјерљиво Илија своју причу као да се све то јуче дешавало.

ЧУВАР ТИТОВОГ КАБИНЕТА

Наставио је да ради у фабрици, али и да тражи други посао. Пошто је тадашњи Савезни СУП расписао конкурс за полицијаше, Илија се јавио и био примљен. Одмах је обукао униформу, паралелно са службом кренуо у школу, а долазећи у полицијској униформи по документа у старо предузеће, са осмјехом прича Илија, његов некадашњи пословођа се сакрио, плашећи се да ће му се он осветити за онај покушај напада на њега.

– У Београду сам касније у МУП-у радио на обезбјеђењу СИБ-а, а једно вријеме сам чувао и Титов кабинет, за шта је требало да прођеш многе провјере. Све то вријеме нисам заборавио на породицу, свога оца и Далмацију. Ишао сам доле, обилазио га, помагао му, до његове смрти 1982. године. Мајку сам превео код себе и она је касније умрла код брата када је и он у највећем егзодусу Срба из Крајине стигао на ове просторе, а сигуран сам да је остала у родним Кољанима да би била још жива –

наставаља Илија и додаје да је једно вријеме обезбјеђивао и наша дипломатска представништва у Немачкој.

Илија се присјећа да је из Немачке слао марке оцу за прикључак струје средином осамдесетих, а језеро за хидроелектрану Перуча потопило је читав тај крај 20 година раније.

– Толико им је требало времена да доведу електрику у села – констатује Илија и додаје да све то није случајно урађено, јер се због тог „политичког“ језера морало иселити 20 хиљада Срба и потопити манастир Драговић, уз Крку и Крупу један од најстаријих бастiona српства у сјеверној Далмацији.

ПРОПИСИ НЕ ДАЈУ ДА ПОНАСТАВЉА РЕКОРДЕ

Радећи у полицији, Илија је 25 пута давао крв, а одласком у пензију и поновним повратком из Београда у Инђију ова његова активност је интензивирана. Илија је у локалном Црвеном крсту почео редовно да даје крв. Следили су и медаље, бронзана, сребрна и златна за 50, 75. и 100. донирање најважније течности на свијету.

– Ми даваоци нисмо ни свјесни колико живота је спасено захваљујући нама. Моја крвна група је Б позитивна, једна од рјеђих. Сјећам се да сам на једном од наших окупљања у некој жарковачкој кафани сусрео глумца Петра Божовића и још много познатих личности. То су биле својеврсне презентације и промоције добровољног давања крви, пекао се во, а много дивних људи се окупљало тамо. Четири године сам ишао на ова дружења и увијек био рекордер. Пресрећан сам што сам дао крв толико пута, али ми је тешко што не могу давати више, јер сам још релативно здрав – каже Миљковић, који је навршио 65 година.

– Не дозвољавају ми више да дајем крв, али такав је систем код нас, а у неким земљама се крв даје и до 70 година – сјетно рече, с видљивом тугом на лицу, на крају разговора Илија Миљковић, кршни Крајишник, који никада није заборавио, ко је и одакле је. Човјек за примјер младима чије људске врлине превазилазе данашње поимање живота.

ТЕКСТ И ФОТО: ЖЕЉКО ЂЕКИЋ

СТЕВАН ЋОСИЋ, ПРЕДСЈЕДНИК САВЈЕТА МЈЕСНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ НОВИ СУРЧИН

Највеће сурчинско насеље очекује освјештање храма и градњу вртића

ЛИНИЈА 602 ОЛАКШАЛА ЖИВОТ

Ћосић се присјећа да је доласком на чело мјесне заједнице 2013. године ступио у контакт са одговорницима да се успостави аутобуска линија 602 која би од Дома здравља Нови Београд, преко Виноградске улице, ишла преко Сурчина до Бечмена.

– Успјели смо да добијемо ову линију која је олакшала живот болеснима, али и дјеци којој је било напорно да пјешаче до доњег дијела Виноградске улице неколико километара по зими или врућини – прича Ћосић и наводи да су наредни задаци Савјета МЗ да у насељу буде изграђена основна школа и вртић. Вртић би био приоритетнији јер већ има заинтересованих шездесетак родитеља, а његова локација би била непосредно поред храма на земљишту црквене општине.

– Са више од седам хиљада становника, од чега 93% чине избјеглице са подручја Крајине, најбројнија смо мјесна заједница у општини Сурчин. Сопственим средствима довели смо струју и воду до својих кућа, средили смо тротоар у главној улици, увели нову аутобуску линију, почели са изградњом Храма Светог Матеја. Пред нама су нови задаци, изградња канализационе мреже, дјечјег вртића, саобраћајне сигнализације, као и низ других неријешених проблема за које сам сигуран да ће у врло кратком времену, уз помоћ Општине и Града, бити ријешени – каже у разговору за *Српско коло* Стеван Ћосић, председник мјесне заједнице Нови Сурчин.

Ћосић се у разговору враћа на дане када је велики број избјеглица 1995. године дошао у Београд, а иста судбина задесила је и његову породицу.

– Послије првог шока, упркос потешкоћама, имали смо свијест да ћемо се тешко моћи вратити на своја огњишта, па смо кренули да подижемо нова.

НЕКАД 200 ДАНАС 2.000 КУЋА

– Средином деведесетих, на простору који обухвата наша мјесна заједница, овдје је било тек 200 кућа. Данас ово насеље има преко 2.000 породичних кућа и неколико десетина зграда – прича Ћосић, који је 1997. године купио плац и као већина земљака и сам почео овдје да гради кућу.

Свако од њих је сопственим средствима финансирао довод воде и електричне енергије до својих кућишта, а као феникс, овај пут са ледине, почело је да се уздиже сада најмногобројније насеље у општини Сурчин. Ова мјесна заједница обухвата дио територије од Ледина до улаза у насеље Сурчин, са једне стране, док је са друге стране омеђена Виноградском

ХРАМ СВЕТОГ АПОСТОЛА МАТЕЈА

Већина људи из Далмације су увијек били вјерници, њихови храмови досежу у далеку прошлост и, последице изградње кућа, један од приоритетних задатака становника насеља био је да изграде свој храм.

– Ступили смо у контакт 2014. године са Црквеном општином Света Петка Сурчин, као и општинским руководством и изразили жељу да изградимо своју светињу, гдје ћемо ићи на службе, крстити дјецу, вјенчавати се и вршити остале хришћанске обреде. Изборили смо се да 50 ари плаца које је било у власништву Града Београда, пребацимо у власништво Црквене општине. Владика Василије, епископ Епархије сремске, дао нам је пуну подршку и ми смо кренули са изградњом. На почетку захваљујући неколицини донатора, а затим је свако домаћинство у границама својих могућности дало прилог за наставак изградње и како ствари сада стоје до краја године храм би требало да буде завршен са спољне стране, а била би стављена и три звона и крст. Ових дана требало би да организујемо и донаторско вече, а комплетан приход би ишао за завршетак изградње храма – навео је Ћосић, додајући да се донације скупљају и од наших исељеника у иностранству.

улицом и Аеродромом Никола Тесла. Ћосић нас подсећа да они ипак нису први који су дошли са простора Крајине, већ је у поменутој Виноградској улици велики број досељеника стигао још 1946. године са буковичког подручја.

Осим поменуте струје и воде, изграђени су нови тротоари дужине пет километара. Становници МЗ Нови Сурчин немају ријешено канализацију, а није им био ријешен ни аутобуски саобраћај, као ни саобраћајна сигнализација.

– Када је у питању канализација, доста људи је уплатило по 128 хиљада динара за такозвани систем пливајуће канализације и радови су стигли око 300 метара од наше мјесне заједнице. Пошто се сада на њу прикључује центар Сурчина, ми очекујемо да ће почетком 2018. године кренути изградња према нама – прича Ћосић.

МАЛА ПРИВРЕДА

На територији мјесне заједнице нема производних погона. Ипак, неке ствари се и ту покрећу.

– Имамо преко седамдесетак привредних субјеката, углавном са двоје, троје запослених. То су месаре, продавнице, ресторани, кафићи, аутоотпади, неколико стоваришта, грађевинских предузетника, два трговинска ланца Аман и Сунде које запошљавају по двадесетак радника, али чистих производних погона нема – истиче Ћосић, наглашавајући да су за сваког онога ко жели да подстакне производњу врата отворена.

Савјет мјесне заједнице, по његовим ријечима, има 9 чланова, али би требало да се повећа на 13. Добили су ове године и други мандат па Ћосић сматра да је разлог томе њихов добар рад.

– Имамо добру сарадњу са Скупштином општине Сурчин и од њих очекујемо помоћ око изградње вртића, као и спортских терена за омладину које на овом простору има велики број – истакао је на крају разговора Стеван Ћосић, који је рођен у Морпачи код Бенковца.

Он је 27 година живио у Задру, да би се почетком рата вратио у родно село и четири године провео на линијама одбране РСК.

ТЕКСТ И ФОТО: ЖЕЉКО ЂЕКИЋ

ЛИЧНОСТ ГОДИНЕ У ИНЂИЈИ

За свој допринос у хуманитарном раду 2009. године локална РТВ *Инђија* додијелила му је Плакету за личност године општине Инђија за рекордно добровољно давање крви на подручју ове општине. Жао му је што тада није имао подршку Општинске организације Црвеног крста Инђије, али истовремено драго што је шири заједница то примијетила. Када су медијске промоције у питању, каже да се радо сјећа свог 120. пута давања крви на Тргу републике у Београду, о чему је писала *Политика*, снимале многе телевизије. Посљедњи 131. пут овјековјечила је РТВ *Војводина*.

ЧЕТВРТИ ЗАВИЧАЈНИ ДАНИ САВЕЗ СРПСКИХ УДРУЖЕЊА СЈЕВЕРНОБАЧКОГ ОКРУГА СА ВЕЛИКИМ УСПЈЕХОМ ОРГАНИЗОВАО ФЕСТИВАЛ

ЗА ШЕСТ ДАНА ФЕСТИВАЛА У СУБОТИЦИ 40 САТИ ПРОГРАМА И 1.600 УЧЕСНИКА

Током шест фестивалских дана и 40 сати програма, *Завичајни дани* су ове године окупили преко 1.600 учесника, међу којима су били еминентни културни ствараоци попут Љубивоја Ршумовића, Ђорђа Нешића, Данице Црногорчевић, Жељка Васића и многих других, као и неколико хиљада посјетилаца. Организатори поручују да су више него задовољни посјетом и најављују да за следећу годину припремају бројне новине.

Публика свих генерација имала је прилику да ужива у, прије свега, богатом фолклорном стваралаштву, јер су на бини у центру града наступила бројна културно-умјетничка друштва из наше земље, али и сусједних земаља Мађарске, Румуније и Хрватске. Специјални гости били су КУД *Пискавица* из Бањалуке и чувено КУД *Иво Лола Рибар* из Београда.

Поред наступа бројних завичајних културно-умјетничких друштава са занимљивом кореографијом и костимима из завичаја, на Градском тр-

гу су одржани и концерт *Вере Матовић*, *Синова Мањаче*, *Жељка Васића*, али и хуманитарни концерт *Дјеца Србије дјеци Косова и Мешохије* у оквиру којег су наступили дјечји фолклорни ансамбли из *Остојићева*, *Сенте*, *Бајмока* и *Александрова*.

Од садржаја који су обилежили овогодишње издање *Завичајних дана*, четврто по реду, издвајају се књижевне трибине, изложбе и турнир у малом фудбалу који је практично и отворио овогодишњу манифестацију. И ове године је организована акција добровољног давања крви.

» Саша Граворац на Првом Завичајном фестивалу спорта

Одржан 1. Завичајни фестивал спорта

На средини манифестације, на Градском тргу у Суботици одржан је 1. Завичајни фестивал спорта, који је окупио десетак клубова из Суботице, а који су преко својих најмлађих полазника презентовали своје спортове и уживали у дружењу и упознавању других

спортова. По ријечима организатора, почетак нове школске године је добро вријеме да се најмлађи укључе у рад неког од суботичких клубова, а старијима који желе да увећају обим физичких активности на располагању су и спортско-рекреативна удружења.

ГРАВОРАЦ: ПРЕДСТАВИЛИ СМО СТВАРАЛАШТВО СВИХ ЗАЈЕДНИЦА

Заиста смо се трудили да културно стваралаштво свих националних заједница буде представљено. Ове године се показало да фестивал *Завичајни дани* има своју публику и да сваки дан број посјетилаца расте. Заиста смо задовољни посјетом – каже Саша Граворац, пред-

сједник Савеза српских удружења Сјевернобачког округа (ССУСБО) и додаје да су већ почеле припреме за наредни фестивал.

– План нам је да следеће године фестивал подијелимо у два дијела. Први би био посвећен његовању културе, традиције, стваралаштва и

народним радиностима, док би други дио био намијењен младима – рекао је Граворац и објаснио да би поред Завичајног фестивала спорта била и Конференција беба, као и програм *Злајни илас Суботице*.

– Веома смо поносни на организацију такмичења *Злајни илас Суботице*, јер се побједници директно пласирају у *Пинкове звезде*. Такође, Конференција беба је ове године имала чак 300% више пријављених беба. Због лоше демографске слике, трудимо се да подстичемо рађање те смо најбројнију породицу, сходно нашим могућностима, ове године наградили са 10 хиљада динара – закључио је Граворац.

ТЕКСТ И ФОТО: SUBOTICA.COM

Сваки човјек завичај носи у срцу

Манифестација *Завичајни дани* почела је приредбом под слоганом *Различитост зближава*, која његује народно стваралаштво и традицију Срба из свих крајева. Свечано ју је отворио Срђан Самарцић, члан Градског вијећа за привреду, поручујући да је то фестивал којим се Суботица и те како поноси.

– Идеју и велику жељу да се и на овај начин, путем фестивала *Завичајни дани*, сачува традиција старог краја, односно завичаја, Савез српских удружења СБО преточио је у дјело годишњим окупљањем завичајних удружења, фолклорних друштава, пјевачких група, књижевника, сликара и других стваралаца – подсетио је Самарцић.

У име Покрајинске владе, која је поред Града Суботица подржала одржавање *Завичајних дана*, окупљене је поздравио књижевник Милан Мицић.

– Моји преци су солунски добровољци, који су прије сто година дошли у војвођанску покрајину и тако постали људи са два завичаја, са животом овдје, али са сјећањем на место одакле потичемо – поручио је Мицић.

– Кућа може да се изгуби и нестане усред сеоба, миграција и ратова, али ви када негдје кренете, из ње са

собом носите сјећања, емоције и та кућа у вама увијек постоји. Ови *Завичајни дани* постоје да одрже ту кућу која се зове стари завичај у нама.

Посебно признање за очување српске културе и традиције ове године припало је свештенику Драгану Стокину. Свечаном отварању манифестације претходила је изложба слика *Србија као судбина* Николе Бркановића. У умјетничком дијелу програма, наступили су хор *Мироносице* и књижевник Милан Ненадић, Ивана Попавић, Валентина Малишевић и Даница Црногорчевић.

Својим анђеоским гласом и изведбама нумера *Тамо далеко* и *Сини, јарко сунце*, са *Косова*, млада Даница Црногорчевић из Подгорице дигла је на ноге све присутне.

– Доста наступа сам отка-

зала јер сам у другом стању и имам много обавеза, али ово је била Божја воља да дођем и наступим овдје. Презадовољна сам пријемом и професионалношћу организатора, публика ме је одушевила и драго ми је што сам, поред Дивне Љубојевић и других извођача, који су били претеклих година, имала прилику да својом изведбом будем дио ове манифестације – рекла је Даница Црногорчевић, која је велику популарност стекла изводећи песму *Сини, јарко сунце*, са *Косова*.

– То је стара пјесма у којој је народ препознао вапај и глас за очување онога што нам је исконско у срцу и души. Желим омладини и дјеци да пренесем и приближим бар дијелић оног богатства које имамо – закључила је Црногорчевић.

ЊЕГОВАЊЕ ПРАВИХ ВРИЈЕДНОСТИ

Самарцић је напоменуо да манифестација попут ове доприноси представљању и његовању културе и правих вриједности.

– Наш град је препознатљив по гостопримству, уважавању, толеранцији и одређивању за заједништво, врлинама које су дубоко уткане у све њене становнике. *Завичајни дани* доприносе развоју фестивалске понуде Суботице и доприносе афирмацији нашег града и наше земље – закључио је Самарцић.

У ЗЕМУНУ ОБИЉЕЖЕНА 26. ГОДИШЊИЦА ЗЛОЧИНА НА КОРАНСКОМ МОСТУ У КОМЕ ЈЕ СТРАДАЛО 13 ПРИПАДНИКА ТЕРИТОРИЈАЛНЕ ОДБРАНЕ

ЕРЦЕГОВАЦ: Кордунаши ће заувјек да памте борце који су имали највеће срце!

У Земуњу је 21. септембра обиљежено 26 година од злочина на Коранском мосту у Карловцу, када је убијено и масакрирано 13 припадника територијалне одбране од стране хрватских паравојних формација.

У Цркви Светог Николаја упалене су свијеће, а затим су положени вијенци на споменик испред Општине Земун.

Организатор скупа је Градски одбор Субнора Београд, Удружење бораца Логориште, Завичајни клуб Кордунаша и Удружење бораца, потомака и пријатеља Кордуна.

Минутом ћутања чланови породица и остали присутни одали су помен жртвама. Након тога окупљенима се обратио ратни командант, касарне *Логориште* у то вријеме, Бора Ерцеговац.

ОСТАЛИ ПОТПУНО САМИ

Он је подсетио да тада у *Логоришту* никог није било да им помогне.

– Остали смо сами, многи су се повукли, осим 56 бораца Кордунаша, од тога 23 млада војника и нас 13 официра, на челу са мном. То је била група која је два и по мјесеца бранила читаву касарну. Борци који

су страдали добровољно су дошли. Имали су велико срце и зато је њихова величина дуго већа – истакао је Ерцеговац.

ТРАЖЕ СПОМЕН-СОБУ ПОСВЕЋЕНУ ЛОГОРИШТУ

Ерцеговац је рекао да се породице и други чланови Удружења бораца *Логориште* на овај датум окупљају 21 пут, нагласивши да ће тако остати док су живи.

– Породице страдалих и поштоваоци *Логоришта*, 21. септембра 2001. године формирали су Удружење бораца *Логориште*, које је након годину дана приступило као колективни члан општинске организације Субнора Чукарица. Самим тим Удружење је ушло под окриље Субнора Београд (Савез удружења бораца народноослободилачког рата), чији сам председник – објаснио је Ерцеговац, који је обећао да ће се потрудити да добију спомен-собу посвећену *Логоришту* и жртвама Коранског моста.

Да подсјетимо, припадници Министарства унутрашњих послова и Збора народне гарде Републике Хр-

ватске зауставили су 21. септембра 1991. године, испред моста на ријеци Корани у Карловцу, два војна камиона у којима су се, из касарне *Мекуије* у касарну *Логориште*, превозили припадници активног и резервног састава ЈНА, који су, након преговора и обећања хрватске стране да ће бити пуштени, одложили оружје.

УБИЦЕ СА ФАНТОМКАМА

Одмах по предаји једна група заробљеника, углавном активних припадника ЈНА, одвезена је у просторије полиције, а друга група

од 17 војника српске националности, углавном резервиста из кордунашког села Крњак, спровођена је пјешнице преко Коранског моста.

Чим су ступили на мост, појавила су се униформисана лица са фантомкама на главама и почели „крвави пир“ над њима. Тринаесторица су убијени и масакрирани, док су четворица тешко рањени.

Скупу је, између осталих, присуствовао и замјеник председника Одбора за дијаспору и Србе у региону у Скупштини Србије Миодраг Линта.

ТЕКСТ И ФОТО: ВЕСНА ВУКОВИЋ

НАРОДНИ ПОСЛАНИК МИОДРАГ ЛИНТА ПОСЈЕТИО БОСАНСКУ КРАЈИНУ

Почаст борцима за српску слободу

Замјеник председника Одбора за дијаспору и Србе у региону у Скупштини Србије Миодраг Линта посјетио је 9. септембра Приједор. Том приликом је одао почаст погинулим српским борцима страдалим у оружаним сукобима 1990–1995. године.

Са подручја општине Приједор погинула су 574 борца Пете козарске и 43. моторизоване бригаде и припадника МУП-а Републике Српске, као и 364 погинула борца чије су се породице послије рата настаниле у При-

једору. Линта је одао почаст хуманисти и борцу за национална и људска права српског народа Јовану Рашковићу, коме је подигнут споменик у близини зграде општине Приједор.

Линта је наредног дана посјетио споменик и родну кућу великана Петра Кочића у Стричићима код Бањалуке, на Змијању. У његову част у родном селу Стричићи одржава се више дана крајем августа традиционална српска културна манифестација *Кочићев збор* на којој се окупи

више десетина хиљада посјетилаца.

Линта је обишао и основну школу у Стричићима која од 1956. године носи име *Петар Кочић* и на којој се налази спомен-плоча у част великог сина Крајине.

Линта је истог дана испред спомен-обиљежја у селу Ситници код Рибника одао почаст за 31 погинулог борца који су пострадали у Одбрамбено-отаџбинском рату након чега је обишао и Храм Светог пророка Илије, који је у изградњи. С. К.

» ПРИЈЕДОР: Код споменика палим борцима за слободу српског народа и поред бисте крајишког "ћаће" Јована Рашковића

» ПРЕД КУЋОМ ПЕТРА КОЧИЋА У СТРИЧИЋИМА НА ЗМИЈАЊУ: Ко искрено и страшно љуби Истину, Слободу и Отаџбину, слободан је и неустрашив као Бог, а презрен и гладан као пас

» Почаст за 31 погинулог борца у селу Ситници код Бањалуке, на Змијању

ЈУБИЛЕЈ У ДРЕВНОЈ СРПСКО-ДАЛМАТИНСКОЈ СВЕТИЊИ ТРАДИЦИОНАЛНО СУ СЕ ОКУПИЛИ СРПСКИ СЛИКАРИ

Десет година од када је СКД Зора обновила рад Умјетничког братства манастира Крка

Традиционално окупљање Умјетничког братства манастира Крка одржано је и ове године од 6. до 18. августа у тој древној српско-далматинској светињи. Групу од пет сликара који су дошли из Србије дочекало је десетак њихових колега и пријатеља, на челу са домаћином, игуманом манастира, Никодимом. Групу из Србије чинили су: Слободан Гане Милосављевић, Здравко Милинковић, Александар Бириљ Јовановић, Властимир Мадих и Здравко Мирчета.

ЕМБРИОН СРПСКЕ КУЛТУРЕ

Умјетничко братство, као несвакидашње стваралачко дружење, с првим називом *Ликовна колонија манастира Крка*, основано је 1989. г. у Книну под окриљем српског културног друштва *Зора*, испричао је координатор ове групе, сликара Здравко Мирчета, који је такође из ових крајева, из околине Книна.

– Ту је направљен прави ембрион за српску културу. Манастир је посебан по много чему, направљен 1350. г. на катакомбама, односно пећинама, у кањону ријеке Крке. Направила га је сестра цара Душана, Јелена, а манастир је изнедрио чак 14 епископа данашњице – навео је Мирчета, објашњавајући да су на првом сусрету 1989. г. учествовали угледни ликовни умјетници, сада већ покојни, попут Јована Солдатовића, Милована Видака, Свети-

» Слободан Милосављевић Гане, Здравко Милинковић, Владика Фотије, Здравко Мирчета, Александар Јовановић Бириљ и Властимир Мадих

слава Ђурића, Синише Вуковића, Вељка Михајловића и многи други, чије су слике, акварели, графике, цртежи и скулптуре остављене као дар манастиру и представљају и данас језгро вриједности једне значајне ликовне галерије која се потом обогаћивала данашњим дјелима ликовних стваралаца који настоје тиме да укажу на мјесто окупљања и своју духовну природу. – Тако су се до 1995. г. у

манастиру окупљали умјетници и почињали са радом 4. августа, на дан усвојене славе братства, Свете Магдалене. Све што се урадило током тих дана дружења остајало је у манастиру. Тако је и данас. Једино што смо помјерили датум одласка због обиљежавања Олује. Највећи број радова из тог фонда био је измјештен уочи Олује и тако је спасен. До 2006. г. они су излагани у галеријама ши-

ром Србије и Републике Српске, а послје тога је враћен у манастирски ризницу – дошао је Мирчета.

Како је он рекао, 2007. г. обновљен је рад Умјетничког братства, захваљујући СКД Зора, односно њеном предсједнику Николи Церовцу, и од тада се ови сусрети поново одржавају у манастиру Крка, гдје се окупљају и стварају умјетници из Србије, Републике Српске, али и они

који су се вратили на своја огњишта у Хрватску.

ЛИКОВНЕ КОЛОНИЈЕ И У ДРУГИМ МАНАСТИРИМА

– Када смо отишли 1995. г., манастир је дјелимично девастиран. Сада то обнављамо. Направили смо графичку радионицу, враћамо и вајарски атеље. Доста радимо и са дјецом, организујемо радионице. Прошле године смо имали 40 дјеце узраста до пр-

вог разреда основне школе – истакао је он.

Међутим, још једна значајна чињеница је та да је захваљујући овом братству и његовом дјеловању основан ланац умјетничких братстава, у манастирима Рмањ, Тавна, Добрун итд. на угроженим подручјима српског народа током последњег отаџбинског рата.

– Нови радови умјетника, попут Здравка Мирчете, Хаџи Бранка Никитовића, Зорана Кричка, Михајла Раките, Чедомира Кесића, Николе Русића, Луке Дедића, Слободана Синобада Гуле, Владимира Тјапкина, Слободана Каштаварца, Николе Штрпца, Душка Бјељца, Бранислава Ковачевића и Бата Машковића излагани су као засебан дио традиционалне ликовне смотре *Крајишки ликовни салон* од 2007. до 2010. године.

Плакета Умјетничког братства манастира Крка и Сребрни прстен додјељују се сваке године појединцима и институцијама заслужним за чување и обогаћивање духовне ризнице Српске Крајине.

Ове године у посјети Умјетничком братству у манастиру био је епископ америчко-канадски Лонгин, а свакодневно са њима се дружио и епископ далматински Фотије.

Путовање умјетника из Србије помогао је Комесаријат за избјегла и расељена лица, Управа за дијаспору и *Савез Срба из региона*.

ВЕСНА ВУКОВИЋ

Обновљена Црква Свете Тројице у Миклеушу код Слатине

Православна Црква Свете Тројице у селу Миклеуш код Слатине у Западној Славонији саграђена је 1724. године и служила је вјерницима до почетка деведесетих година. Иако је преживјела Други свјетски рат, минирана је 1992. године. Тада је остала и без већине својих вјерника јер је становништво овог дијела Славоније расељено на све стране. Иницијативом новог владике Јована и протојереја Драгана Гаћеше црква је обновљена 2015. године, а свечано освјештање одржано је 2016. године на литургијском славу с литијом коју је предводио владика Герасим, епископ горњокарловачки, уз асистенцију владике Јована, епископа

пакрачко-славонске епархије и бројних свештеника.

Захваљујући Жарку Драгичевићу и мјештанима Миклеуша, Ненаду Дубајићу и Миодрагу Јарићу, црква је доживјела грађевински препород. Подигнути су нови потпорни зидови, црква је добила ново кровиште, звоник, електроинсталације и вањску и унутрашњу фасаду, а постављен је и нови звоник и иконостас.

– Ово је велики дан за овај крај. У земљи у којој српски народ проживљава многе невоље, обнова цркве, која је сабор окупљања једног народа, симбол је обнове и напретка – рекао је освјештавајући храм епископ пакрачко-славонски Јован.

Од средишта гдје су покрштавали Србе, до њеног минирања 1992. године, Црква Свете Тројице у Миклеушу свједок је тешке судбине српског живља у западној Славонији. Окупљање око обновљене цркве Славонце је на кратко вратило у нека срећнија времена.

Према попису становништва из 1991. године Миклеуш је имао 1.072 становника, од чега 59% Хрвата, 32% Срба и 9% осталих.

По попису из 2011. године, у Миклеушу је живјело 840 становника. Од 37 српских кућа, колико их је било прије почетка рата, остало их је само девет.

СЪЕЖАНА СТАНИШИЋ

Празник Усјековање главе Св. Јована у Кућанцима код Доњег Михољца

Празник Усјековања главе Светог Јована Крститеља и дан рођења Светог Павла, патријарха српског, молитвено је прославио 11. септембра у Храму Светих апостола Петра и Павла у Кућанцима. Кућанци су мјесто у Хрватској у Осјечко-барањској жупанији, недалеко од Доњег Михољца, познати по мјесту рођења патријарха Павла.

Том приликом, с вјерним народом, свештеним клиром и монаштвом Епископије, уз саслужење архимандрита

Павла, игумана манастира Ораховица, протојереја Зорана Станића из Епископије зворничко-тузланске, протојереја-ставрофора Ђорђа Теодоровића и Драгана Антонића, јереја Јовице Гачића и Ђорђа Остојића и ђакон Милана Јовића, свету архијерејску литургију служио је његово преосвештенство владика пакрачко-славонски господин Јован.

Након удјела у светим саровима, отац Јовица освештао је славски колач и жи-

то, а затим се вјернима обратио и преосвештени владика господин Јован. По свршетку свете литургије у парохиском дому за присутне је уприличена трпеза љубави.

На попису становништва из 1991. године мјесто Кућанци имало је 715 становника, од тога 54% су били Срби, 41% Хрвати и 5% остали. Према попису из 2001. године, у Кућанцима је било 61% Хрвата, 33% Срба и 6% осталих.

СЪЕЖАНА СТАНИШИЋ

У ОШТРОЈ ЛУЦИ ОБИЉЕЖЕН ДАН СЈЕЋАЊА НА БОРЦЕ ИЗ ОВОГА КРАЈА

Шеста санска пјешадијска бригада примјер храбрости и јунаштва

У Оштрој Луци 24. септембра 2017. године обиљежен је дан Шесте санске пјешадијске бригаде Војске Републике Српске. Тада је 6.610

бораца било ангажовано у ратовима бригаде, док је њих 473 погинуло. Због изузетних подвига у оружаном борби ова бригада је одликована

Медалом Пејра Мркоњића од стране председника Републике Српске. Обиљежавање дана Шесте пјешадијске бригаде ВРС почело је парастосом погинулим борцима у Храму Христа спаситеља и полагањем вијенаца и прислуживањем свијећа у новој спомен-соби. Вијенце су положили представници Министарства бораца, ОВО Оштра Лука, начелник општине Оштра Лука, БОРС-а, ВРС, Министарства унутрашњих послова, Борачка организација града Приједора, Удружење породица погинулих и несталих бораца и цивила, као и представници Завичајног удружења Сањана Грмеч. **С. ВЕСЕЛИНОВИЋ**

СКУП ДИВОСЕЉАНА НА МАЛУ ГОСПОЈИНУ У БЕОГРАДУ

Дивосељани се сабрали на славу и евоцирали успомене на завичај

Поводом Мале госпојине, храмовне славе у Дивоселу, одржано је завичајно дружење у Београду 23. септембра 2017. године. На дружењу се окупило четрдесетак Дивосељана и њихових потомака, који су наставили традицију својих коријена расутих по свим континентима. Присутнима се обратио председник Удружења Предраг Јерковић, осврнувши се на славну антифашистичку прошлост села, богату традицију и културну баштину овога села кроз историју.

Дивосело је имало основну школу од 1869. године, Храм Рождества пресвете Богородице из 1781. године, Дом културе са читаоницом од 1931. године. Из овога села на Солунски фронт отишла су 132 добровољца. Прије Другог свјетског рата много младића и дјевојака, због близине Госпића, завршило је учитељску школу, гимназију, грађанске школе, факултете у Загребу, Београду, Пешти...

Након 1900. године у овом селу није било неписмених. Храбри борци Дивосела у Другом свјетском рату проијели су славу на свим ратиштима широм Југославије од родног Дивосела, Лике, Далмације, Кордуна, Босне, Хрватске, Србије до Сремског фронта и Трста. То је била плејада исконских бораца против фашизма, што потврђује податак да су чак 84 бораца носиоци *Партизанске сјоменице*. У току Другог свјетског рата од у Дивоселу је погинуло 1.307 становни-

ка или 60,3%. Страдање је настављено и у периоду 1991–1995. године када је убијено 75 мјештана Дивосела.

Данас је Дивосело пусто. Нема више колијевке ни дјечког плача. Све је етнички очишћено. Сви историјски, антифашистички и културни споменици су порушени, стамбени и господарски објекти, гробља оскрнављена, нема трагова живота. Рушевина до рушеvine. Данас, када човјек дође у ово село, које је некад имало 3.000 становника, има осјећај да је дошао у простор у коме је вријеме већ одавно стало. Село постоји само као топоним.

Уз носталгична сјећања и пјесме завичаја, поносни на свој завичај, дружење је потрајало до касних ноћних сати уз договор да ће се дружење наставити сваке године уз веће присуство млађих, којима треба пренијети истине и традицију овог јединственог мјеста под сунцем.

МИЛЕ РАЈЧЕВИЋ

УДРУЖЕЊЕ КРАЈИШКИХ СРБА У ЧИКАГУ ОБИЉЕЖИЛО ЗНАЧАЈАН ЈУБИЛЕЈ

За 15 година рада у матицу Србију упутили више од 100 донација

Крајишници поријеклом са Кордуна, Баније, Славоније, Далмације, Лике, Босанске Крајине и других крајева који данас живе у Чикагу и околини обиљежили су јубилеј: 15 година постојања Удружења крајишких Срба Прело. На свечаности, која је 9. септембра 2017. године одржана у сали српског Саборног храма у Чикагу, више од 150 организација и појединаца примило је захвалнице за допринос у развоју Удружења и помоћ у очувању традиције и културног наслеђа српског народа у Америци.

Признања су им уручили садашњи и бивши председник Прела Душко Чучковић и Петар Кутлић, као и потпредседник Љубинко Шпегар.

– За деценију и по нашег постојања одржали смо низ манифестација, од забавних, спортских, хуманитарних и завичајних дружења па до комеморација страдалим Србима у недавним ратовима. Кроз наш рад желимо да очувамо крајишку културу и обичаје, као и, што је за нашу традицију карактеристично, међусобно помагање. Наше удружење је упутило више од 100 донација како у Завичај, тако у Србију, Републику Српску, а помагали смо српска удружења и појединце и овдје у Америци – рекао је председник УКС-а Прело Душан Чучковић, који је истакао добру сарадњу са Српским друшвом Кордун из Торонта и организацијом Срби за Србе.

– Учествовали смо у обнову српских храмова и манастира у Хрватској, помагали

смо повратничке вишечлане породице, инвалиде рата и цивилне инвалиде, талентовану дјецу, српска и крајишка културна и просвјетна друштва, издавачку дјелатност у вези са Крајином, фолклорне групе и друге. Све то остварили смо захваљујући подршци бројних појединаца и организација. Захваљујући свима њима наше Удружење је омасовљено – закључио је Чучковић.

И овом приликом организовано је прикупљање помоћи за рад Ансамбла народних игара Пододбора СКД *Просвјета* у Војнићу на Кордуну, а прикупљани су и потписи да средња школа у канадском граду Хамилтону добије име по Николи Тесли.

Захвалница је додијелена и Генералном конзулату Републике Србије у Чикагу, коју је примио вице конзул Милинко Шпица. У име добитника, захвалио се отац Саво Босанац, старјешина Храма Светог Јована Крститеља у чикашком насељу Белвуд.

– Трајно напуштање домовине носи са собом многа искушења и опасности, опасности заборава и губитка националног обиљежја, културног наслеђа, обичаја и језика. Причајте својој дјечи какви су нам коријени и од куда су дошли овамо. Чувајте коријене, чувајте своје Прело. Будите најбољи амбасадори нашег народа у овој земљи, пред вашим комшијама, пред пријатељима Американцима. Њихово поштујте, а са својим се поносити, поручио је Босанац.

Удружење крајишких Срба Прела са више од 200 активних чланова највећа је организација крајишких Срба у Америци и једна од најбројнијих организација Срба у Чикагу. За њихове манифестације увијек се тражи карта више. Тако ће бити и на наредном окупљању, а то је *Чикашка кесџенијада*, која се по седми пут одржава на црквеном имању Хомер Глен недалеко од Чикага.

СВЕТОЗАР ДАНЧУО

ОСВЈЕШТАЊЕ ХРАМА НЕРУКОТВОРЕНОГ ОБРАЗА ХРИСТОВОГ НА СРПСКОЈ ИЛИЦИ

Православни драгуљ испод Требевића

Митрополит дабробосански Хризостом освјештао је Храм Нерукотвореног образа Христовог у комплексу Источник у Кули, (општина Источна Илиџа) на земљишту којим газдује Казнено поправни завод Кула. Овом догађају су 23. септембра присуствовали српски члан Председништва БиХ Младен Иванић, председник клуба посланика СНСД-а у Парламентарној скупштини БиХ Сташа Кошарац, као и највиши функционери Града Источно Сарајево и општине Источна Илиџа.

Уз митрополита Хризостома, свету литургију саслуживали су архимандрит Варнава (Дамјановић), игуман манастира Трескавац, свештеници Миомир Зекић, Илија Чупић, Борислав Ливопољак и ђакон Владислав Ковач.

Митрополит Хризостом је *Златним орденом Светиој Пејри Дабробосанској* свештеномученика одликовао директора Казнено поправног завода Кула Вукашина Црњака за велики „материјални и духовни“ допринос напретку Српске православне цркве.

» Вукашин Црњак награђен орденом од стране митрополита Хризостома

Црњак је нагласио да је нова црква објекат који употпуњује комплекс Источник. Према његовим ријечима, у градњи су учествовали казненници Завода.

– Они су жељно ишчекивали сваки нови дан како би дошли на градилиште. У те меље ове цркве уграђени су љубав и молитва – рекао је Црњак.

Грађевински инжењер и писац романа *Рука анђела* и

Владика, слава му и милости Жељко Пржуљ, који је надзирао радове, истиче да општина Источна Илиџа има објекат каквим се мало ко може похвалити.

– Мени и свима који су били укључени у градњу овог храма била је велика част и задовољство да градимо овај храм који је прави драгуљ међу православним храмовима – рекао нам је Пржуљ.

Д. БАШОВИЋ

ЧЕТРНАЕСТИ КУПРЕШКИ САБОР ОДРЖАН У НОВОМ САДУ САБРАО ВИШЕ ОД 300 ЗЕМЉАКА РАСУТИХ ПО ЦИЈЕЛОМ СВИЈЕТУ

Пламен наде за опстанак српског Купреса

Завичајно Удружење Купрешана у Новом Саду организовало је четрнаести по реду Купрешки сабор, 6. октобра у хотелу *Нови Сад*. Више од 300 Купрешана и Купрешки расутих широм свијета окупило се на овом, већ традиционалном свечаном догађају, да се виде, друже и евоцирају сјећања на свој завичај, Купрешку висораван и њена села из којих су потекли.

На почетку скуп је поздравно предсједник Удружења Станко Матић. Он је говорећи о раду удружења које већ 14 година активно ради и има око 1.000 чланова навео да постоје и проблеми с регистрацијом и правним оквирима њиховог удружења, као и потреба за сопственим канцеларијама, што би им у вели-

» Станко Матић, Миодраг Линта, Зарија Канлић и Мирко Матић

» Ристо Милишић

ком дијелу побољшало рад и напредак.

– Овим нашим редовним саборовањем одржавамо пламичак наде да ће се Удружење подмлатити, омаковити и интензивније помагати људе у Купресу, и обнову

црква, што је радило и раније, само доста активније него данас – рекао је Матић и напоменуо да се централни годишњи скуп наизмјенично организује једне године у Београду, а друге у Новом Саду.

– Наши чланови одлазе у

завичај преко Удружења, организовано аутобусима, када су сеоске славе и светковине, на примјер на Духове, поводом славе цркве у селу Благај. Међутим ту су и друге активности удружења, попут издавања и промоције књи-

га. Недавно смо промовисали *Купрешки саборник*, књигу која говори о историјату нашег краја – објаснио је Матић.

У име градоначеника Новог Сада, Милоша Вучевића, Купрешане је поздравно шеф његовог кабинета, Александар Петровић који је изразио захвалност што су у Новом Саду донели своје обичаје и традицију и тако оплеменили овај град.

– Када сте протјерани са својих огњишта, дочекали смо вас раширених руку и данас дијелимо и добро и зло. Наш народ с обе стране Дрине нико не може раставити. Желим вам још много оваквих сусрета – поручио је Петровић.

Право са Купрешке висоравни у Новом Саду стигао је предсједник Скупштине општине Купрес (РС) Ристо Милишић.

– Редовно долазим међу земљаке на Сабор и радујем се да сретнем многа позната лица овдје – рекао је Милишић.

Из Купреса на Купрешки сабор дошао је, између осталих, и одборник у Скупштини општине Купрес РС Момчило Марић.

Здравицу је „дигао“ најстарији учесник овогodiшњег Сабора, „Вук са Купреса“, сакупљач и ризничар предања из завичаја, Војислав Лугоњић.

У програму су се чули стихови пјесникиње Ранке Срдич Милић, која је овом приликом рецитовала пјесму *Са родној Купресу*.

Купрешани су уживали и уз гусле народног гуслара Љубомира Павловића и пјевача Ђоке Марића, који родни Купрес носи у срцу, а још је наступила група *Звуци Виштороја*, пјевачка група *Језеро*, солиста Бане Макивић и оркестар Драгана Пргоњића.

Посебно изненађење вечери био је велика пјевачка звијезда Недељко Билкић, који је цијелу салу подигао на ноге.

Сабору је присуствовао Миодраг Линта, предједник *Савеза Срба из региона*, народни посланик и замјеник председника Одбора за дијаспору и Србе у региону у Скупштини Србије, а међу бројним гостима били су представници сродних удружења: предсједник Дрварчана Миња Зельковић, предсједник Јањана Милан Марјанац, предсједник Удружења Доњи Вакуф Станко Јоветић, Удружења са Мањаче Љубо Савановић, представници Удружења Петровчана. Програм је водила Сања Убовић. **ВЕСНА ВУКОВИЋ**

ПРЕДСТАВЉЕНА КЊИГА ЗВУЦИ СА КУПРЕСА

На овогodiшњем Купрешком сабору представљена је књига *Звуци са Купреса* Мирка Матића из Благаја, који живи у Бањалуци.

– Желећи да Купрес отргнем од заборава написао сам књигу о завичају. Срби на Купресу постоје више од 10 вијекова. Преживјели су турску исламизацију, покатоличавање, ратна страдања, колонизацију. Прије 75 година било је више од 10 хиљада Срба, а сада око 500 укупно и на територији РС и Федерације. Око 4,5 хиљаде је отишло послје 1945. г. колонизацијом у околину Новог Сада, а око 4,5 хиљаде је током последњег рата протјерано и расуто по цијелом свијету – рекао је Матић и напоменуо да је књига важна због људи расијаних по свијету.

– Важна је и због дјеце која нису рођена на Купресу, да знају одакле су њихови преци и да коријен не забораве. У књизи су описане славе и светковине које су важне за наша села као и сеоски послови, орања, кошевине. Нисам заборавио да поменем „петровданске ватре“, „чергице“ и друге светковине које се одржавају током године на Купресу – рекао је Матић.

ВОДОСНАБДИЈЕВАЊЕ НАЈВЕЋИ ПРОБЛЕМ

Као једна од најмањих и најнеразвијених општина у Купрес (РС) има 320 становника. Општину чине три села: Ново Село, Шеменовци и Мрђановци. Према попису из 1991. године, на овом простору било је 792 становника, од чега тек деветоро није било српске националности.

– То је 10-15% територије предрадног Купреса који послје Дејтона носи назив Купрес у РС. Обновљене су школа, општина, амбуланта и зграда полиције. У нашој општини живе само Срби. Основна школа броји укупно 10 ђака, до петог разреда. Постоје два већа привредна објекта за прераду дрвета, а добар дио становништва се бави и сточарством – рекао је Милишић, који се потом осврнуо на проблеме.

– Највећи проблем је водоснабдијевање. И заправо то је главни ограничавајући фактор за развој општине. Ради се о висоравни, најнижа тачка налази се на око 1.100 метара. Општина чини напоре заједно са Владом РС да се врше бушења и да се помоћу бунара ријеша овај проблем, али потребна су велика средства. С обзиром да је буџет општине мали, за сада је тек дио средстава обезбијеђен, видећемо како ће даље тећи – објаснио је Милишић.

Одржан трећи Сабор Мацура у Београду: Славе Светог архангела Михаила, чувају српску традицију и не заборављају своју постојбину – планину Комови

Више од 350 људи, Мацура из Сјеверне Далмације, Републике Српске, Србије, Словеније, као и других земаља источне Европе окупило се 30. септембра у београдском *Сава центру* на трећем по реду Сабору Мацура. Скуп је организован под покровитељством Организационог одбора, који чине Милош Мацура, Славко Мацура и старјешина Сабора Милош Мацура.

Први дио програма био је посвећен одласку у Храм Светог Саве на Врачару, гдје је служен парастос за Мацура који више нису међу живима, посебно многобројне настрадале од усташке руке током Другог свјетског рата и у Логору Јасеновац, као

и деведесетих година током грађанског рата на тлу тадашње Југославије.

Програм Сабора настављен је у ресторану *Сава центар*, гдје се присутнима

обратио старјешина Милош Мацура обавјештавајући их о активностима Мацура у протеклих годину дана и плановима за наредни период.

– Посебно значајан до-

принос дали су и на овогodiшњем скупу Мацура из Пољске, у повезивању са септембрама из овог дијела Европе – нагласио је старјешина скупа.

– Мацура нису само они који носе ово презиме, већ сви они који се осећају Мацурама независно како се данас презивају и како се национално декларирају. Наши преци су прије скоро 500 година почели постепено да напуштају Црну Гору разјединивши се за сва времена. Дошло је вријеме да направимо корак у супротном смјеру, како бисмо опет били ближи једни другима – наведено је на почетку програма.

Мацура су, сада већ тра-

диционално, имали прилику да виде и богат културно-умјетнички програм различитих извођача из Далмације и Србије. Наступило је КУД *Буковичка Кистања*, које је одиграло *Глуво коло* и представили су како је изгледала буковичка свадба у стара времена.

– Окупљени су имали прилику да стекну нова знања о свом поријеклу, да се упознају и разговарају са својим септембрама – рекао је Милош Мацура.

– Мацура су направиле и свој грб на коме се издвајају три сегмента: на првом је архангел Михаил, крсна слава свих Мацура, на другом су 4 оцила, симбол српства, а на последњем је црногор-

ска планина Комови, постојбина племена Мацура – како је он објаснио.

О плановима за наредни период Милош Мацура је казао да планирају формирање формалног удружења грађана путем којег би било настављено очување мацурске културне баштине и духа, и интензивирање повезивања са Мацурама из источноевропских земаља.

– Такође, оснивањем различитих секција унутар удружења планирамо да пружимо подршку и помоћ родољубивим мацурским преношењем знања, давањем смјерница и савјета. Колико можемо да помогнемо једни другима – закључио је он

ВЕСНА ВУКОВИЋ

БРАТСТВЕНИЦИ ПОД ЈЕДНОМ КАПОМ

– Наш циљ је, прије свега, окупљање припадника мацурског рода из Сјеверне Далмације, Републике Српске, Србије и других земаља источне Европе, као и истраживање поријекла и историје. Први корак у свеобухватном истраживању поријекла нашег племена представља књига о Мацурама, објављена 2014. године, коју су на основу историјских списа, генетичке генеалогичке и народног предања написали Дејан Вујанић, Синоша Јерковић, Александар Маринковић и Јовица Кртинић. Осим књиге, већ четири године постоји и портал *Мацура* и странице на Фејсбуку и Инстаграму, које уређује наш Филип Мацура, а гдје је могуће пратити све наше активности – навео је Милош, старјешина Сабора и идејни творац овог великог пројекта.

У КРАГУЈЕВЦУ ОДРЖАНИ 14. ДАНИ КРАЈИНЕ У ШУМАДИЈИ 2017 ГОДИНЕ

Шумадинци уживали уз крајишке игре и пјесме

У организацији удружења грађана Крајине Зора из Крагујевца 23. и 24. септембра 2017. године по 14. пут одржана је манифестација *Дани Крајине у Шумадији*.

Публика је могла да види концерт пјесама и игара Крајине и Шумадије, етно изложбу старих предмета, изложбу са сликарских колонија Зоре, изложбу рукотворина чланица удружења, изложбу и дегустацију старих традиционалних јела из Крајине и Шумадије и турнир у традиционалном спорту – боћању.

Манифестација је почела дефилеом учесника манифестације од Крста до Природно-математичког факултета.

На концерту домаћин манифестације Зора старим обичајем прелом је отворила манифестацију. У наставку програма наступило је КУД Славонија у срицу са пјесмом и игром из Славоније, пјесмом из „вика“ представила се крагујевачкој публици МПГ Вожд Карађорђе из Вишеграда, пјевањем уз гусле присутне је поздравило гусларско друштво Карађорђе из Крагујевца. Своју пјесму су представили чланови МПГ Фоцаци из Војке, док су Шумадију представили чланови

КУД-а *Сиван Книћанин* из Кнића и ЦЗНТК Абрашевић из Крагујевца.

Присутнима се обратио и књижевник Александар Ва-

силевић са одломком романа *Са Цешине Никола* и млади пјесник удружења Зора Љубиша Шљивић са пјесмама и афоризмима.

Концерт је завршен са заједничком пјесмом свих учесника концерта.

Пјесма и дружење су се наставили на заједничкој ве-

чери свих учесника и пријатеља удружења Зора.

У недјељу 24. 9. одржан је турнир у балотама уз учешће Крајишника из више градова

из Србије, прво мјесто освојила је екипа *Далмације* из Крагујевца, а друго екипа *Цар Лазар* из Крушевца.

ПРЕДРАГ ТОДОРОВИЋ

ПРОСЛАВЉЕНА СЛАВА У СЕЛУ ПЕРНА (ОПШТИНА ТОПУСКО) НА КОРДУНУ

Госпојина у селу Перна на Кордуну

Осванула је Велика Госпојина или народно „Госпојна – слава парохије Перна. Сеоски збор је дан за који се некад живјело, ишчекивало, надало. Дан који генерације и генерације Перјана памте.

Данашња је за разлику од прије тридесет и више година другачија. Нема жамора у селу данима прије осванућа и у очекивању славе. Нема више сеоских шерета Пајкана Бабуре, Матије Божића, Љубана Рачка, који су посебно за Госпојину били инспирисани. Нема ни „неких нових клинаца“ који би их наслиједили јер су се расули широм свијета!

У мојој фамилији Госпојина је одувјек била дан када је долазила родбина... Павловићи из Подгорја, Милојевићи из Голиње, Дивићи из Пониквара, Војновићи (Вржови) из Воркапића, Војновићи (Агићи) из Црног Потока, Орешчани из Пецке, Обрадовићи и Клипе из Буковице, Врге из Вргинмоста... Исто је било и у другим перјанским кућама – свако је ишчекивао своје.

У оно вријеме није било ни „полароида“, а камоли мобилних телефона са моћним камерама који би свједочио значај празника, него би се посебно за ову прилику наручивао сликар!

Највећи дио старих фотографија са „латином“ које се као драгоцену благо чувају у сеоским кућама, осим ако нису током Олује и након ње се уништене – мајсторско је дјело сликара Николе из Вргинмоста.

Овогодишњи збор је „рашћерала“ киша. Таман су се људи почели окупљати, отац Миле Ристић, парох „топлички“ и „перјански“ је завршавао службу на мјесту на којем је некада била Црква Успења пресвете Богородице и спустио се плусак. Међутим, тридесетак најупорнијих је остало у дому и уз батеријско свјетло евоцирана су сјећања.

Некад је сеоска црквена порта која је у мојим генерацијама била школско игралиште била ограђена бетонским стубовима и зеленилом које је чинило двадесетак јаблана и храстова широке крошње. Јаблани су једва

одолели овогодишњем невремену ако у то не рачунамо по неку одломљену крупнију грану. Храст који је заштитни знак улази у задње фазе живота.

Слично је и са мјештанима јер Перна од некадашњих петстотина становника данас броји једва педесетак. Храст је вјероватно заостао када је подигнут Храм Успења пресвете Богородице 1789. Храм је обновљен 1886. године, спаљен 1941. до темеља уништен 1995. године. Данас је на мјесту храма дрвени крст на бетонском постољу. Постоје жеље и идеје подстицане од Перјана који су након Олује или раније завршили у прекоморским земљама, прије свега Канади, да се на мјесту некадашње сагради нова црква! Идеја хвале вриједна, али за чију реализацију треба прије свега новца, времена, енергије. И надасве људи који би залазили и долазили у Храм.

Парохију Перна сачињавају: Сува Перна, Доња Перна, Црни Поток, Пољице, Рујница, Пецка и дио Пољана

БОРО РКМАН

ОПШТИНА ШЕКОВИЋИ НА КРСНОЈ СЛАВИ ДОДИЈЕЛИЛА ПРИЗНАЊА ЗАСЛУЖНИМА

Плакета и сат за Драга Ашћерића

Општина Шековићи обиљежила је дан и крсну славу општине – Успења пресвете Богородице, 28. августа. Програм обиљежавања започео је полагањем вијенаца на Централно спомен-обилежје и у Спомен-соби жртвама Одбрамбено-отаџбинског рата.

Затим је одржана свечана сједница Скупштине општине Шековићи у Дому културе у Шековићима. На сједници су говорили предсједник Скупштине општине Митар Лазић и замјеник начелника општине Шековићи Славиша Мркајић.

Поводом дана општине, управа је додјелила плакете и поклоне људима који су својим дјеловањем учинили доста на развоју општине, промоцији општине и области хуманитарног рада. Плакете за развој додијељене су Амбасади Јапана у БиХ, Амбасади Словачке у БиХ, Милану Кикићу (директор ЈП *Воде Српске*), Пери Лукићу (директор *Кесо-традње*).

Посебну захвалност општина је исказала делегацији Министарства пољопривреде, водопривреде и шумарства, чијом заслугом је имплементиран пројекат уре-

» Замјеник начелника општине Шековићи Славиша Мркајић и Драго Ашћерић

ђења корита ријеке Дрињаче. У области развоја пољопривреде плакете су добили Милосав Глишић и Ненад Бобар. За хуманитарни потез године плакету је добио Миле Кандић.

Плакету и сат са посветом општине Шековићи добио је

и предсједник Удружења *Бирач – Дрина* Драго Ашћерић. Овај угледни привредник истакао се својим хуманитарним радом помажући људима са ових простора, а дао је и огроман допринос промоцији саме општине.

ВЕСНА ВУКОВИЋ

УДРУЖЕЊЕ СРБА ИЗ ОПШТИНА БОСАНСКЕ КРАЈИНЕ У ФБИХ ОРГАНИЗУЈЕ

ЗАВИЧАЈНО ВЕЧЕ КРАЈИШНИКА

- субота 18. 11. 2017. године 19 часова у Дому Војске у Београду (Француска улица 2). Резервације на телефоне 064 427 66 95 и 060 387 48 54

ДА ЛИ ЈЕ ПРАВДА ДОСТИЖНА? У БЕОГРАДУ СЛУЖЕН ПАРАСТОС СРПСКИМ ЖРТВАМА У ЗЛОЧИНАЧКОЈ АКЦИЈИ МЕДАЧКИ ЦЕП

Родитељи несталих умиру чекајући правду

У организацији у знак сјећања на жртве пострадале у хрватској злочиначкој акцији у септембру 1993. године у *Медачком цељу* (код Госпића у Хрватској) у суботу, 9. септембра, служен је парастос у Цркви Св. Марка у Београду. Потом је положено цвијеће на спомен-плочу страдалим Србима у Ташмајданском парку.

Председница Удружења несталих и погинулих лица Суза Драгана Ђукић каже да удружење традиционалним организовањем парастоса покушава да оживи процес оживљавања сјећања на српска страдања.

ОСУМЊИЧЕНИ ПОСТАО КОЛИНДИН САВЈЕТНИК

— У селима нема више живота. У Дивоселу је 1991. г. живјело 344 људи, данас их више нема, у Читлуку је било 217, остао је само један старији брачни пар, док у Почитељу од некадашњих 307 житеља данас су преостале свега три старице — каже Ђукићева и додаје да породице желе да њихови најмилији који су били жртве овог и сличних злочина почивају у миру, а то могу само ако правда буде задовољена.

— Многи родитељи су умрли, а да нису нашли своју дје-

цу и сахранили њихове посмртне остатке. Плашимо се да ако се процес есхумације и идентификације не убрза, можемо доћи у ситуацију да и када се нађе и идентификује неко нестало лице нема ко да га преузме — истакла је Драгана Ђукић, наводећи да је велики проблем хрватска реторика, која је под политичким утицајем често иста као дедесетих година и да као таква, најалост, цио поступак враћа на почетак. Председник Координа-

ције српских удружења породица несталих, убијених и погинулих лица са простора бивше Југославије Драган Пјевач подсетио је да је 9. септембра 1993. године у акцији под називом *Медачки цељ* хрватска војска напала Дивосело, Читлук и Почитељ, три српска села у Хрватској која се граниче са Госпићем.

— Села су, прије напада, више од годину дана била под заштитом снага Уједињених нација. Убијено је 88 људи, од тога 36 цивила, махом старих, од којих 17 жена. Села су систематски опљачкана, а куће и помоћне зграде су запаљене и експлозивом савршене са земљом — рекао је Пјевач.

Њему сјећање на овај догађај посебно тешко пада. Како је Пјевач испричао за *Српско коло* његову мајку Боју нашао је брат Никола, након осамнаест дана.

— Тијело јој је било изре-

У ПРИПРЕМИ ХРВАТСКЕ СПОМЕН-МЕДАЉЕ

Драган Пјевач је подсетио на опасну чињеницу да је „на прослави двадесетогодишњице акције *Медачки цељ* у Госпићу тадашњи министар бранитеља Предраг Матић рекао да је ова акција у хрватском народу призната одувјек и у истом је рангу као и друге ослободилачке акције те да је неправедно маргинализована.

Матић је том приликом рекао да Министарство бранитеља у сарадњи с председником Ивом Јосиповићем припрема и спомен-медаљу која ће говорити о Медачком цељу, а коју ће добити „заслужни појединци и војне јединице“.

шетано мецима, од ударца тупим предметом била је без половине главе, а на десној руци није имала три прста. Против Давора Домазета Лоше, Младена Маркача, Жељка Сачића, Звонка Брајковића и Горана Блажевића ми смо, као породица, прије двије године поднијели кривичну пријаву на 14 страница због наведених злочина и убиства наше мајке. Одазвали смо се на сва свједочења и доставили доказе из поступка против Мирка Норца. До

данас није било одговора на ту пријаву, осим што је хрватска председница Колинда Грабар Китаровић прије годину дана Давора Домазета поставила за свог савјетника за националну безбједност — рекао је Пјевач и подсетио да је током доказног поступка утврђено да су старице паљене у својим кућама, клане, једна старица је набијена на колац, заробљени војници су вучени аутомобилима, вјешани и тако објешени гађани ножевима.

— Након што су првостепени судови утврдили да имамо право на накна-

ду, другостепени судови су пресуду укинули. У поновљеном поступку одбијени смо са захтјевом и са жалбама и испостављен нам је рачун за судске трошкове од преко 10.000 евра — објаснио је он.

СИСТЕМАТСКО РАЗАРАЊЕ ПРОШЛО НЕКАЖЊЕНО

Да су страшни злочини почињени, потврђује и извјештај команданта Унпрофора генерала Жан Кота, који је обишао ова села послије акције 19. септембра. У извјештају Кот је навео да „у селима *Медачки цељ*а више није било трагова живота, ни живих људи ни животиња“. Разарање је, према његовом извјештају, било потпуно, систематски и намјерно.

Пјевач је навео да је за све ове злочине у мају 2008. године Жупанијски суд у Загребу изрекао казну генералу Мирку Норцу „за нечињење“, у трајању од 7 година, коју је Врховни суд смањио за годину дана.

— Првооптужени Рахим Адеми, који је формално био главкомандујући, ослобођен је било какве одговорности, јер је, по наводу Суда, стварни заповједник акције био неко други, тј. адмирал Давор Домазет Лошо. Прошле године Суд је правоснажно пресудио и изрекао казну на пет година затвора још једном починиоцу, који је признао да је убио једну старицу — рекао је Пјевач и подсетио да је током доказног поступка утврђено да су старице паљене у својим кућама, клане, једна старица је набијена на колац, заробљени војници су вучени аутомобилима, вјешани и тако објешени гађани ножевима. **ТЕКСТ И ФОТО: ВЕСНА ВУКОВИЋ**

ЖРТВЕ БАЦАЛИ И У СЕПТИЧКЕ ЈАМЕ

Према Пјевачевим ријечима, утврђено је да су заповједници, непосредно потчињени Мирку Норцу издали наређење да се војницима уступи експлозив којим могу минирати куће те да се дио лешева организовано превезе, баца и затрпа у септичку јаму куће у предграђу Госпића у којој је касније пронађено 11 тијела.

— Након ДНК анализе утврђено је да шест тијела припада жртвама из *Медачког цеља*. Те чињенице нису нашле мјесто у оптужници. Према подацима удружења након акције, хрватска страна и Унпрофор су српској страни током 1993. предале тијела 76 жртава, углавном цивила — рекао је Пјевач.

НАКОН 22 ГОДИНЕ НЕМА ОДГОВОРНИХ ЗА ЗЛОЧИН НАД 81 СРПСКИМ ЦИВИЛОМ КОЈИ ЈЕ ПОЧИЊЕН ТОКОМ ХРВАТСКЕ ЗЛОЧИНАЧКЕ АКЦИЈЕ МАЕСТРАЛ

Српским жртвама страдалим у селу Бравнице код Јајца дугујемо истину

Стравичан злочин над Српским цивилима који се догодио у селу Бравнице код Јајца 1995. године потпуно је занемарен и о њему се ћути.

Српску избјегличку колону, која се кретала од Србобрана ка Јајцу, напали су 13. септембра 1995. године код села Бравнице, на око 3 км испред Јајца, припадници Друге гардијске бригаде Хрватске војске. Сачекали су их у засједи и почели немилосрдно да убијају. Ненаоружани и потпуно изненађени цивили нису пружили никакав отпор.

Колону су углавном чинили жене, дјеца и старци. Припадници Хрватске војске немилосрдно су их истребљивали, најприје гађајући их зoljaма и гранатама, да би потом преживјеле „овјеравали“ аутоматским пушкама.

Да иронија буде већа, један од најодговорнијих за овај злочин Дамир Крстичевић тренутно је министар одбране Хрватске. Двије године раније, 1993.

године, војници Републике Српске управо су на том простору спасили хрватске избјеглице који су бјегале од муслимана из Травника.

Хрватска војска није имала милости, па је изрешетала безбедну колону српских избјеглица, усмртивши чак 81 цивила. Најмлађа жртва био је дјечак од три године а нај-

старија је имала преко 90 година. Према исказима свједока, само у једном аутобусу, услјед ватре коју су отворили припадници Хрватске војске, убијено је и рањено више од половине путника (50 сједишта плус око 30 лица која су стајала), да би тај исти аутобус за жртвама у њему потом гађали зoljaм и запалили

га са преосталим рањеницима и мртвима унутра.

О страдању српског становништва у овој колони говоре свједоци који су се затекли у колони и који су били очевици онога што се догађало, а поједини од њих су изгубили своје најближе или су и сами били тешко рањени. Они су саслушани од стране истражних судија, а ради њихове заштите умјесто имена наводе се шифре лица под којима се њихови искази налазе у документацији Комитета за прикупљање података о извршеним злочинима против човјечности и међународног права.

Из њихових исказа очигледно је да су припадници Хрватске војске одмах предузели мјере за уклањање доказа. По свједочењу очевидаца, однијели су неке лешеве убијених, тако да ће тачан број убијених и рањених тек накнадно моћи да се утврди.

Ово је само још један од многобројних злочина над српским цивилима који су

ПОБИЈЕНО СЕДМОРО ДЈЕЦЕ

На мјесту Царево Поље откопана је масовна гробница са 81 тијелом српских цивила, међу којима и многих који су страдали у Бравницама. Откопана су и тијела седморо дјеце од 3 до 16 година Драгана (3), Борке (9), Велибора (13) и Борислава (10) Јанковића док се за Александром (6) и Весном (5) Петрић као и Данијелом Јанковић (16) још трага и воде се као нестали јер су изгорели у аутобусу.

» БИЛИ СУ САМО ДЈЕЦА: Велибор Н. Јанковић и Драган Д. Јанковић

починили хрватски војници. Српским цивилима, међу којима је било и седморо дјеце, убијеним у селу Бравнице није подигнуто никакаво спомен-обилежје које би сједочило о масакру великих размјера, који је почи-

њен током злочиначке акције хрватске војске *Маестрал*. *Савез Срба из региона* тражи да се страдалој српској дјечи и цивилима подигне спомен-обилежје и да се коначно започне истрага о овом злочину. **С. К.**

ИСТОРИЧАР ДР МИЛАН МИЦИЋ ПРЕДСТАВИО СВОЈА КЊИЖЕВНА ДЈЕЛА О СРПСКИМ ДОБРОВОЉЦИМА У ЦИКЛУСУ ВЕЛИКИ РАТ И КЊИЖЕВНОСТ

Сјећање на генерацију која се никад није одрекла слободе, иако је унапријед била осуђена на смрт

У склопу циклуса *Велики рат и књижевност* 4. октобра 2017. године у Студентском културном центру у Београду представљени су радови историчара др Милана Мицића који описују српски добровољачки покрет у Русији током Првог свјетског рата, борбу српских добровољаца на фронту у Добруци 1916, њихово извлачење из Русије и долазак на Солунски фронт 1918. *Српски добровољци 1914–1918, животи, сећања* је документарна проза о српским добровољцима настала на темељу казивања потомака.

Уредник програма СКЦ-а Весна Капор је др Милана Мицића представила као историчара чија су дјела пуна „литерарних наноса“.

– Својим постојаним и дугогодишњим радом др Мицић је забиљежио приче потомака из различитих дијелова некадашње Аустроугарске монархије у којима су живјели Срби, а из којих се види да је мотив српских добровољаца била наталожена жеља за слободом и јединством – рекла је Весна Капор.

ОТПИСАНА ГЕНЕРАЦИЈА

У свом излагању др Мицић је нагласио да су српски добровољци из Првог свјетског рата у многим ситуацијама били потпуно отписана категорија људи и да представљају типичан примјер генерације која је била „жртва историјских збивања“.

– Као држављани Аустроугарске из Босне и Херцеговине, Лике, Бање, Кордуна, Славоније, Далмације, Баната, Бачке, Барање, Срема, Боке Которске одређени су се у Првом свјетском рату да се боре на страни српске и црногорске војске. У перцепцији своје државе они су били велеиздајници и у случају да буду заробљени чекао их је пријеки суд. Били су кажњавани вјешањем. Њихове породице су биле интерниране у логоре широм Аустроугарске. Имовина им је била конфискована. Значи, то су били људи који су унапријед били осуђени на смрт – рекао је др Мицић и подсетио на мит о непокорености Срба који и данас живе у Румунији.

– Мит је настао као последица учешћа бораца прве срп-

ЉУБАВНЕ ПРИЧЕ ЗА ХОЛИВУДСКИ СЦЕНАРИО

Аутор је напоменуо да је рат донио нејероверне љубавне приче из којих су настали и бројни бракови српских добровољаца са руским дјевојкама.

– Личанин из банатског Руског Села Илија Новаковић заљубио се у Рускињу из Одесе која се звала Теодора Тукчук. Он је учествовао у борбама на Добруци у којима је био рањаван, потом га је ратни вихор одвео на Сибир, а потом и на Солунски фронт. Љубав је побиједила све препреке, па се овај војник у жељу грађанског рата вратио по своју дјевојку у Одесу. Живјели су потом у Руском Селу, а он је умро од туберкулозе. Знајући да му се ближи крај завјетовао је свог најбољег друга Раду Свилаара да се ожени његовом женом и да је на тај начин заштити – испричао је др Милан Мицић, не кријући чуђење што се нико од филмских стваралаца до сада није досјетио да направи документарну или играну серију инспирисану судбинама српских добровољаца у Првом свјетском рату.

» Весна Капор, др Милан Мицић и др Миљан Милкић

ске добровољачке дивизије у Добруци. Они би у безизлазним ситуацијама извршили самоубиство. То су чинили да би заштитили своје породице и на тај начин спријечили репресију од стране Аустроугарских власти – рекао је др Мицић који се осврнуо и на добровољце који су у Првом свјетском рату дошли из Русије.

– Ријеч је о Србима који су се као аустроугарски војници предавали Русима у борбама на Галицији. Били су то tzv. „лаки заробљеници“. Они ни-су жељели да се боре против Руса, а потом су били расијани као ратни заробљеници на широком простору од Кијева, па све до Ташкента и Бухаре у Узбекистану. Тамо су радили најтеже физичке послове на спахијским имањима, на сјечи шуме и у рудницима – рекао је др Мицић и напоменуо да је и Русија као и друге земље зараћене у Другом свјетском рату сматрала да рат неће потрајати дуго.

– Постоји пода-

У перцепцији своје државе они су били велеиздајници и у случају да буду заробљени чекао их је преки суд, а њихове породице биле би интерниране у логоре

КОМУНИЗАМ ДИЈЕЛИ ОЧЕВЕ И СИНОВЕ

Др Милан Мицић је рекао да му је као основа послужило његово село Војвода Степа у коме је живјело 397 добровољачких породица, док је у седам околних колонија рачунајући и Војвода Степу било је најмање насељено око 1.500 добровољачких породица.

Аутор је рекао да није имао прилику да разговара са добровољцима, док генерација њихових синова није записивала, а ни много слушала своје очеве. Мицић је навео да је у четири добровољачке колоније било настањено 778 добровољаца. Он је разговарао са 471 потомком и добио податке за 220 људи.

– Нажалост, многи потомци о својим прецима готово да ништа не знају. Главни разлог због кога је дошло до менталног прекида очева и синова настао је због идеолошких промјена које су настале 1946. године.

НАГРАДА БРАЋА МИЦИЋ

Весна Капор је истакла да су дјела др Милана Мицића била веома примјерљива у књижевним круговима и да су завриједила награде.

– За мене је највеће признање што сам од Књижевне заједнице *Крајина* добио Награду *Браћа Мицић* – рекао је аутор и захвалио присутним представницима Николи Корици и Милану Пађену.

так да има чак 20.000 писама који су били веома емотивно написани и упућени српском посланству у Петрограду као српској војној мисији. Већ 1915. године добровољци су почели да буду транспортовани Дунавом до Србије и већ тада је пристигло око 3.500 људи. Тај број био би и већи, али је уласком Бугарске у рат спријечен транспорт Дунавом – рекао је др Мицић и додао да су добровољци из Русије од 1915. године ушли у елитни одред српске добровољачке војске мајора Војина Поповића, званог Војвода Вук. Само четири дана након свог доласка, у првом јуришу на Букову главу код Власинског језера масовно су изгинули.

Др Мицић је истакао да су српски и руски официри са доста неповјерења и подозривости посматрали ове добровољце због чи-

њенице да је ријеч о бившим аустроугарским војницима.

ПОБЕДНИЦИ КОЈИ СУ ОСУЂЕНИ НА ПОВЛАЧЕЊЕ

– Српски добровољци и официри који су дошли са Крфа покушавају да се интегришу унутар српске добровољачке дивизије у једну цјелину. Дивизија је била потпуно специфична јер се састојала од људи чији су командни кадар чинили 132 официра која су дошла са Крфа, као и дио нижег командног кадра који је био састављен од добровољаца Срба, Хрвата, Словенаца и Чеха. Већину војске чинили су Срби који су потицали из ових крајева. Дивизија је била састављена по руском устројству формирана, добровољци су прошли аустроугарску војну обуку која се битно разликовала од српске војне обуке – рекао је др Мицић, напомињући да је додатна мука била што је руска влада оптерећена својим проблемима само дјелимично опремила добровољце ратном опремом, што су они прихватили као израз неповјерења према њима као бившим аустроугарским војницима.

– Уочи борбе у Добруци добровољци су добили само 150 метака и старе пушке,

„малихерке“ аустроугарске, које су биле врло лоше. Добили су муницију која није била одговарајућа. У борбама са елитним бугарским пуковима из треће армије они су ишли на нож, ишли су на бајонет да би дошли до бољег бугарског наоружања. Њихова трагедија је у томе што су они добијали бојеве против Бугара и Турака, али су били приморани да се непрекидно повлаче. Наиме, руске и румунске трупе биле су веома слабе, Бугари су их побјеђивали, па је српска добровољачка војска упркос војним пobjедама морала да буде у стању повлачења, што је деморалисало саме борце – рекао је др Мицић, који се потом осврнуо и на раздоре унутар саме дивизије изазване српско-хрватским сукобима.

ЈУГОСЛОВЕНСКА ИДЕЈА ОСУЂЕНА НА ПРОПАСТ

– Југословенска идеја која је прокламована Нишком декларацијом 1914. године тражила је да се у рововима у Добруци, као и касније на Солунском фронту нађу и хрватске и словеначке масе. У првој српској добровољачкој дивизији искључиво су били Срби и мањи број Хрвата, Словенаца и Чеха. Пошто се ова дивизија показала изузетно добро у борбама на Добруци, извршена је насилна мобилизација Хрвата, Срба и Словенаца, њих око 20.000 – истакао је др Мицић и оцијенио да се тада јасно види однос према југословенској идеји у масама.

– Октобра и новембра 1916. године дошло је до хрватске побуне, па су присилно мобилисани хрватски војници масовно одбили да приступе добровољцима. Дошло је и до оружаних сукоба, пале су и мртве главе и показало се да југословенска идеја суштински не постоји – закључио је др Мицић и додао да је добровољачки покрет у Русији био у стању хроничне кризе.

– Нагрижени хрватско-српским сукобима, као и бољшевичким издајама, правде, слободе, једнакости довели су до тога да око 13.000 војника напусти српски добровољачки корпус и да се касније прикључи бољшевицима или једноставно да лутају бескрајном Русијом у вртлогу револуције – закључио је Мицић.

На ауторов рад се осврнуо рецензент књиге потпуковник др Миљан Милкић.

– Чињеница да о догађајима аутор непристрасно и објективно представља посебну вриједност књиге. Јасно писан, добро структуриран, овај рукопис нуди нове садржаје, како академској заједници, тако и заљубљеницима у војну и друштвену историју – рекао је Милкић, који је оцијенио да је аутор нашао праву мјеру користећи свједочанства која су врло често непотпуна и врло субјективна.

ТЕКСТ И ФОТО: ТРИФКО ЂОРОВИЋ

ТРИ МОТИВА ДОБРОВОЉАЦА

Др Мицић се трудио да његова књига прати судбину малог, обичног човјека, српског добровољца, сељака који је био једва писмен и који је у том времену бурних радикалних великих ломова, згуснуте историје коју је донео Први свјетски рат био често препуштен сам себи. Аутор је објаснио који су били мотиви добровољаца, па је као први разлог навео да је српско становништво у очима Аустроугарске носило колективну кривицу Сарајевског атентата. Други разлог је била српска национална идеја, односно жеља да се сви Срби уједине у једну државну цјелину. За вријеме рата појавила се и југословенска идеја, чији су носиоци у првој добровољачкој српској дивизији били малобројни Хрвати и Словенци, који су били официри.

Успење пресвете Богородице прослављено у манастиру Лепавина

Празник Успенија пресвете Богородице – Велика Госпојина – свечано је и уз присуство великог броја вјерника и ходочасника прослављен у манастиру Лепавина. Празничну свету литургију у манастирском храму предводио је архимандрит Данило (Љуботина), а саслуживали су јеромонах Василије, јереји Ђорђе Филиповић и Веселин Ристић и ђакон Угљеша Пилингер из Вараждина.

Лепавина је манастир посвећен Вавдењу (Рођењу) пресвете Богородице недалеко од града Копривнице у Хрватској. Према летопису, манастир Лепавина је подигнут око 1550. године, дакле ускором по оснивању првих српских насеља у овом крају. Као његов оснивач помиње се

монах из манастира Хиландара Јефрем Вукодабовић, поријеклом Херцеговац, који је са два монаха из Босне саградио дрвену црквицу.

Убрзо им се придружило још неколико монаха, а установа је, према летопису, проглашена манастиром. Манастир је тешко пострадао за вријеме НДХ. Тек 1977. го-

дине, захваљујући тадашњем загребачко-љубљанском митрополиту Јовану почињу значајни радови на обнови манастира Лепавина.

Поред сачуваних дијелова првобитног иконостаса манастир Лепавина данас чува много књига и рукописа који свједоче о историји тамошњих Срба.

Мала Госпојина прослављена у мјесту Лисичине код Воћина

Празник Рођења пресвете Богородице – Мала Госпојина, молитвено је прослављен у селу Лисичине (општина Воћин) вечерњим богослужењем у Храму Светог великомученика Георгије, гдје се овај празник традиционално обиљежавао као слава села. Литургију је служио протојереј Драган Гаћеша, парох слатински.

У Лисичинама је постојала дрвена црква коју је 1748. године епископ пакрачко-славонски Софронije Јовановић посветио у част Светог Георгија. Та црква је 1869. го-

дине замијењена новом, зиданом црквом, која је у Другом свјетском рату оштећена. Литургијски предмети и бо-

гослужне књиге су уништени. Храм је обновљен 1990. године, а већ 1991. године тешко је оштећен и спаљена је унутрашњост храма. Иконостас је пренијет у ризницу митрополијског двора у Сремским Карловцима, гдје је реставриран и изложен у сталној поставци.

Према попису становништва из 1991. године, у Лисичинама је живјело 160 становника, од тога 154 Срба, 2 Хрвата и 4 Југословена. На попису из 2011. године у Лисичинама није било становника. **СЊЕЖАНА СТАНИШИЋ**

Слава села Мацуте (општина Воћин)

Уз главну цесту Воћин – Миклеуш, у селу Мацуте (општина Воћин) у западној Славонији, стоји православни парохијални Храм Успења пресвете Богородице. Црква је саграђена 1688. године. Година градње још увијек је видљива на зиду звоника по уласку у цркву.

Ријеч је о једнобродној цркви с приграђеним звоником на прочељу, која је изван функције и прелуштена је пропадању. Храм је запаљен на православи Божић 1942. године. Локално православно становништво је након рата скидало цријеп с цркве за покривање својих кућа. Црква у Мацутама једна је од најстаријих у околини, данас стоји без крова и одолијева времену.

И ове године, по традицији, 28. августа, на Велику Госпојину, неколико стотина православних вјерника прославило је празник Велике Госпојине вечерњом молитвом и резањем славског колача.

Вечерње богослужење служио је протојереј Драган Гаћеша, парох слатински. Након читања молитве вјер-

ници су вечерали и наставили дружење до касних вечерњих сати уз музику и плес.

Након више од 70 година запуштености најављена је и обнова ове цркве, као што је то урађено у Воћину и Миклеушу. Несебичан поклон почетку изградње дали су расељени мјештани Мацута настањени у Борчи код Београда. **СЊЕЖАНА СТАНИШИЋ**

ОБНОВЉЕН ПРАВОСЛАВНИ ХРАМ СВЕТИХ 318 БОГОНОСНИХ ОТАЦА У ВОЋИНУ

У Воћину је 1790. године саграђена Црква Светих 318 богоносних отаца. Храм је потпуно уништен у Другом свјетском рату, спаљен је до темеља 9. јануара 1942. године. Нова црква подигнута је 1976. године и посвећена је Светој недељи. Оштећена је паљењем и демолрана током рата, у децембру 1991. године, да би 2000. била обновљена. Прошле године црква је добила ново рухо, постављен је нови кров, урађене су електроинсталације и обновљена је вањска и унутрашња фасада. Према ријечима Драгана Гаћеше, пароха слатинског, обнову је финансирао Општина Воћин у сарадањи са Вијећем српске националне мањине, а дио је обновљен и прилозима вјерника.

Прослављена Велика Госпојина у селу Крештеловац, поред Дарувара

Село Крештеловац, поред Дарувара, историјски је познато по грофовској породици Ердеди, која је у феудалном уређењу Аустроугарске владала овим крајевима.

За православне Србе Крештеловац је прије свега познат по својој светињи посвећеној Успењу пресвете Богородице уз коју је смјештен чудотворни извор лековите воде. Ову светињу походе и многи људи добре воље без обзира на њихову вјерску и националну припадност, користивши се благодатима

лековитог извора питке воде изузетног квалитета. На сам дан посвећен Успенију пресвете Богородице одржава се вечерња служба коју је предводио парох даруварски протоставрофор отац Лука Босанац.

Традиционално се овдје одржава како народ каже Крам уз дружење и музику те богату трпезу. Светиња исто тако веже Билогорце, Мославчане и западне Славонце у свом исконском пријатељству. **С.С.**

Слава села Бодиграј код Окучана

Велики хришћански празник Велика Госпојина прослављена је у селу Бодиграј (општина Окучани) у западној Славонији уз при-

суство нашег народа. Свету литургију предводили су оци Драган Антонић и Александар Бијелић. Литургији су, између осталих, присуство-

вали Душан Ногић, предсједник Вијећа српска националне мањине Бродско-посавске жупаније, Синиша Мартиновић, замјеник начелника општине Окучани из реда Срба, Миленко Ећимовић, вијећник у општини Окучани и Никола Ивановић, замјеник градоначелника града Пакраца. Након завршене литургије окупљени народ се дружио у дворишту цркве у добром расположењу. **С.С.**

Велика Госпојина у Пакрацу

Празник Успенија пресвете Богородице молитвено је прослављен у свим храмовима Епископије-славонске који пресвету Богородицу и спомен на њено успеније прослављају као свог патрона. У понедељак, 28. августа 2017. године, у парохији пакрачкој, у Саборном храму Свете Тројице, са вјерним народом свету литургију уз саслужење протођакона Милана Томашевића служио је протојереј Сретен Лазаревић, парох у Руми у Епископији сремској. Светој тајни причешћа приступили су готово сви окупљени, а након тога, по свршетку свете литур-

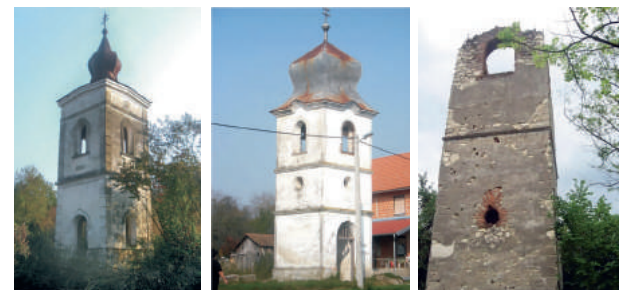
гије, честитајући празник и преносећи благослове преосвештеног владике г. Јована пригодном бесједом присутне је поздравио надлежни парох пакрачки протојереј-ставрофор Ђорђе Теодоровић. У поподневним часовима и у селу Јагма поред Липика,

испред часног крста подигнутог у селу, освјештање славског колача и жита, уз саслужење протојереја-ставрофора Ђорђа Теодоровића и протођакона Милана Томашевића, извршио је протојереј Сретен Лазаревић. **ЕПАРХИЈА СЛАВОНСКА**

Необновљене богомоље у селима Смуде, Ђералије и Ријенци

Цркве и звоници у селима Смуде, Ђералије и Ријенци у општини Воћин од Другог свјетског рата нису обновљени. Парохијални храм Вазнесења Христовог у Смудама, недалеко од Мацута, саграђен је 1753. године, али је врло тешко страдао у Другом свјетском рату, тако да су од њега до данас остале само рушевине.

У Ђералијама, које су смјештене на путу Слатина–Воћин, налази се православна звонара посвећена Великој Госпојини, а саграђена је између 1925. и 1930. године. Звонара је у добром стању. Мања и сиромашнија насеља нису имала цркву, али су њихови становници хтјели надомјестити цркву са малом сакралном архитектуром, најчешће звонаром или крстом. Звонаре су обично дефинисале средишње – кључне тачке насеља.

Према попису из 1991. године, Ђералије су имале 284 становника, од тога 260 Срба, 14 Хрвата и 10 осталих. Према попису из 2011. у Ђералијама је било 623 становника, с обзиром на то да је село насељено Хрватима Јањевцима са Косова.

Село Ријенци, у близини Ђералија, подијељено је у двије парохије. Горњи дио села припада парохији у Слатинском Дреновцу, а доњи дио села припада парохији Смуде. Звонара се налази у

дреновачкој парохији и посвећена је Вазнесењу Господњем, а саграђена је око 1930. године.

Будући да су становници Ријенца истјерани 1991. године из својих кућа, звонара се налази у врло лошем стању.

Према попису из 1991. године Ријенци су имали 120 становника, од тога 112 Срба, 2 Хрвата и 6 осталих, а према попису из 2011. у Ријенцима је остало свега 5 становника. **СЊЕЖАНА СТАНИШИЋ**

11. БРАНКОВИ ДАНИ У ВУКОВАРУ

Пригодним програмом одржаним 8. октобра 2017. године у дворани родне куће нобеловца Лавослава Ружичке свечано је затворена овогодишња културна и духовна манифестација *Бранкови дани у Вуковару*. Ова манифестација сећање је на вјечно младог пјесника Бранка Радичевића, који је у срећним данима свога живота долазио на Добру воду. Жеља организатора је да овом манифестацијом суграђане и све људе добре воље подсјете на пјесника чија је мајка родом из Вуковара, а кроз стихове, пјесме и игру пробуде и подсјете људе на љубав и радост живота упркос тешком времену у којем живимо. Као и претходних година, програм се одржавао неједном поподне.

Први програмски дан био је 24. септембра када је манифестација свечано отворена, а у програму су учествовали: јереј Марко Шукунда, парох трпињски, ученици Струковне школе Вуковар, чланови СКД *Просвјета* – пододбор Борова и дјеца вртића *Вуковар 2* из Вуковара и Борова насеља.

Други програмски дан уприличен 1. октобра под називом *Тамбур, тамбур сийна шамбурице* донио је наступе рецитатора Гимназије *Вуковар*, пјевачке групе *Наши ко-*

ЛИТЕРАРНИ КОНКУРС ЗА УЧЕНИКЕ

Као и претходних година, био је расписан Литерарни конкурс *Ружица Радичевић*, а од великог броја пристиглих радова, у три конкуренције, награђено је њих девет. Организаторе посебно радује интерес школа које наставу изводе на српском језику и ћириличном писму.

ДОБИТНИЦИ НАГРАДА:

- Ученици нижих разреда основне школе:
- Андреа Наранчић за песму *Добро се добрим враћа*
 - Флавио Луцио Гаио Зингони за састав на тему *Учинио сам добро дело*
 - Сара Пауновић за састав на тему *Јесен у мом граду*

Ученици виших разреда основне школе

- Маја Турајлић за песму *Теци теци, Дунаве*
- Александра Макевић за песму *Дивно је бити дете*
- Сара Атлагић за песму *Песникову љубав*

Ученици средње школе:

- Николина Грудич за песму *Љубав*
- Стефани Даниловац за песму *Поноћ*
- Саша Танасић за састав на тему *Моја отаџбина*

рјени из Борова, етно групе *Ђурђевак* из Бобоге, КУД-а *Јован Јовановић Змај* из Бијелог Брда и Школе фолклора *Раковац* из Раковца код Новог Сада.

Традиционални интегрисани радни дан за ученике основних школа одржан је 2. октобра. Ове године у интегрисаном дану учествовали су ученици ОШ *Драгунин Тадијановић*, ОШ *Никола Андрић* из Вуковара и ОШ *Бијело Брдо* из Бијелог Брда.

У програму последњег да-

на манифестације, 8. октобра, учествовали су ВСПД Јавор из Вуковара, Урош Антић, ученик Гимназије *Вуковар*, Саша Танасић, ученик Техничке школе *Никола Тесла* из Вуковара и Друштво српско-грчког пријатељства *Ирида* из Сремске Митровице.

На самом крају, у име Организационог одбора, јереј Вукашин Цветојевић уручио је награде добитницима и захвалнице онима који су помогли да се манифестација реализује.

Слава у Копривни код Осијека

Прославом празника Рођења пресвете Богородице, у Копривни (општина Шодоловци, недалеко од Осијека), у четвртак 21. септембра 2017. године, прослављена је храмовна слава. Свету литургију служио је надлежни парох, протојереј-ставрофор Миљен Илић. Освештано је славско жито и преломљен славски колач, са овогодишњом кумом, Наталијом Бајић из Паулин Двора.

У знак преузимања кумства храмовне славе за наредну годину, четвртину славског колача, од овогодишње куме, примила је Миланка Којчиновић из Копривне.

Од стране Црквеног одбора из Петрове

Слатине, одборник Мићо Антонић уручио је захвалницу поводом кумства о храмовној слави овогодишњој куми Наталији Бајић.

Услиједио је литијски ход до завјетног крста у селу, гдје је, потом, освештана подигнута капелица посвећена пресветој Богородици, да у њој гори кандило. Ову капелицу, за село Копривну, својим прилогом, обезбиједила је општина Шодоловци, на приједлог надлежног пароха, који је подржао начелник општине Шодоловци Миле Злокапа. Након пригодног обраћања надлежног пароха благочестивом народу, присутни су се упутили у Сеоски дом, гдје је послужење припремила овогодишња кума.

У ЕПАРХИЈИ ОСЕЧКОПОЉСКОЈ И БАРАЊСКОЈ ПРОСЛАВЉЕНА ВЕЛИКА ГОСПОЈИНА

ХРАМОВНА СЛАВА У ОСИЈЕКУ

Благословом епископа Бачког и администратора Епархије осечкопољске и барањске Иринеја, 28. августа 2017. године, у Осијеку, на дан храмовне славе – Успења пресвете Богородице – уприличено је славље. Литургију је предводио протојереј Милован Влаовић, уз саслужење свештеника Душана Колунџића, Ратомира Петровића, Александра Ђурановића, Вукашин Цветојевић и ђакон Предраг Јелић из Даља и пратњу женског црквеног хора *Прејодобна мајка Анђелина* из Осијека.

Кумовала је Српска женска

добротворна задруга из Осијека, а кумство за идућу годину преузела је Ангелина Пејовић. По осијечкој традицији, дугој више од једног вијека, након свете литургије освештани су и народу подијељени црвени и бијели каранфили, који су ношени у литији. На овом литургијском сабрању секретар Црквеног суда Епархије осечкопољске и барањске Милован Влаовић прочитао је одлуку надлежног епископа о постављању новог пароха осјечког и бираним ријечима се опростио од протојереја-ставрофора Ратомира Петровића, представивши уједно вјерном на-

роду и новог пароха протојереја Александра Ђурановића.

Опроштајни говор одржао је и прота Ратомир, осврнувши се укратко на најзначајније моменте у последњих 17 година и присјетивши се најистакнутијих личности, захваљујући којима су остварене деценијске тежње осјечких Срба. У свом првом обраћању прота Александар нагласио је да је осијечка парохија привилегија и част, али уједно и одговорност.

Након свете литургије, у свечаној сали осјечке Црквене општине уприличена је трпеза љубави.

ПАЛАЧА

Празнично вечерње, код часног крста у центру села, служио је надлежни парох, протојереј-ставрофор Миљен Илић. Након вечерњег богослужења освештана је капелица коју је као прилог Општине Шодоловци урадио Драгослав Јовић, а икону у камени изразио је Предраг Митровић из Борова.

По освештању капелице, извршено је благосиљање кољива и резање славског колача, које су, у славу и част Успења пресвете Богородице припремили овогодишњи кумови Тодор и Зорица Кнежевић. Кумство за сљедећу годину преузео је Никола Станић, студент из Новог Сада.

НЕГОСЛАВЦИ

У храму у Негославцима се поводом славе окупио многобројни вјерни народ, узносећи молитве пресветој Богородици. Свету литургију служио је протосинђел Исаија (Лукић), уз саслужење свештеника Душана Марковића, Драгомира Живанића, Сава Симића и Милоша Кузмановића. За пјевницом су пјевали теолози Мирослав Мишановић и Младен Живанић. Овогодишња славска кума је била Тара Максић, ученица ОШ *Негославци*, док се кумства за сљедећу годину прихватила Љуба Дабић. Након литургијске прославе званице су учествовале на трпези љубави, коју су приредили домаћини.

ТЕЊА

Хришћанска заједница више не постоји, али је у народу остала потреба да се на дан Велике Госпојине окупи у већем броју, те да се вјерници јављају у својству кумства. Ове године, уз присуство многобројног вјерног народа, свету литургију богослужили су надлежни пароси тењски, протонамесници Драгослав Шалајић и Ненад Лазић. У току литургије освештано је кољиво и пререзан славски колач, које је припремила кума Христина Саркић, са својом породицом из Тења. Кумство за наредну годину преузеле су Тања Миољевић из Тења и Стана Топић из Јосиповца.

Обнова Вазнесењске цркве у Мохову

Православна црква Светог Вазнесења Господњег у Мохову (општина Илок) грађена је од 1836. до 1839. године у самом средишту насеља. Изградио ју је Антон Семпер, зидарски мајстор из Вуковара, о чему свједочи уговор, склопљен између њега и Црквене општине у Мохову, 2. априла 1836. године.

Иконостас, пјевнице, архијерејски трон, четири рипиде и престоно крст је изградио Богдан Ђукић из Товарника, а њихову позлату извео Карло Гросер из Букинаца.

Црква је обновљена 1936. године. Њене димензије су: дужина 17,78 метара и ширина 7,88 метара. Зидови и свод украшени су декоративним мозаиком с краја 19. вијека. У цркви се налази вриједан инвентар из прве половине 19. вијека. Црква је примјер сакралне архитектуре скромних умјетничких вриједности, али с обзиром на историјску, културну и амбијенталну вриједност, те вриједни инвентар, има карактеристике културног добра. Црква је превентивно заштићена од Министарства културе, Управе за заштиту културне баштине.

Пошто је парохијски храм у доста лошем стању, 2016. године, урађен је главни архитектонски пројекат и архитектонски снимак постојећег стања, од стране Марије Колар, инжињера архитектуре из Вуковара, а трошкове је платила Црквена општина моховска.

Крајем јуна 2017. године почели су радови на обнови звоника, које финансира Министарство културе РХ, Управа за заштиту културне баштине, Канцеларија за сарадњу с Црквом и вјерским заједницама Републике Србије, Црквена општина Мохово, те вјерници Моховске парохије. Извођач радова је фирма *Продукти грађна* из Вуковара.

ЕПАРХИЈА ОСЕЧКОПОЉСКА

ВЕЛИКА ЛАЖ ТВРДЊА ГРАБАР КИТАРОВИЋ ДА КОД ЊЕ ПОСТОЈИ ДОБРА ВОЉА ЗА РЈЕШАВАЊЕ ОТВОРЕНИХ ПИТАЊА

24. 9. 2017. – Велика је лаж тврдња хрватске председнице Колинде Грабар Китаровић да код ње постоји добра воља да се коначно крене у рјешавање отворених питања између двију земаља – сматра председник *Савеза Срба из региона* Миодраг Линта.

Хрватска одбија преузете обавезе из Уговора о приступању Европској унији из 2011. године, који се односи на побољшање положаја српске заједнице, процесуирање свих ратних злочина и развоја крајишког подручја. Од срамне одлуке Хашког трибунала (2012) када су ослобођени Готовина и Маркач и уласка Хрватске у Европску унију (2013) дошло је до драстичног погоршања положаја Срба, повећања етнички мотивисаних инцидената, јачања процеса рехабилитације НДХ, престанка суђења хрватским злочинцима и огромног смањења средстава у буџету за обнову српских кућа, инфраструктуру и економски развој. Такође, Линта истиче да Хрватска већ 13 година одбија дијалог о спровођењу *Анекса Г* Бечког споразума о сукцесији под називом *Приватна својина и стечена права*. У наведеном анексу јасно пише да ће свим грађанима бити заштићена и враћена права која су имали на дан 31.12.1990. године, а сви уговори који су склопљени за вријеме рата под притисцима и пријетњама биће проглашени ништавним. Бечки споразум о сукцесији ступио је на снагу 2004. године, након ратификације у парламентима држава наследица бивше Југославије. По међународном праву и по уставу Хрватске, Бечки споразум о сукцесији има јачу правну снагу од домаћих закона. Јасно је да Колинду Грабар Китаровић не занима ни међународно право нити Устав Хрватске јер води политику цементирања етничког чишћења Србије и рехабилитације злогласне НДХ.

ИЗЈАВА ГРАБАР КИТАРОВИЋ ДА ПОЗДРАВ „ЗА ДОМ СПРЕМНИ“ НИЈЕ УСТАШКИ ДОКАЗ ФАШИЗАЦИЈЕ ХРВАТСКОГ ДРУШТВА

5. 9. 2017. Председник *Савеза Срба из региона* Миодраг Линта оцјењује још једним доказом фашизације хрватског друштва изјаву хрватске председнице Колинде Грабар Китаровић да поздрав „за дом спремни“ није усташки, већ, тобоже, стари хрватски поздрав. Хрватска председница игнорише истраживања озбиљних хрватских историчара који су недвосмислено утврдили да поздрав „за дом спремни“ није стари хрватски поздрав, већ је настао почетком тридесетих година прошлог вијека у оквиру усташке организације која је основана 1929. године у Италији. Од априла 1941. године „за дом спремни“ користи се као службени поздрав злогласне НДХ, која је извршила геноцид над Србима, Ромима и Јеврејима. Својом изјавом Колинда Грабар Китаровић је по зна који пут увриједила стотине хиљада српских жртава који су убијени у НДХ, њихове потомке и читав српски народ. Сасвим је јасно да хрватска председница води рачуна о чињеници да научна истраживања у Хрватској показују да је већина Хрвата против забране усташког поздрава „за дом спремни“, као и да већина њих сматра да је злочиначка НДХ темељ данашње Хрватске. Линта истиче да је Колинда Грабар Китаровић за вријеме свог мандата доста пута својим изјавама и понашањем отворено показала да активно ради на рехабилитацији злочиначке усташке идеологије и НДХ. Он подсећа да се хрватска председница током своје прошлгодишње посјете Канади сликала са усташком заставом изјављујући да у томе не види ништа спорно; изјавила је да обожава да слуша проушашког пјевача Марка Перковића Томпсона, који пјева о клању Срба; редовно одлази у Блајбург, гдје полаже цвијеће убијеним усташама на спомен-плочу на којој се налази усташка шаховница; одликовала је Николу Штедула, чelnика проушашког хрватског покрета, чиме је званично изједначила антифашистички и усташки покрет; није осудила мису за усташке генерале и злочинце на којој војни викар З. Гардијске бригаде слави усташтво; прави се да има слаб слух јер на фудбалским утакмицама на којима игра Хрватска не чује када навијачи узвикују усташки поздрав „за дом спремни“; противи се уклањању усташке спомен-плоче у Јасеновцу и низа сличних плоча широм Хрватске; није осудила паљење српског листа *Новости* у Загребу...

НОВИ ПРИЈЕДЛОГ ЗАКОНА О РАТНИМ ВЕТЕРАНИМА ЈОШ ЈЕДАН ДОКАЗ ДА ЈЕ ХРВАТСКА ВЛАСТ ПРОУСТАШКА

Теоријом о агресији Хрвати правдају етничко чишћење

Председник *Савеза Срба из региона* Миодраг Линта оцјењује да се у приједлогу новог Закона о ратним ветеранима у Хрватској говори о оружаном агресији Србије и планира повећавање права хрватских бранитеља, што представља још један доказ да је хрватска власт проушашка. У Хрватској постоји општи консензус да је Србија извршила агресију на Хрватску, као и да је Хрватска била жртва те агресије и водила одбрамбени и ослободилачки рат.

Теорија о агресији јесте провидан покушај да Хр-

ватска оправда етничко чишћење пола милиона Срба, бројне злочине над српским цивилима и заробљеницима, отимање и уништавање српске имовине, да амнестира бројне хрватске злочинце и да рехабилитује геноцидну НДХ.

У Хрватској само појединци говоре истину тј. да је Хрватска водила агресорски рат против ЈНА и српског народа, с циљем да створи хрватску државу без или са што мање Срба.

Јасно је као дан да је Хрватска непријатељска држава и она то не крије да покаже када год је то могуће.

Безочне лажи Сигурносно обавјештајне агенције (СОА)

Нетачан и тенденциозан је годишњи извјештај хрватске Сигурносно обавјештајне агенције (СОА), која је представила преглед безбједносних изазова са којима се суочавају Хрватска и Европа, оцјењује председник *Савеза Срба из региона* Миодраг Линта.

СОА у свом извјештају износи безочну лаж како је настављено ширење великосрпског екстремизма и да Срби, тобоже, желе да Хрватску прикажу у негативном свјетлу у међународној заједници уз негирање и погрешно приказивање чињеница у вези са „домовинским ратом“ и његов наводно одбрамбени и ослободилачки карактер. СОА, као и хрватски политичари, покушава безуспјешно да прикрије непобитну истину да је тзв. „домовин-

ски рат“ по свом карактеру био агресорски и злочиначки, с циљем стварања хрватске државе без или са што мање Срба по узору за геноцидну НДХ. Наведени циљ је, уз подршку дијела међународне заједнице, у великој мјери остварен уз бројне злочине над српским цивилима

и заробљеницима, протјеривање пола милиона Срба и уништавање, пљачкање и отимање српске имовине. Линта истиче да СОА у свом извјештају, наравно, не спомиње да на фудбалским утакмицама и концертима Томпсона на десетине хиљада Хрвата узвикује кољачки поздрав „за

дом спремни“, да се подижу усташке спомен-плоче, да се у хрватској јавности отворено рехабилитује злочиначка НДХ и да управо јачање хрватског нацифашизма, уз прећутну или отворену подршку власти, представља безбједносну пријетњу миру и стабилности у региону.

СОА у свом извјештају, такође, износи, безочну лаж да је 16. октобра прошле године спријечен покушај државног удара у Црној Гори а са циљем дестабилизације те државе на дан парламентарних избора. У питању је провидан и смијешан покушај да се Срби у Црној Гори, којима режим Мила Ђукановића крши основна људска и национална права, представе као реметилачки фактор који хоће насилјем да дођу на власт.

Промотер усташтва и међунационалне мржње

– Хрватска председница Колинда Грабар Китаровић својим упорним понављањем у јавности да је злочиначки поздрав „за дом спремни“ стари хрватски поздрав и да лично није за његову забрану још једном је потврдила да је прави промотер усташтва и ширења међунационалне мржње у Хрватској – каже председник *Савеза Срба из региона* Миодраг Линта.

Хрватска председница истиче даље да се бавила проучавањем праксе других држава када је ријеч о симболима тоталитарних режима. Она се суштински залаже за модел да се усташки симболи „У“, „за дом спремни“ и други, под којима је убијено стотине хиљада Срба и других не забрањују, већ да се користе као сувенири. Тиме би се Хрватска, према ријечима хрватске председнице, показала као држава која апсолутно штити слободу говора, па тако не би морала да санкционише ни говор мржње.

Линта истиче да Колинда Грабар Китаровић у својим јавним наступима о отворе-

ним питањима између Србије и Хрватске никад није споменула: питање отетих имовинских, стечених и статусних права протјераних Срба и српских повратника; питање накнаде штете за преко 10.000 уништених српских кућа и локала у терористичким акцијама у низу хрватских градова, посебно током 1991. и 1992. године; питање продаје српских кућа преко хрватске Агенције за промет некретнина путем двоструких и лажних уговора, питање кажњавања злочина над српским цивилима и заробљеницима; питање економског развоја крајишког подручја и омогућавања несметаног уласка српског капитала у Хрватску; питање убрзавања ексхумације посмртних остатака Срба са познатих гробних мјеста и идентификације ексхумираних посмртних остатака Срба. Због тога је потребно да Србија у дијалогу са Хрватском инсистира на овим питањима јер се тичу пола милиона протјераних Срба и преосталих Срба у Хрватској.

Пресуда Капетану Драгану скандалозна

Председник *Савеза Срба из региона* Миодраг Линта сматра да је осуђујућа пресуда Капетану Драгану скандалозна и да нема никакве везе са истином и правдом.

Ово је још један доказ да је хрватско правосудје етнички мотивисано и у функцији цементирања етничког чишћења Срба с једне и оправдања лажне и бесмислене теорије да су Срби агресори и злочинци, а Хрвати, тобоже, жртве које су водиле ослободилачки рат.

Очигледно је да Жупанијски суд у Сплиту током судског поступка није доказао да је Капетан Драган починио било какав злочин и да су свједоци оптужбе добили

инструкције да лажно свједоче против њега. У питању је монтирани процес из шовинистичких разлога јер је Капетан Драган био један од симбола отпора проушашкој власти Фрање Туђмана, која је водила ратну политику, с циљем протјеривања српског народа и стварања етнички чисте хрватске државе.

Трагично је да Европска унија дуги низ година ћути на срамну чињеницу да се у једној њеној чланици организацији монтирани политички процеси против крајишких Срба и свих оних који су одлучили да да им помогну у њиховој праведној борби против хрватског нацифашизма 1991–1995. године.

НЕПРИХВАТЉИВЕ И ПРОВОКАТИВНЕ ТВРДЊЕ ПРЕДСЈЕДНИКА СВЈЕТСКОГ БОШЊАЧКОГ КОНГРЕСА

Нове мантре Мустафе Церића

– Бивши поглавар Исламске заједнице у БиХ и предсједник Свјетског бошњачког конгреса Мустафа Церић у свом тексту уочи посјете предсједника Србије Александра Вучића Сарајеву изнио низ провокативних и неприхватљивих тврдњи који су препрека јачању повјерења и помирењу између српског и бошњачког народа – оцјењује предсједник Савеза Срба из региона Миодраг Линта.

Тврдња Мустафе Церића да Александар Вучић треба да призна да су Срби наводно починили геноцид над Бошњацима и да се због тог извини Бошњацима и тражи од њих опроштај, те да им обећа да се то никад више неће поновити представља срамну провокацију. Велика је лаж да је у Сребреници извршен геноцид. У Сребреници се десио злочин, као и на многим другим мјестима који су доживјели припадници свију народа у БиХ. Признање свију злочина и једнако поштовање свих жртава један је од

главних предуслова помирења у БиХ и на подручју бивше Југославије. Линта истиче да тврдња Мустафе Церића да се Србија обавезе да никад неће ни помислити да употребом војне силе изврши агресију на БиХ као што је то чинила у прошлости такође представља срамну провокацију. Велика је лаж да је Србија извршила агресију на БиХ јер бројне чињенице јасно потврђују да је узрок рата политика САД на челу са Алијом Изетбеговићем, чији циљ је био стварање унитарне БиХ, у којој би Бошњаци водили главну ријеч. Линта наводи да је Мустафа Церић у свом тексту изнио још низ провокативних захтјева као што су: да се Србија обавезе да неће

ни на који начин угрожавати територијални интегритет БиХ, као што је то чинила у прошлости; да Србија неће угрожавати мир и безбједност БиХ, као што је то чинила у прошлости; да се Србија неће мијешати у одлуку БиХ у вези односа према НАТО пакту; да Вучић не смије да говори о етничком чишћењу Срба из Сарајева, Мостара, Зенице и осталих подручја Федерације БиХ; да Србија не смије дати подршку и заштиту Ратку Младићу и др.

Наведене провокативне тврдње Мустафе Церића јасно показују да већи дио бошњачке елите и даље живи у прошлости, шири мржњу према Србима и не одустаје од ратних циљева Алије Изетбеговића.

Наведене провокативне тврдње Мустафе Церића јасно показују да већи дио бошњачке елите и даље живи у прошлости, шири мржњу према Србима и не одустаје од ратних циљева Алије Изетбеговића.

Наведене провокативне тврдње Мустафе Церића јасно показују да већи дио бошњачке елите и даље живи у прошлости, шири мржњу према Србима и не одустаје од ратних циљева Алије Изетбеговића.

Паљење листа *Новости* у Загребу позив на линч преосталих Срба у Хрватској

– Најоштрије осуђујем паљење листа *Новости*, чији је издавач Српско народно вијеће, од стране предсједника проуштакше Аутохтоне хрватске странке права Дражена Келемића јер представља наставак расприравања националне мржње и позив на линч преосталих Срба у Хрватској – каже предсједник Савеза Срба из региона Миодраг Линта.

– Усташа Дражен Келемић и већина Хрвата сматрају да се усташки поздрав „за дом спремни“ не смије склањати са спомен-плоча, да преостали Срби у Хрватској воде великокрспску политику и да се по Хрватској подижу четнички споменици. Очигледно је да процес рехабилитације усташтва улази у завршну фазу и да се данашња Хрватска све мање разликује од злогласне НДХ. Усташе се у Хрватској од почетка деведесетих година прошлог вијека фактички сматрају борцима за хрватску слободу против, тобоже, великокрспске политике и београдског централизма, а не злочинци који су починили геноцид над Србима, Јеврејима и Ромима – каже Линта и позива министра спољних послова Ивицу Дачића да упути отворено писмо САД, Европској унији и Њемачкој и јасно укаже да проуштакше снаге уз прећутну или отворену подршку власти упућују отворене пријетње преосталим Србима

у Хрватској с циљем да се исеље или асимилују.

– Проуштакше снаге неће се смирити док у Хрватској буде барем један Србин који поштује свој национални и културни идентитет, православну вјеру и Србију сматра својом матичном државом. Сасвим је јасно да проуштакше снаге нису задовољне што је из Хрватске протјерано 500.000 Срба и што им је отета, уништена или опљачкана покретна и непокретна имовина и одузета стечена и статусна права. Због тога је посебна мета њихових напада свако ко се залаже за поштовање људских права и антифашизам као двије темељне вриједности данашње цивилизације.

НАСТАВАК ПОДСТИЦАЊА МРЖЊЕ

– Ново неометано паљење српског листа *Новости* у Загребу од стране предсједника проуштакше Аутохтоне хрватске странке права Дражена Келемића јасно показује да проуштакше снаге настављају да подстичу на мржњу и позивају на насиље према преосталим Србима – сматра предсједник Савеза Срба из региона Миодраг Линта и додаје да је главни циљ антисрпске кампање да се преостали Срби исеље или асимилују.

– Ако то не учине, шаље им се порука да ће им се поновити 1991. година када су физички нападани, малтретирани и убијани у низу хрватских градова, као и током и после низа хрватских злочиначких акција 1991–1995. године – тврди Линта и оцјењује да хрватска власт сноси пуну одговорност за расприравање националне мржње.

– Полиција обезбјеђује скупове Дражена Келемића и мирно посматра како се пале *Новости* – рекао је Линта, напоменувши да нема реакције од надлежних органа.

– Сасвим је сигурно да хрватска полиција и тужилаштво неће ништа учинити да се Дражен Келемић и многе друге усташе процесуирају и оштро казне – закључио је Линта.

ЕУ да осуди Ружу Томашић и пронацистичке снаге

Предсједник Савеза Срба из региона Миодраг Линта оцјењује као отворени позив на физичко насиље према Србима србомрзачку изјаву хрватске посланице у Европском парламенту Руже Томашић да не сматра спорним паљење српског листа *Новости*, односно да свако ко је купио те новине има право да их спали. Пронацистичке снаге не могу да се помире са чињеницом да

од 2017. године у Хрватској постоји српски лист, српске институције и да у њој живи још мали број Срба. Због тога сматрају да је дошао тренутак да у потпуности остваре циљ зликовца Анте Павелића, а то је да у Хрватској не постоји ниједан Србин који поштује свој национални и културни идентитет.

Линта апелује на Европску унију да најоштрије осуђе шовинистичку изјаву Руже

Томашић и све агресивније постојеће пронацистичких снага у Хрватској и да позову хрватску власт да предузме оштре мјере против њих, с циљем да преосталим Србима обезбјеђи мир и поштовање њихових људских и националних права. Скандалозна је чињеница да хрватска предсједница Колинда Грабар Китаровић и Влада Андреја Пленковића ћуте на паљење српског листа

у Загребу, на отворено испољавање пронацистичких ставова од стране ратног команданта 9. Бојне ХОС-а Рафаел Бобан Марка Скеја, на пронацистичку изјаву пензионисаног генерала ХОС-а Анте Пркачина, који каже да су Хрватске одбрамбене снаге деведесетих година преузели поздрав „за дом спремни“ искључиво по узору на усташке зликовце који су им биле недвосмислен узор.

ИЗЈАВА МИРЕ БУЉА ДА СРБИЈА ИСПЛАТИ РАТНУ ОДШТЕТУ ХРВАТскоЈ ВАН ПАМЕТИ

27. 9. 2017. – Изјава посланика Мира Буља у Хрватском сабору, који је предсједника Вучића назвао четником и рекао да нема достојанства док Хрватска не затражи од Србије ратну одштету од 45 милијарди евра, у најмању руку је безобразна – сматра Миодраг Линта.

Миро Буљ јавно говори оно што мисли велика већина хрватских политичара и већина хрватског народа да је Србија тобоже извршила агресију на Хрватску и да због тога мора да исплати ратну одштету Хрватској. Непрестано оптуживање Србије за агресију јесте начин да се скрене пажња са реализације пројекта стварања велике етнички чисте хрватске државе. Туђманова проуштакшва власт је агресијом на Србе кренула у реализацију наведеног циља по узору на злочинца Анту Павелића. Као резултат Туђманове злочиначке политике протјерано је пола милиона Срба, почињени бројни злочини над српским цивилима и заробљеницима и уништена је или отета у великој мјери српска имовина.

Због тога се од Хрватске мора тражити да врати протјераним Србима отету земљу, станове, куће, пословне и помоћне објекте, да исплати накнаду штете за уништenu имовину, да исплати заостале пензије и динарску и девизну штедњу, да призна радни стаж у cjелости, да престане са хапшењима и сталним покретањем истрага и подизањем оптужница против протјераних Срба без икаквих доказа, а у функцији сталног застрашивања и слања поруке да нису добродошли.

НЕРАЗУМНЕ ИЗЈАВЕ ХРВАТскоГ МИНИСТРА БРАНИТЕЉА ТОМЕ МЕДВЕДА

28. 9. 2017. Предсједник Савеза Срба из региона Миодраг Линта оцјењује као неразумне изјаве хрватског министра бранитеља Томе Медведа да предсједник Србије нема основа да коментарише доношење хрватских закона, као и да је Србија била агресор, а Хрватска тобоже водила одбрамбени рат и победила. Томо Медвед добро зна да предсједник Србије има обавезу да брани државне и националне интересе.

Државни и национални интерес Србије јесте да се јавно предсједник Вучић супротстави апсурдном покушају Хрватске да усвоји Закон о хрватским бранитељима у коме се као агресори означавају Србија, Црна Гора, паравојне формације из БиХ и велика већина српског народа у Хрватској.

Томо Медвед и остали хрватски политичари треба да знају да теоријом о тзв. српској агресији не могу сакрити непобитну чињеницу да је Туђманова Хрватска водила злочиначки и агресивни рат према Србима у Хрватској с циљем да остваре сан злочинца Анте Павелића о етнички чистој хрватској држави. Теорија о тзв. српској агресији је у суштини наставак усташке политике из злогласне НДХ.

ПРЕМЈЕШТАЊЕ УСТАШКЕ ПЛОЧЕ У НОВСКУ ЈОШ ЈЕДАН ДОКАЗ ДА ЈЕ НДХ БИЛА ДРЖАВА ХРВАТскоГ НАРОДА

14. 9. 2017. – Премјештање усташке плоче из Јасеновца на спомен-обилежје хрватским ветеранима у Новској представља нови доказ да је геноцидна НДХ заиста била држава хрватског народа и да је данашња Хрватска настала на њеним темељима – каже предсједник Савеза Срба из региона Миодраг Линта.

– Усташки поздрав „за дом спремни“ уредно је регистрован у хрватском Министарству државне управе, а десетине организација хрватских ветерана некажњено употребљава симболе НДХ у свом јавном дјеловању и на својим интернет презентацијама. У читавој Хрватској постоји на хиљаде табла са усташким поздравом „за дом спремни“ и десетине хиљада графита са обилежјима НДХ.

Линта истиче да изјава хрватског премијера Пленковића да је за њега усташки поздрав „за дом спремни“ неприхватљив – прича за малу дјецу. Пленковић и већина хрватских политичара никада нису масовни погром у НДХ оквалификовали као геноцид у складу са Конвенцијом о спрјечавању и кажњавању геноцида, коју је усвојила Генерална скупштина УН 9. децембра 1948. године. Ако је Пленковић заиста антифашиста, онда његова Влада треба да предложи Хрватском сабору да усвоји Декларацију о геноциду НДХ над Србима, Јеврејима и Ромима, којом би Хрватска преузела историјску и сваку другу одговорност за почињени геноцид. Декларација би обавезала хрватску Владу да на достојан начин обилежи сва мјеста злочина и чува сјећање на многобројне жртве и да исплати правичну одштету жртвама овог геноцида и њиховим потомцима. Поред тога, Хрватски сабор треба да донесе законска рјешења о забрани истицања и коришћења симбола НДХ и о укидању исплате пензија усташама и њиховим породицама и др. Без наведених и многих других мјера и активности свака прича већине хрватских политичара о осуди НДХ и коришћења усташких симбола представља демагогију и лицемјерје.

БИЈЕЛО-ПЛАВА НОЋ УТАКМИЦОМ ВЕТЕРАНА ФУДБАЛСКИ КЛУБ ГРАЧАЦ ОБИЉЕЖИО ЈЕ 91. ГОДИНУ ОД СВОГ НАСТАНКА

» ПОБЈЕДНИЦИ ПОДМАДИЛИ ТИМ: Екипа Станичара у плавим дресовима била је убједљива против Грађана

СТАНИЧАРИ – ГРАЂАНИ 13:1

Прије одржавања бијело-плаве ноћи, у Угриновцима је одржана утакмица у малом фудбалу између некадашњих ривала са турнира у Грачацу и Лици. Млађи и полетнији играчи са жељезничке станице остварили су убједљиву побједу, а похвално је што су у њиховој екипи играли, поред ветерана *Грачаца*, и њихова дјеца, наследици ове дугогодишње традиције. Пред *Грађанима* је задатак да за наредни меч подмладе своју екипу и реванширају се за убједљив пораз. Занимљиво је да су се у стартној постави *Станичаре* нашли сви Бекићи: Жељко, Душко, Влатко, Ратко, Владимир и Милош, док су са клупе касније ушли Никола и његов син Раде Пантелић, као и Небојша Вудрак. Екипа *Грађана* играла је у саставу: Жељко Дробац, Југослав Кесић, Рајко Кесић, Душан Ђук, Борислав Брујић, Жарко Чанковић, а касније су ушли Милорад Остојић, Небојша Покрајац, Мијодраг Стојисављевић и Милан Контић. Голове за станичаре су постигли Милош (4), Владимир и Ратко (3) и Влатко Ђекић (2), као и Раде Пантелић (1), док је почасни погодак за *Грађане* постигао Жаре Чанковић, један од најбољих фудбалера у историји ФК *Грачац*.

Расељени Грачани умјесто на Грбавици рођендан клуба прославили у Бусијама

Поводом значајне годишњице једног од најраније основаних клубова у Лици и региону, заљубљеници фудбала из овог малог градића подно Велебита на примјерен начин обиљежили су 91. годину постојања. Утакмица у малом фудбалу између „лутих“ ривала *Станичара* и *Грађана*, некада географски два подијелена дијела Грачаца, одиграна је у Угриновцима, да би потом бијело-плава ноћ одржана у Бусијама.

Била је то прилика да се кроз дружење и чашицу разговора љубитељи грачачког фудбала прошетрају кроз историју свог мјеста и клуба и пријете неких љепших времена, истакнутих играча и завидних резултата, као што су прво мјесто у Лици и пето у Републици Српској Крајини.

Организатор ове манифестације одређио се да ово окупљање, ако већ не може бити у родном граду, одржи тамо гдје се крајишки обичаји најбоље сачували, а говор остао онакав какав је увијек био, у највећем избјегличком насељу у Србији, у Бусијама.

ЉУБАВ САЧУВАЛА КЛУБ

Средином тридесетих година прошлог вијека, изградњом жељезничке пруге Загреб–Сплит, односно запошљавањем великог броја радника на жељезничкој станици, јачањем трговачких и обртничких радњи у Грачацу, стекли су се услови и за оснивање фудбалског клуба.

Управо радници, занатлије и школска омладина, били су окосница новооснованог клуба по имену ШК *Велебич* 1926. године. Клуб са овим

именом битисао је до почетка Другог свјетског рата, а по његовом завршетку, у складу са тадашњом политиком, обновљен је рад под именом НК *Брајство* 1948. године. Тих година *Брајство* је почело да се такмичи у Четвртој групи фудбалске зоне, углавном са клубовима из Далмације, да би у каснијем периоду највећи дио свог постојања провео у Личком подsaveзу у конкуренцији локалних клубова.

Било је то вријеме ентузијазма појединаца, без великог улагања у клуб, немарности локалне самоуправе, а само захваљујући појединим заљубљеницима у фудбал он је опстајао. Фудбалери нису имали ни адекватну спортску опрему, а путовања до најудаљенијих дестинација (преко 120 километара) трајала су и до 7-8 часова. Наравно у камионима, добијеним за ту прилику од локалних предузећа, по бивелим макадамским путевима и сендвичима спремљеним од куће.

Доласком бољих дана касније нису се много побољшавали услови за рад. Долазило

» ГРАЧАНИ У СЕЗОНИ 1981/82 :Краљ, Прлина, Ж. Ђекић, Д. Ђекић, Ђатовић, М. Контић, Б. Контић, Обрадовић (стоје), Шашић, Трбојевић, Лујић, Паскаш, Чанковић, Миоковић, Кесић и Седлан

ИДЕАЛАН ТИМ СВИХ ВРЕМЕНА

Према избору *Крајишких новина* најбољи тим у историји Грачаца изгледао је овако: Жељко Ђекић, Стеван Дробац, Мане Кесић, Жарко Чанковић, Душан Цвјетковић, Богдан Јакшић, Ђорђе Мунижаба, Синиша Милеуснић, Никица Курица, Јован Дупор и Бошко Мрдаљ.

се чак до ситуација да *Брајство* није ни играло неке такмичарске сезоне, а услови, односно терени на којима је овај клуб играо, чак ни до самог егзодуса, нису били на завидном нивоу. Уласком у више рангове, морали су као домаћини неке од својих утакми-

це играти у Личком Осиду и Удбини, што је додатно отежавало рад клуба, а нису имали ни подршку навијача, који су, по неписаном правилу, недјељом поподне заузимали своја мјеста на грачачкој *Грбавици*.

Најбоље године *Брајства* дошле су крајем осме деценије прошлог вијека, када се тадашња екипа састављена од играча који су се вратили у своје мјесто да тамо раде, студената и средњошколаца, први пут у сезони 1978/79, пласирала у зону Сисак–Карловац–Госпић. Нажалост, већ наредне сезоне су се вратили у нижи ранг, а требало им је само једна година да се консолидују и да поново крену ка врху. У такмичарској сезони 1981/82. године, „златна генерација *Брајства*“, како су је неки назвали, освојила је

првенство Лике са 17 побједа и три неријешена резултата, што до тада, а ни касније, није успјело ни једном другом тиму који се такмичио у том рангу.

НАЈБОЉИ У РАТУ

Почетком деведесетих, када су се међуетнички sukobi претворили у грађански рат, фудбалска лопта није престала да се окреће. Дошло је до промјене назива клуба у ФК *Грачац*, а овај градић је постао сједиште Фудбалског савеза Сјеверне Далмације и Јужне Лике. Тада је одржано и прво независно првенство овог региона, а у конкуренцији од 14 екипа *Грачац* је забиљежио запажене резултате, прије свега побједом над *Велебичом* из Бенковца 1:0 и неријешеним резултатом са *Динаром* из Книна 2:2, клубовима са много већом традицијом и некадашњим републичким лигашима. Вриједно помена је и освојено прво мјесто у Лици 1994. године, када је *Грачац* освојио 25 од могућих 28 бодова. У рази-

НАЈВЕЋИ ТАЛЕНТИ

Фудбалери који потичу из ове општине и који су своје прве фудбалске кораке направили у Грачацу, а затим свој врхунац досегли у прволигашким клубовима бивше СФРЈ су: Слободан Шкрбић (*Црвена звезда*), Бошко Продановић (*Сарајево*), Јован Дробац (*Вардар*), Здравко Јокић (*ОФК Београд*), Мићо Ђекић и Лука Жутић (*Загреб*)...

» Марко Стегњаја и Миле Совиљ

СПОЈ МЛАДОСТИ И ИСКУСТВА

Традиционално бијело-плава ноћ НК *Братство*, односно касније ФК *Грачац* одржавала се у грачачким мотелима *Лички кровови* и *Церовачке пећине*. Ова традиција обновљена је ове године и одржана у ресторану *Банија* у Бусијама. Организатор ове манифестације био је Миле Совиљ, дугогодишњи секретар грачачког фудбалског клуба, а госте су забављали Дијана Грудич, Милан Даниловић и оркестар *Но лимит бенд*. Спонзор вечери је био Борислав Брујић, директор мјењачнице *Пирана*.

ЦРВЕНА ЗВЕЗДА УВЕЛИЧАЛА ЈУБИЛЕЈ

Прошле године, поводом 90 година од оснивања, ветерани *Црвене звезде*, предвођени Аћимовићем, Карасијем, Дујковићем, Боровницом, Николићем, Михајловићем и другим некадашњим водетима овог клуба, одиграли су пријатељски меч са ФК *Грачац*. Трибине стадиона ФК *Синђелић* из Угриновца нису могле да приме све оне који су хтјели присуствовати овом мечу. Занимљиво је да су се Грачани на овај сусрет окупили са свих страна Србије и Републике Српске, а једини који тренутно живи у Грачацу, Владе Кесић Келе, дугогодишњи голман овог клуба, био је најбољи појединац на терену. Овом догађају велики медијски простор су дали ССС канал и *Српско коло*, најтиражнији лист на ијекавском изговору у Србији.

СЈЕЊАЊЕ НА БОРЦЕ СРПСКЕ КРАЈИНЕ

И овом приликом Грачани су се сјетили оних који су оно највредније што су имали дали за Српску Крајину, своје животе, а били су чланови фудбалског клуба: тренера Жељка Глеђе, играча Ненада Нешка Сурле, Николе Обрадовића Брувања, Бранка Веселиновића Сајине и Богдана Боће Дробца. Прије утакмице са ветеранима *Звезде* прошле године делегација клуба је обишла вјечне домове оних играча који више нису међу живима: Жељка Јакшића, Вјекослава Вајдића и Жељка Миоковића и положила цвијеће на њихове хумке у Новом Саду и Београду.

ТЕКСТ И ФОТО: МИЛАН КОНЧАР

ПОТОМЦИ СМОКОВИЋАНА ПОКАЗУЈУ МАЈСТОРСТВО У БОРИЛАЧКИМ ВЈЕШТИНАМА, ПОШТУЈУ ЗАВИЧАЈ ПРЕДАКА И ОСВАЈАЈУ МЕДАЉЕ

СКОКНА: Сањам да на Олимпијади у Токију понесем српску тробојку Равни Котари!

У Далмацији су се увијек рађали витезови који су свој врели неукроћени темперамент исказивали у сталним борбама за слободу. Нажалост, данас је у Далмацији све мање Срба. Већина је средином деведесетих година трајно напустила вјековна огњишта и свој нови дом потражила у матици Србији, али далматински ген остао је сачуван. Примјер за то су и потомци расељених Смоковићана који су данас у свом завичају постали препознатљиви као врхунски борци на татамију.

ДАЛМАТИНСКИ ГЕН

Тај ген је наслиједио и млади Андреј Скокна. Син Виолете и оца Владе, који му је од малих ногу пробудио љубав према спорту. Љубав према спорту му је усадио отац који је сам у младости био фудбалер и кик боксер.

Андреј се определио за карате и са својих тек 16 година освојио је чак 52 медаље, од чега 36 златних 10 сребрних и 6 бронзаних.

Носилац је звања мајстор каратеа, црни појас 1 дан. Листа његових титула је подугачка. Носилац је титуле свесрпског првака, освојио је и три лиге шампиона, четири пута је освојио куп Србије, два пута првак Војводине, 2 пута најбољи кадет у ЈКА (Јапанска карате асоцијација).

Најбољи је такмичар и борац у Карате клубу Војвода Пријезда Ситалаћ. Овај далматински потомак, који на својим наступима увијек носи српску тробојку са натписом Равни Котари, наступао је и за репрезентацију Србије на европским првенствима 2016. У Цириху је освојио пето мјесто, а у Чешкој је стигао до прве европске бронзане медаље.

Када је Андреј као деветогодишњи дјечак почео да тре-

нира карате, карате није ни био у програму Олимпијских игара. Неправда према карате борцима исправљена је у августу прошле године када је Међународни комитет донио одлуку да се карате уврсти међу олимпијске спортове.

ОЛИМПИЈСКИ СНОВИ

Карате ће се наћи у програму Олимпијских игара 2020. године у Токију што, је за младог Андреја само још један додатни стимуланс – Задовољан сам постигнутим резултатима које сам остварио у претходних 7 година – каже Андреј и додаје да сада има још већи мотив.

– Сан сваког спортисте је учешће на Олимпијским играма. Захваљан сам пред-

сједнику карате федерације и селектору на до сада указаној шанси. Урадићу све да указано повјерење оправдам – рекао је Андреј, не заборављајући људе који су му помогли у досадашњој каријери.

– Мада сам рођен у Крушевцу, велику подршку свих ових година имао сам од Смоковићана, који су ми помагали, саветовали и храбрили у жељи да истрајем. Захваљујем се Саши Дражићу и његовој породици, као и Алену Граовцу, Стевану Вукши, Аци Ракићу – рекао је Андреј који је посебно захваљан професорима Техничке школе у Ђуприји, који имају разумевање за његове изостанке и који су његови ватрени навијачи. **Т. ЂОРОВИЋ**

Сестре Доброја освојиле 195 медаља

Да су потомци Смоковићана даровити за борилачке спортове, потврђују и сестре Александра и Николина Доброја. Њихов отац Марко је такође своју младост провео у Смоковићу.

Млађа сестра Николина је имала здравствене проблеме са кичмом, па су родитељи одлучили да и њу и сестру упишу на џудо. Старија сестра Александра је стигла је до браон појаса.

– До сада сам освојила око 90 медаља за разним такмичењима у Србији и иностранству, а међу њима 10 државних. Прошле године сам била позвана да идем на Балканско првенство, али због повреде кољена сам била спријечена – каже Александра, којој је 2015. година била најуспјешнија година.

Те године се као кадеткиња такмичила у конкуренцији сениора и освојила треће мјесто на првенству државе. Њени резултати 2015. године нису промакли ни општини Темерин,

која је Александру прогласила за најбољу спортискињу општине. Занимљиво је да су се сестре 2016. године нашле у финалу првенства Србије за млађе сениоре. Побједа над млађом сестром донијела је Александри златну медаљу. Млађа сестра Николина када је почињала са тренинзима није размишљала да ће јој спорт који је почела да тренира из здравствених разлога донијети толико радости.

И она је носилац браон појаса и освојила је до сада 95 медаља на разним такмичењима, међу којима је 9 државних медаља. Искорак у каријери је показала 2014. године и 2015. године када је у регионалној Евролиги двије године у низу стигла до злата. Ипак, најбоље резултате је остварила у овој години. Наиме, освојила је друго мјесто на Првенству Србије и пласирала се на Балканско првенство, које се одржало у Турској, са кога се вратила са освојеним петим мјестом.

ОДРЖАНО ДОНАТОРСКО ВЕЧЕ ФУТСАЛ КЛУБА СРПСКА – БЕОГРАД, КОЈИ ЈЕ ЗА ГОДИНУ ДАНА СТИГАО ДО ДРУГЕ САВЕЗНЕ ЛИГЕ СРБИЈЕ, АЛИ ТУ АМБИЦИЈИМА НИЈЕ КРАЈ

СПОРТ ЈЕ НАЈЉЕПШИ НАЧИН ПРОМОЦИЈЕ ИМЕНА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Поводом промоције Клуба малог фудбала Српска – Београд 13. септембра у Београду у ресторану CasaBianka (сплав Ада) одржано је донаторско вече. У организацији Спортског удружења Дрина–Уна окупио се велики број људи којима је Српска у срцу да подржи рад овог фудбал клуба, младе спортисте поријеклом из Републике Српске на њиховом путу у прву лигу, а како су рекли у управи клуба, ако Бог да, и изласку на међународну сцену.

– За годину дана постојања КМФ Српска – Београд значајно је ушао у Другу лигу Савезне лиге Србије фудбала. Није нам циљ да ту останемо, већ да напредујемо. Са тако квалитетном екипом какву имамо желимо да Српска заигра и у Европи – рекао је предсједник клуба Бојан Боровчанин.

– Савезна лига је привилегија, али и одговорност. То подразумева да се фудбал играчи морају сконцентрисати на професионалну игру, а то значи озбиљан труд и рад, свакодневне тренинге, одласке на путовања, ангажовање стручних лица, што свеукупно подразумева велике финансијске издатке клуба. Захваљни смо свима који су се

оказали позиву за донаторско вече – истакао је директор клуба Бошко Васиљевић.

Он је објаснио како је клуб настао.

– Удружење Дрина–Уна, које окупује велики број појединаца који се на рекреативном нивоу такмиче у Лиги РС у Београду, пробрало најбоље играче у један тим под именом Српска – Београд.

Наш клуб освојио је бројне турнире, попут Ирајмо за 16, на коме смо ове године били први. Велику захвалност дугујемо и Завичајном удружењу Бирич – Дрина, које је наш стратешки партнер у свим досадашњим активностима – закључио је Васиљевић.

Екипу клуба Српска – Београд чине 22 регистрована фудбалера 18–35 година.

То је углавном омладина поријеклом из Републике Српске, Србије и бивше РС Крајине. Оснивање клуба и њихово такмичење у новом првенству представља зачетак стварања новог патриотског тима. Циљ је да се са овом екипом, осим највиших спортских амбиција, представе праве вриједности српске омладине, речено је у управи.

Сезона Друге савезне лиге Србије почела је 29. септембра и трајаће 9 мјесеци. Припреме КМФ Српска – Београд као домаћин играће понедељком 20–22 часа у Хали спортова на Новом Београду.

– Клуб ће играти и побједама у Србији и региону промовисати име и славу Републике Српске и на најбољи начин биће промотер младости и спорта – поручено је на овој вечери.

Међу истакнутим гостима присуствовао је Дарко Младић, син генерала Ратка Младића, који је почасни предсједник клуба, Аца Ковачевић из ФСС Србије, Раденко Бошковић из ФСС Србије, предсједник Завичајног Удружења Бирич – Дрина Драго Ашедрић и бројни други, а за музичко-забавни програм био је задужен Баја Мали Книница. **БЕСНА ВУКОВИЋ**

У БЕОГРАДУ ОДРЖАНА ПРОМОЦИЈА КЊИГЕ ЛИВАЊСКИ СРБИ - ПРОСВЈЕТНА И ДУХОВНА ЗАОСТАВШТИНА

Два вијека школе у Ливну најбоље свједоче гдје је колијевка просвјетитељства у БиХ

Књига под називом *Ливањски Срби – просвјетна и духовна заоставштина*, аутора проф. Бранка Докића и Радована Јовића, промовисана је 8. октобра у препуној сали Вазиноске цркве у Београду. Организатор промоције ове књиге је Удружење *Оињена Марија Ливањска*. Поред аутора проф. др Бранка Докића, на промоцији су говорили проф. др Радивој Радић, проф. др Никола Рамић и др Милош Дамњановић.

Књига, како је речено у уводном дијелу, „даје једну хронологију, односно историјат Ливањских Срба. Говори о изградњи прве српске школе и православне цркве, о вријеме турске власти, о стваралачкој моћи овог народа, раду, и богатој заоставштини. Једном ријечју, ливањски Срби овом књигом желе својим сународницима у новом животном простору да открију шта су све оставили у завичају, а у срцу и сјећању понијели”.

СТРАДАЊЕ У НДХ

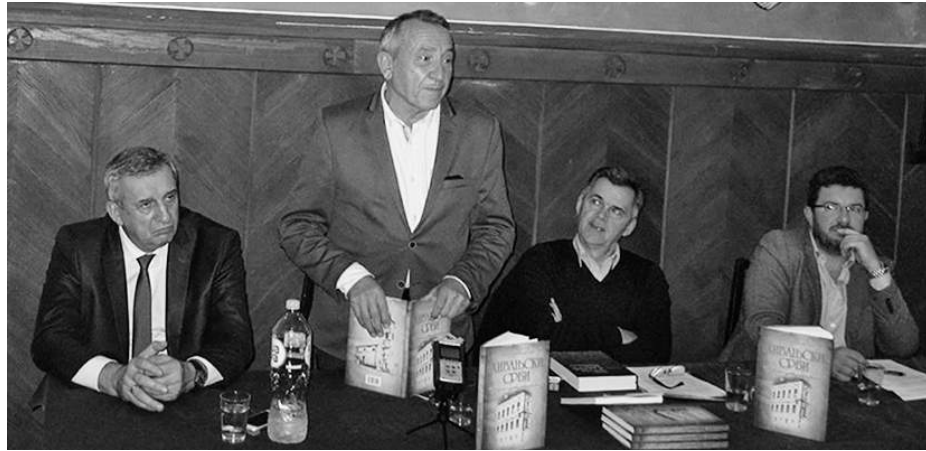
– Страдање Срба Ливањског поља деценијама је било мало познато широј јавности. Ливањски Срби током своје дуге историје страдали су због етничке и вјерске припадности у којој су поникли, на подручју и у околностима које им нису биле наклоњене. Слабљење биолошке снаге последица је тог дугог страдања, чији су врхунац раван физичком истребљењу, доживјели лета 1941. године, у данима око Огњене

Марије. Након последњег рата, потврда кобних последица страдања је једва 2% Срба у општини Ливно – само су неке од историјских чињеница, које су организатори навели.

– Аутори ове књиге су истину о стању у прошлости и садашњости људи у тим крајевима уредно сложили. Културна и просвјетна прошлост Ливањских Срба представљена је хронолошким редом од аустроугарског периода, преко времена југословенских држава, а онда у централним поглављима даје сагледавање просвјетне и духовне баштине – објаснио је Никола Рамић, професор Филолошког факултета у Крагујевцу, који је рођен у селу Богдаши код Ливна.

Он је говорећи о књизи истакао основну идеју аутора „да се на једном мјесту објави што већи број података који свједоче да су Срби били фактор просвјетног развоја у Ливну и у БиХ”.

У прилог томе говори и чињеница да је у Ливну 1820. г. отворена српска православна школа, као пр-

» проф. др Радивој Радић, проф. др. Бранко Докић, проф. др Никола Рамић и др Милош Дамњановић

ва основна школа у Босни. У тадашњим школама на територији Босне у употреби био је искључиво српски језик и ћирилично писмо.

Рођени Ливњанин Радивој Радић, професор Филозофског факултета у Београду, као историчар, рекао је да је ова књига добра, посебно што се у историји новијег доба често заобилазе завичајне теме.

– Историја најчешће поставља области духовности, школства и културе. Нису историја само битке и ра-

тови, државници и војсковође, већ и живот обичног народа – нагласио је Радић, додајући да ова књига треба да буде путоказ будућим генерацијама да наставе да продубљују ову тему.

– Књига не пати од патетике или неког аматеризма који су често присутни када поједини аутори пишу о свом завичају – подвукао је Милош Дамњановић, политиколог, школован на Оксфорду, који је поносан на своју баку из Ливна.

ЧУВАРИ ВЈЕРЕ И ЖИВОТА

Говорећи о књизи Дамњановић је навео значај дијела који говори о 19-вјековној борби српских православних трговаца из Ливна за изградњу цркве и школе. То је дио једне шире приче о борби српског народа у Босни, а и широм Балкана, за већа права, за свој идентитет, за своју слободу.

– Ливањски Срби живе и кроз оне који су расијани ши-

ром свијета, кроз нове генерације, а живјеће и ако будуће генерације будемо учили да буду свјесне свог поријекла, да обиђу цркве које су њихови преци подигли, те да у њих удахну живот и на тај начин их спријече да постану пуки камени споменици једног прохујалог времена – поручио је Милош, који је веома активан у раду Удружења *Оињена Марија Ливањска*. Један од аутора, проф. Бранко Докић, професор Електротехничког факултета у Бањалуци и амбасадор БиХ у Атини, испричао је шта га је мотивисало да пише ову књигу.

– Прије 10 година био сам именован од стране данашњег владике дабробосанског Хризостома да будем на челу Одбора за обиљежавање стогодишњице српског пјевачког друштва *Сундечић*, а потом и на челу Одбора обиљежавања 150 година СПЦ. Трагом тих догађаја почели смо радити на књизи јер смо

увидјели велики значај ливањских Срба и за Ливно и за читаву БиХ – рекао је Докић.

Он је искористио ову прилику и покренуо иницијативу да професори Рамић и Радић буду носиоци научног скупа који би се одржао 1. септембра 2020. г. када се навршава 200 година од настанка прве школе у Босни и Херцеговини.

ДА ИЗ КАМЕНА ПОНОВО БУДЕ РОД

На крају свог обраћања Докић је закључио да се историја мијења.

– Ко зна каква ће ситуација бити за 200 година. Тако и порука књиге каже: „Нашим прецима, племенитој лози, да из ливањског камена поново никне и род свој изобилно роди.” Кажу да ако вјерујете у нешто, то ће се и десити, а ја бих волио да вјерујемо у то да ће Срба поново бити у Ливну – закључио је професор Докић.

Радован Јовић из објективних разлога није био у прилици да присуствује овој промоцији.

У програму су учествовали Стефан и Никола Раду, студенти Богословског факултета, Снежана Јолић, студент фармације, а у народним ношњама, да подсјете на прошлост и завичај, поздравили су публику Марија, Анђела и Урош. Водитељ програма била је Весна Радета.

Промоцији је, између осталих, присуствовао и замјеник предсједника Одбора за дијаспору и Србе у региону у Скупштини Србије Миодраг Линта. **ВЕСНА ВУКОВИЋ**

СЛОВО О АУТОРИМА

Бранко Докић, професор Електротехничког факултета у Бањалуци, признати стручњак у међународним круговима, огледао се и на терену политике, сада амбасадор Босне и Херцеговине у Атини, поред свих обавеза има вољу и налази времена да пише и књиге које осветљавају материјалну и духовну заоставштину његовог и нашег народа у његовом и нашем завичају.

Радован Јовић, дугогодишњи је новинар и дописник *Вечерњих новости*, *Независних*, *СРНЕ*. Својим новинарским пером обогатио је Ливњаке за факта и сјећања о српској заоставштини на подручју Ливна.

У СКЛОПУ ФЕСТИВАЛА ПРЕДСТАВЉЕНА ИЗЛОЖБА ИЗ ЖИВОТА КРАЉА ПЕТРА

Фестивал српске хране у Чикагу

Фестивал српске хране, пића, обичаја и фолклора под називом *Taste of Serbia* – Укус Србије одржан је у Чикагу првог викенда септембра поред српског Храма Светог Василија Острошког у насељу Лејк форест.

Као да се дио Завичаја преселио тог викенда у Чикаго: вртјели су се јагањци и прасићи, ширио мириш роштиља на којем су се пекиле ћевапчићи, пљескавице, ражњићи и кукуруз, кувана сарма, нису изостали ни домаћи колачи, као и велики избор српског пива, ракије и вина увезених из оцабине. Фестивал је привукао велики број посјетилаца,

како из овдашње бројне српске заједнице, тако и самих Американаца. За њих али и за генерацију Срба рођену у Америци печење на ражњу је само по себи била својеврсна атракција.

Према ријечима старјешине Храма Светог Василија Острошког протојереја ставрофора Ђуре Крошњара, фестивал *Укус Србије* је прилика да се америчка заједница упозна са традиционалним српским гостопримством и са српском културом, обичајима и православном традицијом.

– Један смо од најпосјећенијих фестивала у округу Лејк

и могу рећи да смо претекли Грке, којима су фестивали специјалност. Првенствено храна, али и наша музика и игре као и пића привлаче све више, како Срба свих генерација, тако и других нација па и самих Американаца. Кажу да имамо најбољу јагњетину и прасетину у Чикагу, објашњава отац Крошњар иначе поријеклом са Кордуна из села Чемерница.

У оквиру Фестивала у сали Храма Светог Василија Острошког постављена је изложба докумената и фотографија из живота краља Петра II Карађорђевића, која ће обићи и друге српске храмове у Чикагу. **С. ДАНЧУ**

УДРУЖЕЊЕ ДИНАРЦИ ОРГАНИЗОВАЛО МАНИФЕСТАЦИЈУ НА ЗЕМУНСКОМ КЕЈУ

КРАЈИНА ЗЕМУНУ С ЉУБАВЉУ

Манифестација *Крајина Земуна с љубављу* први пут одржана је 16. септембра на Земунском кеју. Као знак захвалности Срба са простора Крајине грађанима општине Земун на чијој је територији највећи број Крајишника ударио своје темеље новог живота, недалеко од плавог Дунава, ову манифестацију организовало је Удружење грађана *Динарци*, под покровитељством Општине Земун.

На бини преко пута ресторана *Венеција* на Земунском кеју играло се и пјевало о Крајини и њеним нај-

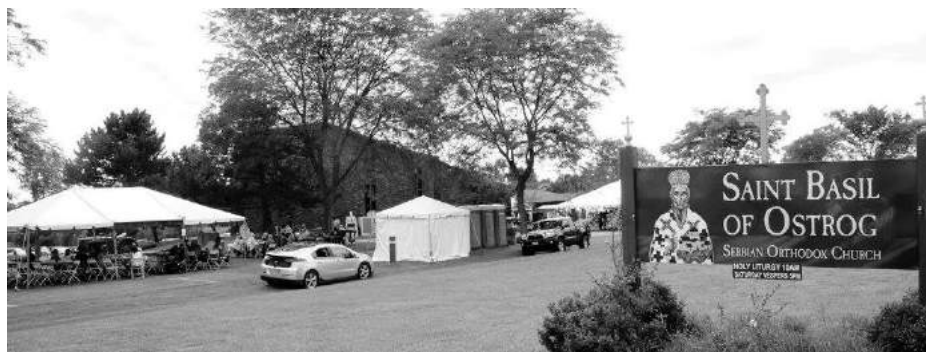
љепшим зорама, представиле су се ношње из ових крајева, књиге, а затим су се промовисала традиционална јела и пића из завичаја.

У име организатора, предсједник Удружења за промоцију крајишке културе и традиције *Динарци*, Зоран Тодоровић пожелио је добродошлицу окупљеним грађанима изразивши жељу да се следеће године окупе у још већем броју и да ова манифестација постане традиционална.

Потпредсједник општине Земун Дамир Ковачевић захвалио је Земунцима који су деведесетих година ши-

ром отворили своја врата и прихватили народ из Крајине и истакао да је ова манифестација један скроман чин захвалности Земуну.

У културно-умјетничком програму наступили су КУД *Бранко Радичевић* из Земуна, КУД *Петрова Гора* Кордун, КУД *Ђурило и Мешодије* из Бусија, Изворна група *Подинарци*, изворна група *Корјени*, народни гуслар Владо Руно, пјесник Милош Бајић, млади пјесник Милан од Динаре а представили су се и *Чувари Христовог троба*. Програм је водила Ђурђица Поповић. **ВЕСНА ВУКОВИЋ**

КЊИЖЕВНА ДЈЕЛА ЂУРА КУЉАНИНА ПРЕДСТАВЉЕНА И У НОВОМ САДУ

Коњиц без Срба као старац без штапа – нема се на шта ослонити!

Након промоције *Завичајне трилогије* у Београду и Требињу њен аутор Ђуро Си. Куљанин, одлучио је да пробириљивој и, слободно се може рећи, захтјевној новосадској публици представи своје књиге. Поред аутора о књизи су говорили новинар Данко Перић и књижевни критичар проф. Душан Ђаковић.

ТРОКЊИЖЕ О ЗАВИЧАЈНОСТИ

Данко Перић, један од уводничара, на почетку свог излагања, укратко се осврнуо на свих шест до сада издатих ауторових књига, истичући да их све повезује једна ријеч „завичајност“ – као веза појединца са појединцем, појединца са заједницом, једне заједнице с другом.

– *Завичајности у ријечима* је зборник завичајних ријечи које су Срби из Коњица и Херцеговине свакодневно употребљавали у међусобној комуникацији. То су истините и мале приче о ријечима које сабране између корица потпуно откривају свакодневни живот наше старине – у најкраћем је Перић представио прво трокњижје, истичући да је ову књигу аутор посветио Николи Ђ. Магазину, који је једним испаленим метком спасио комплетне Загоице, село поред Коњица, од усташког покоља 1941. године. За другу књигу *Завичајности у изразима*, која говори о језичким изразима и фразама, Перић је рекао да је у тим кратким реченицама, изрекама, овјеквјечена тековина народног духа.

Трећа књига *Завичајности у њезамама* представља једин-

ствену збирку бећарских пјесама.

– То је етно вијенац који је плетен и остао препознатљив по завичајним ликовима, њиховом карактеру, начину живота, раду и заједничком битисању. Тај етно вијенац плео се на сијелима, у мобама, док се чобановало, љубовало и ашиковало, али и у осами, туговању, а нарочито у радовању. Ове пјесме озвучене специфичним тоналитетом, пјеване су из мушких и женских „бијелих грла“, а називају се *Ганџа* или *Бећарац* – у најкраћем је Данко Перић појаснио оно шта се може наћи иза корица ове трилогије.

Професор Душан Ђаковић својим надахнутим, помало нетипичним говором у оваквим приликама заинтеригирао је новосадску публику, како сам рече „својим пространим мислима, а тијесним ријечима“, јер је заиста тешко у десетак минута представити 1.000 страница.

– Слово о језику „Ерцеговине“ исписано је немалим Ђуриним умијећем, вративши га у родно солиште које обитава на земаљском шаву, откривајући тајанство словености о народима који су бивствовали на „ерцеговачкој“ груди (Илирима, Грцима, Римљанима, Словенима, Турцима, Германима, Романима). Тачније, свима онима који су остављали трагове живота и културе, а сада ауторовим свједочењима то слово бива неуништиво – истакао је Ђаковић, наводећи да аутор није исписао само говор његове „домаје“, већ цјелокупну историју, живот, обичаје, вјере, митоманију,

духовну и материјалну културу народа.

ЈЕЗИК НАМ НЕ МОГУ ОТЕТИ

Ђуро Си. Куљанин врло опширно образложио је сваку од своје три књиге, цитирајући неке пошалице из Бећараца, а оно што га је највише дотакло јесте отворено питање зашто пише књиге о завичају, односно завичајности?

– Пишем зато што имам унутрашњи нагон и потребу да истину о завичају укочим у неку врсту буквара за она наша покољења која заматнуше клицу у неким стаништима која нису ни налик стаништима својих предака. Пишем јер је коњица општина прије рата имала 7.700 Срба, а данас једва 150 глава. Пишем јер је Коњиц без Срба, као старац без штапа. Нема се на шта ослонити. Пишем јер нам је потони рат узео куће и кућишта, изворишта и жилишта, расадништа и узгајалишта, дворишта и веселишта. Узео нам је њиве и шљивике, пашњаке и ливаде, село и планину, врела и воде и на крају и небо изнад свега тога – рекао је Куљанин и констатовао да при крају 20 вијека није отета или уништена једино завичајна духовност, у коју спада и језик.

– Пишем како бих завичајни језик или завичајник и у изгнанству, домишљањем и присјећањем, могао још више допуњавати и обогаћивати новим ријечима. И на крају, пишем и због Срба Коњица, али и оних подале од Коњица, који без имало двоумљења или отпора своје завичајне ријечи утапају у мртво море туђица које нарочито пристижу са запада – у даху је изговорио аутор, још једном подсјетивши на тај етно вијенац који избјегли Срби Коњицани плету у неким другим стаништима, ријечима: „Плету га јер трају, или трају – јер га плету.“

Ове три књиге нису нити могу бити потпуни збир свих ријечи, пјесама и израза на подручју Коњица и Херцеговине, већ, како аутор рече, „нека њихове корице остану отворене за дописивање, како нових, тако оних давно заборављених бећарских пјесама, ријечи и израза“.

ТЕКСТ И ФОТО: ЖЕЉКО ЂЕКИЋ

ПРИКАЗАН ФИЛМ И ИЗЛОЖБА О ДРВАРУ - ГРАДУ КОЈИ ЈЕ ОПСТАО

ОТВОРЕНА БИБЛИОТЕКА У ДРВАРУ

У суботу 23. септембра 2017. године на свечан начин отворена је Градска библиотека у ЈУ *Центру за културу и сјорш* Раднички дом. Поводом овог значајног догађаја у холу Радничког дома приређена је изложба *Сјећање и стварности, Дрвар – град који је опстао*, а у кино сали приказан је документарни филм *Небо од лишћа, јасиц од камена*. Аутор изложбе и филма је наша суграђанка која живи и ради у Београду, историчарка и књижевница Биљана Поповић. Свечаност је отворио в. д. директора ЈУ *Центра за културу и сјорш* Небојша Јовичић.

У свом говору начелник општине Дрвар Горан Броћета рекао је да је књига најбољи начин очувања језика и ћирилице. Он је рекао да је скромни фонд библиотеке од 5.000 књига за сада довољан, али да на овоме не треба стати.

– Изложба и филм послужиле ми – нагласио је Броћета – као додатни аргументи о томе ко је српски народ и колика је била жртва овог народа у протеклом периоду, посебно у данашње вријеме када је на сцени ревизија историје и свега оног што је у вези са српским народом.

Недавно устоличени владица бихаћко-петровачке епархије Сергије нагласио је да библиотека представља

БАЊАЦ: КЊИГА КАО ПРИЛОГ

Стеван Бањац, предсједник Удружења Дрварчана у Београду, истакао је да је позив за попуњавање библиотеке стално отворен и да сви својим скромним прилогом, неком новом књигом, можемо за кратко вријеме обогатити библиотеку.

» Предсједник Удружења Дрварчана у Београду Стеван Бањац (десно)

духовну и културну изградњу нашег народа, јер библиотеком се чува наше писмо, наша ћирилица, јер све је то наша историја, наша црква и вјера православна.

На пригодан начин и бираним ријечима присутнима се обратила књижевница и историчарка Биљана Поповић, која је истакала да је прије 26 година снимила документарни филм о Србима који су убијени од стране усташког режима и о томе шта се дешавало те 1941. године. Она је посебно нагласила да понављање злочина траје и данас, али у другој форми и

то кроз гушење српског језика, писма и кроз пуко преживљавање. На крају је позвала све присутне да минуто ћутања одају почаст тринеастиорици погинулих српских бораца на Клековачи у лето 1995. године.

Овај изузетни културни догађај помогли су Удружење Дрварчана у Београду, уз подршку Управе за сарадњу с дијаспором и Србима у региону Министарства иностраних послова Републике Србије и општина Дрвар, а уз благослов епископа бихаћко-петровачке епархије Сергија. **С.К.**

ОДРЖАН 12. САБОР У ЛУЖАНИМА

Носталгија, чежња, сузе, радост, бол... Све то у једном човјеку и на једном мјесту. Све то се скупило у Лужанима (општина Сански мост), малом селу опкољеном са четири воде: Саном, Томинском ријеком (Кијевушом), Дрозгачом и Рупњаком. А дошло нас је преко сто педесет некадашњих Лужанчана и наших потомака из свих крајева, са свих страна свијета. Дошли смо да запалимо свијеће нашим прецима, да обасјамо њихове душе и покажемо да их нисмо заборавили. Дошли смо да се видимо са родбином, пријатељима, кумовима, бившим комшијама... Дошли смо да запјевамо и отпљачемо "Зарасле су мог детињства стазе", "Милице кћери" и "Није кућа на продају", да заиграмо коло на "ледини"... Дошли смо да се окупамо у најљепшој

ријечи на свету, у Сани. Дошли смо да уберемо и поједемо бар једну, тек сазрелу, Петровачку, да откинемо један цвијетић који нијде не мирише као у родном селу. Дошли смо да посјетимо родну грудну, да вратимо вријеме бар на неколико сати у доба дјетињства и младости. Дошли смо са свих страна: из Крања, Сремских Карловаца, Љубљане, Модриче, Бања Луке, Приједора, Новог Сада, Србобрана, Градишке... Дошли смо да заједно тутујемо, за неким

прошлим временима, и радујемо што смо живи и здрави.

Као и сваке, и ове године дочекали су нас наши дивни домаћини; Нена и Раде Кондић. Да никоме ништа не недостаје потрудио се Организациони одбор у коме су Дејан Рунић, Далибор и Драган Миланко, а све под "управом" Дује Миланка. Захваљујући Дујином залагању сабор се у Лужанима већ дваестипут, а сабороваће се и даље. **С. ВЕСЕЛИНОВИЋ**

БЕСПЛАТНО РЕЗЕРВИШИТЕ

СРПСКО КОЛО

Уколико желите редовно да добијате свој примјерак „Српског кола“ на кућну адресу довољно је да позовете број дописништва у Новом Саду **021/66 13 600**
Радно вријеме: Понедељак, сриједна и петак од 9 до 16, а уторак и четвртак од 12 до 19 часова.

АУТЕНТИЧНА ИСТОРИЈСКА СВЈЕДОЧАНСТВА

Ђуро Си. Куљанин Херцеговац, из Загорице поред Коњица, не воли да се много пише о њему. Значајније му је, каже, да се пише о његовим књигама. Осим *Завичајне трилогије*, Ђуро Си. Куљанин написао је још три књиге.

– *Богородична црква у Челебићима* је роман који отвара двери историјског времена 19. вијека када један до тада непознат сељак, Марко Манигода, подиже прву цркву на сјеверу Херцеговине. Након што је успио добити ферман од султана, подигао је цркву, али му то Турци нису заборавили и десет година након тога су га набили на колац и испекли живог. *Украдени завичај* је историјска и етнолошко-генеалогска грађа Коњица и Херцеговине. Енциклопедија о људима, старини, обичајима и животу тога краја.

У трећој књизи *Од Кулина бана до данашњих дана* приказан је попис свих народа на том простору у том временском периоду, а дат је и опсежан опис времена кроз које је пролазио српски народ на просторима БиХ.

НЕМАЈУ СВОЈ ТЕРЕН, АЛИ ИМАЈУ ВЕЛИКО СРЦЕ ВЕТЕРАНИ ФК КРАЈИШНИК ДАНАС ИГРАЈУ ЛИГУ БЕОГРАДА

» (Горњи ред) Дејан Шаловић, Милија Бојановић, народни посланик Миодраг Линта, Предраг Филиповић, Момчило Попић, Томислав Томић, Далибор Вундук, Драган Ковач, Милош Врањковић, (доњи ред) Драгомир Бугарин, Миленко Кретић, Милан Илијашевић, Дејан Ивановић, Горан Радић, Саша Урошевић, Владимир Цветиновић и Младен Илијашевић

Звезда и Партизан су институције ФК КРАЈИШНИК ЈЕ СВЕТИЊА

ФК Крајишник из Београда поново је на терену. Утакмица Четвртог кола Лиге ветерана Београда завршена је резултатом 3:1, када је ФК Крајишник однио побједу над екипом ФК Бељине (општина Барајево). Утакмица се одиграла на терену ФК Локомотива у Београду 14. септембра.

– Некада је ФК Крајишник био прволигаш у Београдској лиги, имао је први тим, а подјелом земље после 1997. године па до данас постоје само ветерани. Чини га око 50 чланова-играча, оних који имају преко 34 године – рекао је секретар ФК Крајишник Милош Врањковић и напоменуо да је клуб основан 1994. године у Београду.

МИОДРАГ ЈЕШИЋ ТРЕНИРАО КРАЈИШНИКЕ

– Углавном су његови играчи били из Крајине, заљубљеници у фудбал који су избјегли у Београд, а данас их има и из Републике Српске и свих крајева Србије. У почетку је било јако тешко да нас овдје прихвате, па и данас после толико година многи нас сматрају још увијек избјеглицама. Један од наших тренера из сениорских дана био је и легенда Партизанана Миодраг Јешић. Наиме,

» Чувар гола ФК Крајишник Томислав Томић

он је тренерску каријеру почео у ФК Крајишник. Данас са великим успјехом ради у Саудијској Арабији – каже Врањковић и напомиње да дрес Крајишника данас носи и некадашњи прволигашки играч Драган Ковач, који је играо у Приштини и Сарајеву.

– Сада играмо Лигу ветерана Београда, која има 14 клубова. Игра се двокружно, на јесен и на прољеће по 13 утакмица. Ово јесење коло траје до почетка новембра, па очекујемо да ћемо се попети у ранг више следеће године – истакао је Врањковић, који се у Београд доселио из Стрмице, поред Книна. Међутим финансије су углавном препрека за озбиљније

припреме и напредак, како је рекао секретар Врањковић. Од оснивања им је био потребан сопствени терен, који је и данас неријешено питање.

ОСТОЈИЋ САЧУВАО КЛУБ

– Драган Остојић, председник нашег клуба који није са нама данас јер је оперисао кољена, један је од људи који у најтежим тренуцима није дозволио да се ФК Крајишник угаси и њему дугујемо посебну захвалност – завршио је Врањковић.

Један од главних спонзора који помажу овај клуб, Предраг Дмитровић, власник фирме Co NAAI, поријеклом из Пакраца, рекао је да они имају циљ

да оживе некадашњи фудбалски клуб, који је имао и први тим.

– То не би било тешко уколико би само неколико наших привредника помогло финансијски. Мене је овдје довела љубав према фудбалу и родном крају. Међутим људи избјегли из Крајине првих година нису имали новца да допринесу опстанку клуба, али данас је само важно окупити их јер су се многи привикли на урбан живот и утопили у средину – закључио је Дмитровић.

Најмлађи играч Момчило Попић (35), уједно и капитен екипе на овој утакмици, од ове године игра у ФК Крајишнику.

– Срећан сам што имам прилику да се дружим са својима. Мој отац је један од оснивача клуба. Родом сам из Горњег Ервеника, поред Книна. Овдје живим, али сваке године одлазим у свој крај – нагласио је Момчило, који је раније активно играо фудбал, за први тим ФК Крајишника, када је био у београдској лиги.

СРЦЕ НА ТЕРЕНУ

Углавном, сви играчи на терену су заиста оставили срце, што је доказао и резултат, а сложили су се у једном, да су и „Звезда и Партизан институције, а само ФК Крајишник светиња”.

Утакмици је присуствовао и замјеник председника Одбора за дијаспору и Србе у региону у Скупштини Србије Миодраг Линта, који је похвалио руководство клуба јер је у тешким временима успјело да ФК Крајишник опстане и дјелује барем кроз секцију ветерана. Он је истакао да је веома важно да Крајишници чувају свијест о свом поријеклу. Један од начина јесте да се спорским клубовима дају имена која подсећају на наше крајеве.

БЕСНА ВУКОВИЋ

ПРОТОКОЛ

У мечу против Бељине ФК Крајишник је наступио у најјачем саставу:

- 1) Томић Томислав
- 2) Илијашевић Милан
- 3) Илијашевић Младен
- 4) Цвјетковић Небојша
- 5) Попић Момчило
- 6) Ивановић Дејан
- 7) Радић Горан
- 8) Ковач Драган
- 9) Кретић Миленко
- 10) Бугарин Драгомир
- 11) Филиповић Предраг
- 12) Бојановић Милија
- 13) Урошевић Саша
- 14) Вундук Далибор
- 15) Шаловић Дејан
- 16) Врањковић Милош
- 17) Боројевић Ненад
- 18) Цветиновић Владимир

Голове за екипу ФК Крајишник постигли су Филиповић Предраг, Попић Момчило и Вундук Далибор, а за екипу ФК Бељина Станаревић Драган. Судија утакмице био је Дејан Борђевић из Београда.

» Милош Врањковић, секретар и капитен клуба

» Предраг Дмитровић

» Најмлађи играч: Момчило Попић